

INZENDINGEN POSTBUS

Maart 2021

Toelichting inzendingen

Onderstaande zijn alle inzendingen in de postbus Burgerparticipatie. Alle berichten zijn geanonimiseerd, daarbij is gelet op de namen en verdere gegevens van de inzenders. Sommige inzendingen hebben als toevoeging een bijlage, achter de datum van de inzending staat het nummer van deze bijlage en het corresponderende bestand kan u downloaden via het ZIP file. Van sommige berichten kunnen wij de bijlage niet delen in verband met auteursrechten. Eventueel word een link waar de inhoud gevonden kan worden gedeeld.

Inzendingen tot en met 28 februari

Inzending 1-2-2021

Geachte mevrouw, mijnheer,

berichtgeving VK dd. 1 februari 2021

Wij zijn als Buren van Rijnenburg tegen Windturbines 240 meter hoog op het land. Uitsluitend op zee waar het verantwoordt is om te doen.

We zijn geen actiegroep maar komen met gefundeerde argumenten.

Zie alle informatie onze website : <https://www.vbvr.nl/>

We kennen de voorzitter maar zijn erg benieuwd naar de opzet eabsn wie en met welke achtergronden er zitting hebben in 'de trekkersgroep'.

Met de verwachting dat u mij zou willen informeren wacht ik verder bericht af.

Met vriendelijke groet,

Inzending 1-2-2021

Beste mensen, met positieve verbazing las ik in het AD dat je via deze weg (email) suggesties kan doen als burger voor het omgaan met / plaatsen van windmolens. Ik maak daar heel graag gebruik van want ik praat met veel mensen over die plaatsing maar vaak heb je inderdaad de indruk dat je de overheid niet bereikt of tegen een muur praat:

S Liefst zie ik eigenlijk nauwelijks tot geen windmolens in gebieden die groen zijn in Nederland,. We zijn nl al een erg bebouwd land en ik kan nog wel leven met het idee dat ze in INDUSTRIE terreinen of langs AUTOWEGEN of bestaande infrastructuur worden gebouwd zoals bv de ijsselmeer dijk. Mijn wens is wel dat de meeste gewoon in de Noordzee komen, dat vind ik wel een goed plan. Als het dan toch moet is dus mijn wens of aanbeveling: nooit in groene gebieden zoal rivierenlandschappen langs dijken of zo want die groene landschappen zijn open en daar zie je de molens kilometers ver.

Mijn suggestie/wens is dus samengevat niet op groen land maar wel evt op een industrie terrein of langs kanalen (waterwegen) of spoorwegen of autowegen.

Een laatste SPECIALE suggestie is: kunnen jullie eens een keer een spectaculair plan of opzet maken waarbij bv 25 windmolens als een soort kunstwerk op een heel speciale manier zijn neergezet? Het zou toch een geweldige uitdaging zijn als je een ontwerp maakt dat veel mensen mooi zouden vinden want nu worden rijen van molens niet speciaal als mooi ervaren: bv een cirkel van molens of een heuvel met 25 in hoogte oplopende molens of een serie van windmolens langs de autoweg waarbij het perspectief steeds verandert als je er langs rijdt of 1 of 2 windmolen gezet bovenop een viaduct waardoor je er onder door rijdt, dat zou toch bewonderenswaardig zijn en misschien goed voor de acceptatie als je iets maakt waar mensen trots op zijn? Bv een cirkel met molens in de ronding van de afslag van de autoweg, dus iets speciaal! Rijkswaterstaat maakt nu teveel van die doorsnee infrastructuur objecten en dat is jammer want je kan een brug of viaduct of ander object zoals windmolens met wegen ook mooi maken, in Frankrijk zie dat dat wel eens. Succes ermee en ik hoop dat het landschap mooi wordt !

Inzending 1-2-2021

Goedemiddag

Ik las u artikel over de zonnepanelen en windmolens. Ik vraag me al de hele tijd af waarom er geen zonnepanelen pp de daken staan van al die bedrijven met een plat dak. Dat zijn er hier in de regio (Spijkenisse) een heleboel.

Inzending 1-2-2021

Hallo ,

Ik stel voor dat de pensioenfondsen grootaandeelhouder worden van de diverse wind en zonneparken , dan blijft het rendement binnen onze maatschappij en hoeven deze pensioenfondsen niet met die achterlijke rekenrente te worstelen waarmee ze nu worden geconfronteerd.

Tevens verdwijnen alle subsidies niet naar het buitenland maar blijven hier m.a.g dat de rekenrente automatisch veel gunstiger wordt door de subsidieering.

Waarschijnlijk kan dit deel uitmaken van de overgang naar het "nieuwe pensioenstelsel".

Mvg ,

Inzending 1-2-2021

Geachte leden van de expert-commissie invoering burger-panels,

Met blijde verbazing vernam ik dat de (kersverse en direct demissionaire) minister van EZ uw commissie in het leven heeft geroepen om hem te adviseren hoe op verantwoorde wijze burgers effectieve invloed kan worden gegeven in de besluitvorming in belangrijke maatschappelijke kwesties; te beginnen met de besluitvorming inzake de plaatsing van windmolens en zonneparken op land.

Ik wens u voorspoedige voortgang met uw (internationale) onderzoek naar representatieve burgerparticipatie in politieke besluitvormingsprocessen. Ik snak naar een revitalisatie van de beginselen van de trias politica, waar deze gedurende de afgelopen decennia is verpulverd tot een *wekelijks maandagmorgen-overleg*, waarbij de kernministers, de MP en de fractievoorzitters van de regeringspartijen de lopende zaken 'fijn-tunen'. Voor de korte lijn is dan ook handig als daar soms de relevante DG's ook bij aanwezig zijn. Korte lijnen, optimaal efficient. Jammer van die trias politica, maar waar gehakt wordt, vallen spaanders, nietwaar Ook jammer van die boze burgers die almaar roet in het eten gooien en rotzooi trappen !

Kortom uw werk is m.i. van eminent maatschappelijk belang en ik wens u veel, heel veel succes met uw onderzoek. Kanniewachte !

Inzending 2-2-2021

Participatie is belangrijk, enerzijds door bijvoorbeeld burgers zich te laten aanmelden voor commissies, en anderzijds door ideeën te toetsen aan de omwonenden. Bijvoorbeeld door te stemmen in een referendum waarbij uit drie opties gekozen kan worden. Daarnaast zou wat mij betreft veel meer buiten de gebaande paden gedacht moeten worden. Geef ruimte voor alternatieve ideeën Bijvoorbeeld de mogelijkheid om windmolens te voorkomen doordat minstens x aantal bewoners zonnepanelen op het dak plaatst. Als burgers tegen een bepaald idee zijn, daag ze uit om te komen met een alternatief waar ze tijd en geld voor krijgen om uit te voeren. Ik denk dat er dan veel energie vrij komt in de gemeenschap.

Inzending 2-2-2021

Ik zou graag een bijdrage willen leveren om van het BurgerBeraad een succes te maken. Ik heb ervaring met de organisatie van een burgerjury en een burgerforum in de gemeente waar ik burgemeester was, de gemeente Oude IJsselstreek in de Achterhoek. (als weer 10 jaar geleden waren wij een van de eerste die dit experiment aan durfden.) Ik vond het een groot succes. Ik werk nu als motivator om de lokale democratie te versterken en train college's en gemeenteraden. Dus... ik geloof in deze aanpak. De democratie / het bestuur heeft dringend versterking nodig van haar inwoners.

Inzending 2-2-2021

Ik hoop op (in ieder geval) een brede communicatie-campagne in bladen, op TV, op social media etc, met oa een paar pakkende korte animaties/video's. Uitleggen dat global warming door mensen worden veroorzaakt, laten zien wat de trend is en het echt geen piekje zoals zo vaak is geweest, dat nu actie nodig is om kosten en ellende in toekomst te beperken, dat we het nu moeten doen met techniek die we nu hebben en in kunnen zetten, dus zon/wind/restwarmte, dat die keuze niet voor altijd is en dat we als er nieuwe oplossingen komen, we panelen en windmolens kunnen verwijderen. En dat die molens en panelen

ergens moeten staan, we niet naar elkaar kunnen blijven wijzen, en het ook kansen biedt voor meer natuur, werk, kans om opbrengsten lokaal te houden, minder afhankelijk te zijn van anderen (denk aan gas, olie etc). Dat heel veel bedrijfsdaken om veel oorzaken niet beschikbaar komen voor panelen. Dat een windmolen meer opbrengt naarmate die hoger is. Dat er goede vergoedingen en regelingen zijn voor omwonenden. En dat als je alles meeweegt en het betaalbaar wil houden, je zon en wind moet clusteren. Grofweg de basis uitleggen dus, zodat mensen snappen 'waarom geen waterstof/kernenergie/thorium..., waarom niet alle molens op zee, waarom niet een paar kleine molentjes, waarom niet veel meer panelen op daken'...

Inzending 2-2-2021

Beste Heer Brenninkmeijer,

Ik las het artikel in de krant over echte participatie, kan alleen maar zeggen, fantastisch! Soms te laat, maar in vele delen in Brabant nog net op tijd. Tenminste als de burger panels snel worden gevormd.

Er stond in het artikel, om te mailen wanneer er ook een goed burgerparticipatie traject is doorlopen.

Dan vertel ik U graag over de gemeente Heusden en wethouder Mart van der Poel.

In het kort, precies zoals het hoort.

Burger panels, samen rond de tafel zitten en het echt samen oplossen, zo kan het ook. Als buurgemeente Waalwijk, heeft de wethouder daar het volledig tegenovergestelde gedaan, vanaf dag 1, de weg gekozen tegen de burgers, zienswijze en raad van state strategie.

De raad heeft haar vele malen gecorrigeerd en terecht, ze had zo een mooi voorbeeld naast zich wonen, maar vertikte elk goed gesprek.

Neem Heusden als voorbeeld gemeente en hopelijk volgen er dan velen.

Inzending 2-2-2021

Geachte leden van de commissie Brenninkmeijer,

Naar aanleiding van het bericht (zie onderstaande link) in de media afgelopen maandag 1 februari zou ik graag met u in contact komen.

<https://www.ad.nl/binnenland/onderzoek-naar-burgerpanels-bij-wind-en-zonneparken~a045f598/>

De gemeenten Oss en Den Bosch hebben beide recent besloten om grootschalig windenergie te realiseren in de Duurzame Polder (www.duurzamepolder.nl). Het gaat hier over een totale energieopgave van ongeveer 1,6 PJ. In RES eenheden komt dit neer op ongeveer 30 windmolens. Samen met de provincie Noord-Brabant staan we op het punt om de vervolgfase (opstellen programma incl. plan MER traject) te starten met een uitgebreid omgevingsparticipatietraject. Vanwege twee windmoleninitiatieven waarop de rijkscoördinatie-regeling (RCR) van toepassing is is het ministerie van EZK reeds betrokken.

Meer informatie over het Osse raadsbesluit is onder meer terug te lezen en zien via de volgende link: <https://dtvnieuws.nl/windmolens>.

Ik zou graag met u onze ervaringen delen met het reeds gelopen omgevingsparticipatietraject (in 2019) en onze mening met u willen delen over het opzetten van burgerpanels bij het maatschappelijk zeer gevoelige onderwerp van de energietransitie. Ik kijk uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Inzending 3-2-2021 BIJLAGE 1

"In de bijlage mijn idee om een klimaatberaad met een breed mandaat op te zetten om zodoende een groot draagvlak bij de bevolking te verwerven. Idee Klimaatberaad

Inzending 3-2-2021 BIJLAGE 2

Een jubileum boek van ILIAS waarmee al 25 jaar de helft van de Benelux beheerd wordt. ILIAS staat voor integraal leidingen informatie en analyse systeem. Daarvan heb ik nu een versie 2.0 met robotica uitgeautomatiseerd. Daarmee kan je leuk allerlei berekeningen doen. Zoals bv alle Ressen in een ochtendje uitrekenen, simulaties maken waarmee onze zonnepanelen tot 3x renderen en onze opgave gelijk klaar is, of de grote noodzaak de bestuurlijke perpetuum mobile te doorbreken alvorens we 40 miljard aan gaten gaan graven voor kabels. Dat laatste alleen is genoeg voor een gehele EU energievz. Rond de grootste elektra schakelaar in Krimpen heb ik inmiddels een eigen internet opgericht en hoop zo snel mogelijk de gehele energie en water voorziening uit de politiek te halen en mogelijk ook uit de dagelijkse economische praktijk. Inmiddels is mij duidelijk dat Den Haag hier niet op zit te wachten. Ik ook niet meer op Den Haag. Mij zou het een lief ding waard zijn als de totale portefeuille gedegradeerd wordt tot een staatssecretariaat. Dan kan ik rustig aan het werk zonder dat ik boze burens, wethouders en gemeenteraadsleden moet troosten omdat dorpen verscheurt worden door laat ik maar eerlijk zijn compleet stupide en doorgeslagen politiek bestuurlijke geweld en terreur. Aub stop ermee en laten we aub proberen wat verstand en wijsheid te betrachten. Beleid zorgt inmiddels voor meer CO2 uitstoot dan mij energieverbruik. Uiteraard ik snap dit is niet jullie bedoeling want voor jullie zijn die burgerparticipaties een verdienmodel. Burgers en bedrijfsleven komen daar voor eigen rekening, misschien kunnen jullie daar eens rekening mee houden. Zelfs ambtenaren zelf waarschuwen me daar nu al voor. Nog meer, en weer een forum en nog meer participatie. En dat alles gebaseerd op het Walhalla van Nijpels, nota bene de enige in de wereld die het heeft gepresteerd een polder met een nucleaire

centrale erin onder water te zetten. Nee dat is nog eens een ambitie. Zon, wind op land en nog meer beleid zorgt alleen voor meer CO2 uitstoot dan het oplevert. De source zet ik online, dan hebben jullie allemaal ook zo een mooie calculator, eigenlijk zelfs de grondlegger van de omgevingswet, en kunnen jullie het zelf narekenen. Kijk het feit dat jullie nu al verplichten om akkoord te gaan met geanomiseerde verspreiding is net zo gewelddadig als het inspreken bij een gemeente. Ook daar wordt je zo lekker te drogen gehangen.

Inzending 3-2-2021 BIJLAGE: Niet openbaar beschikbaar.

mijn vraag is of onderzocht kan worden of en in welke mate de Zee-Energie-Synthese, de ZES, een positieve bijdrage kan leveren aan een stabiele energievoorziening het hele jaar door? met als positief neven effect minder wind- en zon voorzieningen op het vaste land. (de bijbehorende tekstpagina's stuur ik graag separaat toe)

Inzending 3-2-2021

Op nivo van dorp/wijk (micro): <https://youtu.be/c7Mz76iv97k> Op nivo van gemeente(n)/regio (meso): <https://youtu.be/bt1EVa7stKk>

Inzending 3-2-2021 Als burger vind ik het vooral belangrijk dat het klimaatbeleid consequent is. Nu is het Rijk op klimaatbeleid nog behoorlijk inconsequent en dat is fnuikend voor het draagvlak: gevoel van rechtvaardigheid, effectiviteit. Heeft het 'nut' om duurzaam te doen als grootverbruikers weinig voor energie betalen, vliegen te goedkoop is, nog sprake is van (indirecte) subsidies op fossiele energie (wat internationaal afgesproken is om mee te stoppen). Zoek meer meekoppelkansen met oplossen problemen luchtkwaliteit en stikstof. Wees niet bang voor reguleren en handhaven. 2020 heeft laten zien dat het prima werkt, als de overheid maar duidelijk is. Geef tijdig duidelijkheid over zaken waar we echt (landelijk) mee gaan stoppen bijvoorbeeld gasfornuizen, oude diesels etc (vergelijkbaar met 'vanaf 2030 alleen nog nieuwverkoop elektrische auto's, vergelijkbaar met regels rookverbod).

Inzending 3-2-2021 Beste heer/mevrouw, Via Alex Brenninkmeijer zag ik op LinkedIn een mogelijkheid om 'ideeen' aan te leveren. Ik zou graag als ambassadeur meedoen in het participatieproces. Mijn achtergrond is dat ik bedrijfskundige ben en gespecialiseerd in complexe verandering. Ik kom uit de school van Thijs Homan. Ik snap dat dit geen idee is, maar toch zou ik graag 'mee' doen. Hopelijk kan dat ook. Hartelijke groet uit Twente

Inzending 3-2-2021 Er bestaan al veel ervaringen met goed georganiseerde beraadslagen van burgers met politici. Het geeft een veelkleurig geluid en geeft het democratisch overleg een nieuwe realistische impuls. Onderzoeker James Fishkin wilde weten wat het overleg met de mensen deed. Uit David van Reybrouck Tegen verkiezingen, ik citeer: waarnemers waren zwaar onder de indruk van de grote toewijding, het wederzijds respect en de zin voor humor, waardoor een groeps sfeer ontstond die afwijkende meningen tolereerde. Ik pleit

voor goed georganiseerde beraadslagingen met de grootouders voor het klimaat om zeer belangrijke beslissingen uit de partij-politieke belangen zo veel mogelijk te houden. Zoveel know-how, tijd, en motivatie van fitte pensionado's laat je toch niet op het Stationsplein alleen maar staan!

Inzending 3-2-2021 Als 40plusser voel ik me jong. Maar toch is mijn denken niet jong genoeg meer om aan de grote ronde tafel plaats te nemen. De grote ideeën moeten vernieuwend zijn, willen ze impact gaan hebben en niet gaan volgens oude denkpatronen. Maar daar ligt ook de grote uitdaging want wie van de oudere generatie geeft deze jongeren die de meeste inbreng horen te hebben een plekje aan de overlegtafel, of maken zelfs plaats?! Daarom mijn bijdrage: Neem de toekomst en de rol van het klimaat serieus en geef de jongeren de plek en de inspraak die daar voor gaat zorgen!

Inzending 3-2-2021 Onderwerp: klimaat- en energiebeleid 2021 Onze stichting op Bonaire heeft al vanaf 2007 als missie: Een welvarende samenleving helpen creëren door middel van evenwichtige opbouw met mensen die het eiland een warm hart toedragen en een duurzame bijdrage kunnen en willen leveren. In deze missie past ook een klimaat- en energiebeleid. Niet alleen voor de BES eilanden maar voor Nederland. Ons voorstel is: Laten we Bonaire, Saba en Statia hierin een belangrijke toebedienen. Grote voordelen zijn: 1. Veel wind en zon 2. Deel van Nederland, centraal gelegen als proeftuin van het beleid. 3. Ruimte voor pilot projecten 4. Maak de eilanden duurzaam met elektrische voertuigen en zonder fossiele brandstof 5. Zorg voor een dependance van een universiteit 6. Pronk met de eilanden als voorbeeld in de wereld. 7. Investeer in een Study Centre op Bonaire op Hbo en Universitaire niveau. (studychoicecaribbean.com) Bovenstaande punten kunnen grote voordelen zijn en geeft Nederland aanzien in de wereld. Het wordt tijd om nu te gaan investeren! Hartelijk dank voor uw aandacht.

Inzending 3-2-2021 BIJLAGE 3

1. Graag zie ik LEO (Lerend platform Energie en Omgeving) betrokken bij uw initiatief: www.platformleo.nl Dit platform is in 2016 door minister Kamp geïnitieerd. Door 29 overheden, bedrijven en belangenorganisaties in de energiemarkt ondertekend. Er is nu 5 jaar ervaring d.m.v. bijeenkomsten etc. Zita van Aggelen is contactpersoon en programma manager. 2. Bij de RES (bijv. Foodvalley) zijn 20 geselecteerde burgers betrokken. Dit vind ik te weinig om 'burger betrokkenheid' te bewerkstelligen. Met vriendelijke groet

Inzending 3-2-2021

Zonnepanelen in combinatie met spouw isolatie en een eclectische CV Elektrische CV kost op dit moment +/- € 11000 exclusief installatiekosten, daarbij zonnepanelen en spouw isolatie kom je als snel op € 20.000 euro. Voorstel om te komen met een totaalpakket voor burgers, stimuleer dit met een zeer royale subsidie of renteloze lening. Het moet aantrekkelijker worden voor alle Nederlanders.

Inzending 3-2-2021

Wanneer ik in de avond door de stad Den Haag loop (waar ik dus woon) valt het mij altijd op hoeveel winkeliers het licht laten aanstaan. En niet alleen winkeliers in de wijk waar ik woon, ook sommige kantoorgebouwen in de stad laten het licht aanstaan. Als docent Natuurkunde wÅ©t ik hoe weinig energie 1 enkele lamp gebruikt. Maar als ik zie hoeveel lampen er in de avond nog aanstaan in winkels en kantoren vraag ik mij af: hoeveel energie gaat er verloren? Dan praat ik niet over 1 of 2 lampen, maar al gauw 50 tot 100 lampen in een kantoorgebouw die bij elkaar een redelijke hoeveelheid energie verspillen. Als wij met zijn allen iets willen doen tegen klimaatverandering, dan moeten bedrijven en ondernemers ook hun steentje bijdragen. Het uitdoen van licht in een ruimte waar niet wordt gewerkt is hiervoor een goed begin.

Inzending 3-2-2021 Voor de inwerkingtreding van een nieuwe wet arbeidsrecht konden betrokkenen hun visie op het arbeidsrecht geven en ideeën aandragen. Ik adviseer dus om ook voor het klimaatbeleid een eenvoudig toegankelijke website, zoals deze, te openen, zodat mensen hun visie op het klimaatbeleid kunnen geven en ook actief ideeën kunnen aandragen. Zelf zou ik graag willen deelnemen aan een klimaatpanel. Ik denk dat we nog zoveel meer bewustheid kunnen creëren. Het is opvallend hoe veel meer energie we zijn gaan verbruiken sinds we weten hoe hard we de aarde vervuilen. Het valt mij bijvoorbeeld ook op dat de jeugd de mond vol heeft van het milieu, maar zelf niet meer beweegt. Ze gaan met de (elektrische) scooter of het ov, maar zelf fietsen is natuurlijk altijd het meest milieubewust (en tackelt direct het probleem van het overgewicht). Nu met de gezondheidsgekte zou het actief wandelen en fietsen dus ook kunnen worden ingezet voor 'commuting'. De elektrische fiets moet geen vervanging worden van de gewone fiets, maar van de auto. Ook denk ik dat het van groot belang is dat korte vluchten praktisch onbetaalbaar worden en de trein wordt gesubsidieerd. Daarnaast moeten elektrische auto's veel zuiniger met energie omgaan. Het is voorts opvallend dat iedereen bij een roker begint te hoesten, maar het normaal vindt dat een vervuilende scooter zijn uitlaat over de kinderen in een bakfiets uitstort. Ook daar geldt weinig bewustzijn. Veel meer spotjes voor bewustzijn. Soms zou je willen dat alle gassen een enge kleur hadden, zodat je zou worden geconfronteerd met je acties. Ook zal de veestapel moeten worden teruggebracht, zal een halt moeten worden toegeroepen aan het omzetten van natuur in recreatiegebied en zullen zoveel mogelijk bomen moeten worden geplant op iedere plaats waar het maar kan (in plaats van worden gekapt, zoals in de gemeente Velsen onder het mom van insecten en bloemen een kaalslag aanrichten in een prachtig gebied). Planten van bomen zou bijvoorbeeld naast en tussen snelwegen kunnen. Tot slot is een vervuilerstax van groot belang. Toen de fosfaten uit de wasmiddelen moesten, is dat destijds ook gelukt. Ik denk dat het fabrikanten ook lukt minder CO2 te produceren als ze hogere belasting moeten betalen.

Inzending 3-2-2021 Als burger heb ik een idee over een houtwal, als onderdeel van een nieuwe te bouwen wijk. Het schetsmatige plan is ingediend. Ik merk dat zowel mijn gemeente Berg en Dal als prv. Gelderland nog niet met aanplant bomen als Co2 vastlegger bezig zijn. Zij kunnen mij dus weinig bieden.

Ik wil graag steun om als een burger een piepklein deeltje mee te helpen realiseren, ook omdat ik op andere manieren bij bosbehoud e.d. betrokken ben. Voor nu w.s. voldoende! Met vriendelijke groet,

Inzending 3-2-2021

"Verplicht 1/3 groen oppervlak bij stratenplan

- Nieuwbouw met plat dak is verplicht groen dak
- Schouwen in buitengebied voor openhouden sloten door aanwonenden
- Verlichtingsplan aanpassen door sterke reductie lichtpunten
- Aantrekkelijke fietspaden, gebruik VR om te 'testen' in ontwerpfase en aanpassen gevaarlijke en onoverzichtelijke situaties bestaande
- Inzetten op stroomopwekking door getijden/kribstroom/golfslag
- Afstraffen volledige bestrating tuinen
- Beoordelen nut en noodzaak oppervlakte woning, vraag naar kleinere woning (kleine huishoudens) maar grotere tuin
- Verplichten vaarbewijs om zo vlucht in waterrecreatie af te remmen en bovenal veilig te houden
- Automobilisten wijzen op milieuschade stationair draaiende auto "

Inzending 3-2-2021

Wat gaat er goed? De gemeente geeft subsidies voor energiebesparende maatregelen. Dat werkt volgens mij aardig: een positieve financiële prikkel. Hoe kunnen burgers beter worden betrokken bij klimaatbeleid? Ik denk dat het nodig is dat mensen zich bewuster worden van hun eigen impact. Financiële prikkels zijn "makkelijk" en direct voelbaar, maar ook betuttelend. Echter is praktische hulp/ondersteuning misschien ook lonend. Denk bv aan mensen die "gratis" bestrating uit tuinen verwijderen en afvoeren op verzoek. Wellicht is een tuinonderhoud ondersteuningspunt ook een idee, zodat mensen een tuin minder als iets waar je veel tijd en energie aan kwijt bent ervaren. Dat zou mensen wellicht stimuleren om meer groen in de tuin te doen. Daarnaast zouden mensen op een of andere manier gestimuleerd kunnen worden om de auto te laten staan binnen een straal van 5-10 km. Of initiatieven van elektrische deelauto's en scooters zouden gestimuleerd kunnen worden vanuit te overheid, wel met de kanttekening dat die niet tot overlast leiden (bv scooters die willekeurig overal maar op stoepen worden geparkeerd en daarmee de doorgang voor bv rollators, scootmobielen en rolstoelen blokkeren). Het moet dus eigenlijk veel strakker georganiseerd worden door gemeenten. Bewustwording komt ook door bv supermarkten. Is een "keurmerk" voor milieu-impact een idee? En is het laten bezorgen van boodschappen door de halve wijk wel zo goed voor het milieu? Betrokkenheid betekent ook vooral, wat mij betreft: eerst het goede voorbeeld geven. Dat betekent: de overheid subsidieert geen vervuilende bedrijven oid. Kerosine wordt belast naar rato van vervuiling, de overheid investeert in duurzame en schone initiatieven. Groei is niet meer de norm. Handhaven van de welvaart of wellicht een beetje inleveren wordt de norm. Niet het aanbrengen van airco's is de oplossing tegen zomerse hitte, maar meer groen, strategisch geplaatst. Daar hebben gemeentes een rol in, wat mij betreft. Verder zou ik ook bij vergunningen voor bedrijven en

bedrijventerreinen graag zien dat ze gewezen worden op hun verantwoordelijkheid voor de omgeving: plaatsen van bomen en ander groen levert wellicht een plus in de gunning op? En kan er op het terrein zelf echt geen groen, dan minstens groene daken op de gebouwen en bv zonnepanelen voor zelfvoorzienende stroom. Dat zou sowieso de norm moeten zijn. Als het terrein dan niet vergroend kan worden, dan betaalt een bedrijf elk jaar mee aan bv groeninitiatieven in de directe omgeving van het bedrijf. Zoiets. Bedrijven hebben een positieve impact op het (groene en duurzame) aanzien van een terrein, in plaats van de huidige betonnen aanblik. Betrokkenheid betekent ook mensen aanspreken op hun eigen verantwoordelijkheid: stimuleer mensen om tijdens een wandeling afval op te rapen en op te ruimen, zodat een schone natuur en schone berm de norm worden. Spreek mensen aan op hun eigen verantwoordelijkheid als het gaat om overbelasting van het riool doordat een tuin volledig bestraat is (percentage bestrating bepaalt bv mede de rioolheffing), maak vervuilende soorten vervoer flink duurder. Verbied roken: de rotzooi die dat in de lucht en grond geeft wordt vrijwel nooit genoemd, maar kan rustig opgeteld worden bij de enorme gezondheidsschade die zowel rokers als mensen die geen keuze hebben dan die zooi mee in te ademen krijgen. Het uitdrukken en op de grond, uit de auto, in de berm, op zwemstrandjes, enz gooien van resten rookwaar moet flink bestraft worden (boetes). Schoon wordt de norm. Heb je met je gedrag een negatieve impact op natuur en (leef)milieu dan "voel" je die zelf het hardst. Dat mag best het motto worden. En heeft u ideeën voor een goed werkend burgerforum over klimaat en energie?

Inzending 3-2-2021

Ik heb wel 100 goede ideeën. Hierbij enkele ideeën die de CO2 uitstoot snel kunnen reduceren. Veel ideeën van mij steunen ook nog eens de schatkist.
<http://www.olino.org/blog/nl/articles/2020/08/16/163542/>
<http://www.olino.org/blog/nl/articles/2019/01/12/meer-zonnestroom-in-ons-elektriciteitsnet/> <http://www.olino.org/blog/nl/articles/2017/01/11/vliegen/>
Enzovoorts. Ik heb geen directe financiële belangen bij mijn ideeën.

Inzending 3-2-2021

Inkoppertje: krimpscenario Schiphol, Lelystad Airport nooit open. BTW op vliegtickets, accijns op de kerosine die getankt wordt op Schiphol. Treinkaartjes goedkoper maken, haal daar de BTW maar vanaf. Subsidie zonnepanelen op alle particuliere daken, elektrische auto's etc.

Inzending 3-2-2021

Gewone burgers mee laten praten is een uitstekend idee. Op dit moment zijn er zaken gaande die de democratie in ons land geen goed doen. Burgers voelen zich niet gehoord. Ik zal een concreet voorbeeld geven. Het kabinet liet zich overtuigen dat Nederland als enige land ter wereld van het gas af moet gaan. Journalisten hebben onderzoek gedaan naar de besluitvorming. Het werd duidelijk dat vooral Milieu Defensie hiervoor lobbyden. Dat is vreemd daar zij amper leden hebben en vooral gefinancierd worden door de postcodeloterij en de overheid zelf. Zonder noemenswaardige achterban kregen ze het echter wel voor elkaar. Het probleem is vervolgens dat er geen oplossing is om het leeuwendeel van de woningen warm te krijgen tegen redelijke kosten. We is nog

geen goed alternatief voor gas. Nu kost het voor een jaren '70 woning snel 40 tot 60.000 euro om gasloos te worden. Geld dat je met besparingen nooit terug verdient. Nog afgezien van het feit dat de financiering problematisch is omdat salarissen van velen werkenden amper gestegen is de afgelopen 10 jaar. Ik kan dat zelfs letterlijk aantonen met loonstroken dat dit echt speelt. De bank gaat dit soort bedragen ook niet uitlenen, noch is de rentelast en aflossing op te hoesten. Met dit voorbeeld wil ik vooral aangeven dat Nederland niet alleen bestaat uit zeer goed verdienende hoog opgeleide mensen, terwijl die wel alle ingrijpende beslissingen nemen. Er is een hele grote groep woningeigenaren die amper rondkomen. Ik hoor hun stem veel te weinig in dit debat. Deze groep wil wel bijdragen aan een beter milieu en sustainable future. Maar beperk dan wel de financiële impact. Ik zie bijvoorbeeld liever dat we langer aan het aardgas blijven en de techniek voor waterstofgas verfijnen en pas dan van het aardgas afstappen. Dat is veel praktischer en kosteneffectiever, terwijl we ondertussen de biomassa -en kolencentrales vervangen voor kern, wind, -en zonne-energie. Ondersteuning Burgerinitiatief Tiding.news is een nieuw journalistiek platform dat we Q1 2021 de bāta live van willen gaan zetten. Al bijna 1500 freelance journalisten, columnisten en persfotografen willen hieraan meewerken. Willen jullie input vanuit de burgers? Dan zou ik de gesprekken met burgers in het hele land kunnen organiseren en de response op plannen en ideeān direct kunnen toetsen, begeleid door professionals in de communicatie. Het platform is in React gebouwd en is zeer degelijk en veilig. Daar is bovendien niet veel funding voor nodig, we hebben het immers al bijna klaar. I en zelf bekostigd zonder inmenging van andere mediabedrijven. Willen jullie echt de burgers horen en zich gehoord laten voelen? Laat het dan aan bevlogen opgeleide professionals over om met ze in gesprek te gaan. En als bijvangst helpt de overheid gelijk de democratie een handje, want de freelance journalisten behoren zelf ook tot de groep die het financieel niet breed hebben. Tiding draagt 80% van de abonnementsinkomsten af aan de journalisten. Door Tiding een dergelijke boost te geven, als nieuw (en in de ogen van de burgers onbedorven) media platform, kunnen we honderden (lokale) journalisten meteen helpen een fanbase op te bouwen dankzij al die contactmomenten met burgers. Ik hoop van harte dat jullie hier iets mee gaan doen en ik iets verneem. Misschien helpt het nog om te melden dat ik nog deels werkzaam ben bij Vereniging Eigen Huis. (800.000 leden). En daar wekelijks de afgelopen twee jaar zeker 200 gesprekken voer met jonge, middelbare ān oudere woningeigenaren over zonne-energie, energie in het algemeen en subsidies. De verduurzaming is een populair gespreksonderwerp kan ik u vertellen. Ik heb mede dankzij deze contacten een vrij goed beeld wat er zoal speelt bij de gemiddelde burger. Groeten,

Inzending 3-2-2021 ik ben uitermate teleurgesteld door de klimaatplannen die slecht voor het klimaat zijn, die zorgen voor polarisatie en ook nog eens onnodig duur zijn. om nu door de strot van de burger windmolens te duwen en zonneweides is gewoon vals en ook onnodig. met 5 kerncentrales zijn windmolens op land in grote mate minder nodig. idem voor zonneweides. wat mij eveneens stoort is dat bestuurders oneerlijk te werk gaan om hun groene religie te realiseren [zie adam met verandering van 600 m zone naar 350 m, terwijl in dld 1,2 km geldt] kortom in het dichtsbevolkte land ter wereld zou ruimtebeslag ook een kostenfactor moeten zijn. het feit dat het klimaatoverleg geresulteerd heeft in biomassa hout als belangrijkste groene energie is een schandaal. dit verslechtert het klimaat. kortom meer eerlijkheid en nuchterheid ipv een religie

die een eigen schijnwereld creert gebaseerd op boekhoudregels die vervan de werkelijkheid afstaan.

Inzending 3-2-2021

Ik ben op dit moment vanuit ons reclamebureau eindverantwoordelijk voor de klimaatcampagne van de Rijksoverheid onder de noemer 'Iedereen doet WAT'. Dit betekent dat we op dagelijkse basis nadenken over de wijze waarop we burgers onderdeel kunnen laten uitmaken van de nationale 'klimaatmissie'. Om deze missie heel dichtbij de burger te brengen geloof ik persoonlijk heel erg in het 'Living lab' fenomeen (<https://www.ams-institute.org/how-we-work/living-labs/>). Ik heb hier zelf in binnen- en buitenland ervaring mee en geloof dat het klimaatthema bij uitstek geschikt is om een 'urban think & do tank' op te zetten die als een reizend circus dat door Nederland trekt. Ik denk enorm graag mee en ben in staat jullie vanuit mijn achtergrond en expertise bij volgende stappen te adviseren. Hartelijke groeten,

Inzending 3-2-2021 BIJLAGE 4

Inwonersinitiatief ontwikkelt Zonnepark Groene Weuste in gemeente Wierden met eigen ontwikkelt 'Wierdens model' van voor en door de eigen lokale omgeving.

Inzending 3-2-2021 1. Ontmoedig vleesconsumptie en vooral de export daarvan door met subsidie de ontwikkeling, productie en acceptatie van alternatieven krachtig te bevorderen. Betrek de agrarische sector daarbij. 2. Belast/bepersk luchtvaar, bevorder het int. spoor. 3. Voer een actief beleid om vakantie in eigen land en in nieuwe natuur te bevorderen. Wees ruimhartig in het toestaan van vakantie-buithuisjes voor burgers. Bepersk daarmee vluchtgedrag/vliegen 4. Vergroen stedelijk gebied. Verbeter het leefklimaat en voer pro-actief beleid om onnodige mobiliteit te ontmoedigen. 5. Zonnepanelen op ieder daarvoor geschikt dak. 6. Tripleglas met u-waarde van max 0,8 in ieder raam. 7. Faciliteer elektrische deel-auto's. 8. Maak strikte en snelle nakoming Urgenda-arrest top-prioriteit.

Inzending 3-2-2021

Super mooi initiatief! Ik heb twee punten: Als eerste punt: Stilstaan bij het doel van participatie. Participatie bij besluitvorming is een belangrijk voorbeeld. Is het doel om gebruik te maken van de expertise en ideeën van burgers bij het maken van een plan, of om een in feite al gemaakt plan er doorheen te krijgen zonder al te veel slag of stoot? Belangrijk om te zorgen dat participatieprocessen ingericht worden met het juiste doel voor ogen: burgers tijdig betrekken, participatie gemakkelijk en breed toegankelijk maken voor burgers uit verschillende lagen van de samenleving, en de tijd nemen om constructief met de input van burgers aan de slag te gaan. Als tweede punt: Nadenken over de reikwijdte van burger participatie. Zelf heb ik recent als burger input geleverd op het gemeentelijk klimaat/biodiversiteitsplan. Daar gaat het dan over of ik als burger vind dat 2050 binnen onze gemeente een goed moment is om klimaatneutraal te zijn, of toch beter 2055. Zo abstract! Ik wil mee kunnen

denken over het nu: over hoe de lokale nieuwbouwprojecten voorzien kunnen worden van meer groen, meedenken over waar de lokaal opgewekte stroom vandaan komt en naartoe gaat; concrete en tastbare onderwerpen. En nog beter: burgers de mogelijkheden geven om hier zelf mee aan de slag te gaan door initiatiefrecht aan te moedigen en te faciliteren. Minder bureaucratie, meer naar buiten en aan het werk met elkaar.

Inzending 3-2-2021 Transparant en eerlijk. Wij hebben al jaren stadsverwarming. (Werk prima) in onze nieuwbouwwoning (nu 10 jaar oud) we gaan bewust om met energie verbruik, hebben zonnepanelen die 30% meer opwekken dan we verbruiken. Voor verwarming gebruiken we 10GJ. Volgens NMDA in warmtewet zou dit niet meer dan aardgas kosten. Dat blijkt voor zuinige gebruikers echter niet te kloppen. Dit komt doordat vastrecht heel hoog is (ongeveer €600. Inclusief verbruik is dat dan €850 euro. We zouden veel goedkoper (en duurzamer) uit zijn met een warmtepomp. Alle nieuwbouw hier in de Waalsprong in Nijmegen wordt echter verplicht aangesloten op het Warmtenet van Vattenfall. Het is zelf zo dat deze warmte meetelt in de EPC van de woning zodat extra energiebesparende maatregelen door bouwer achterwege worden gelaten. Het gevolg hiervan is dat deze woningen meer energie verbruiken en de rekening nog hoger wordt. Natuurlijk een prettige 'businesscase' voor de warmteleverancier maar slecht voor klimaat en consument. De energiebewuste consument wordt gestraft voor zijn gedrag. Bij aardgas is er een extra laag vastrecht van ongeveer 150 euro bij stadsverwarming is dit niet zo en betaal je altijd hetzelfde tarief. Variabel tarief is momenteel 25 euro/GJ ongeveer gelijk aan aardgas. Ook de warmteverliezen in het Warmtenet zijn gigantisch volgens warmte etiket meer dan 30% zonde van de energie. Als bewoner kun je geen kant op je kunt nl. ook niet overstappen Dit alles is volgens mij ontstaan door een hoop gelobby van de warmteleveranciers, onwetende naïeve gemeentepolitiek en afvalbranche (het is AVI afvalwarmte) Ook komt er nog bij dat je bij aardgas en elektriciteit energiebelasting afdraagt. Warmte is vrijgesteld van energiebelasting en de tarieven zijn "NMDA" de virtuele energie belasting en ODE opslag verdwijnt dus in de zakken van de leverancier als "subsidie" of omzet. Concluderend. Alle financiële voordelen die gasloos in nieuwbouw met zich mee zou brengen zijn voor de warmteleverancier en de afnemer is alleen maar meer geld kwijt. Niet bevorderlijk voor het draagvlak die nodig is voor de energie transitie die ons te wachten staat.

Inzending 3-2-2021 BIJLAGE 5

Alles Over Hoop Blad 1. En 2

Inzending 3-2-2021 Belangrijke tip om inwoners te betrekken bij het klimaatbeleid zou kunnen zijn het instellen van klimaatcoaches in buurten en wijken. De klimaatcoaches hebben als doel om samen met bewoners/winkeliers te debatteren over klimaatdoelstellingen. Ontmoeting en uitwisseling om de betrokkenheid van de inwoners van Nederland optimaal te stimuleren bij de klimaatdoelstellingen. Niet onbelangrijk is dat de overheid de klimaatcoaches tools meegeeft om inwoners te adviseren, een beter klimaat begint bij jezelf!

Inzending 3-2-2021 Als het doel is om burgers zoveel mogelijk betrokken te krijgen bij CO2 uitstoot reductie dient in de eerste plaats zonder vooringenomenheid onderzocht te worden welke maatregelen maximale effectiviteit combineren met de minste nadelen voor milieu, natuur, landschap, woonomgeving, volksgezondheid, maatschappij en financiën. De vermeende urgentie van een probleem is geen excuus om in allerijl ondoordachte beslissingen te nemen die niet alleen weinig effectief zijn, maar aantoonbaar meer kwaad dan goed doen. Indien het Nederland lukt om aan haar klimaatdoelstellingen te voldoen is berekend dat dit op wereldniveau in de orde van 0,0003 graden zou schelen. Dat betekent niet per definitie dat alle maatregelen zinloos zijn, alle beetjes kunnen helpen, maar gezien het toch wel zeer geringe beetje waar we het over hebben is bescheidenheid en realiteitszin nodig en niet paniek. We gaan niet het "klimaat redden" door onze natuur te vernietigen. Angst is een slechte raadgever. Dit blijkt uit vele zaken maar uit weinig zo duidelijk als uit de massale ontbossing voor "biomassa" centrales. Terwijl op grote schaal planten van bomen juist een van de meest effectieve maatregelen is om CO2 reductie te bevorderen. Je hoeft geen klimaatscepticus te zijn om in te zien dat veel van de op dit moment gepropageerde middelen erger zijn dan de kwaal. Het is hoog tijd dat dit wordt erkend, juist ook door degenen die bovengemiddeld milieubewust zijn. Overal in het land ontstaat grote weerstand tegen lokale RES voorstellen, zodra mensen doorkrijgen wat het voor hun leefomgeving gaat betekenen. Zonder grondige heroverweging van hoe de gewenste energietransitie het beste vorm gegeven kan worden, zal brede burgerparticipatie een illusie blijken.

Inzending 4-2-2021 Ik pleit ervoor dat ALLE investeringen in duurzame energie in coöperatieve vormen door Nederlandse burgers worden gefinancierd. De rendementen op zonneparken bijv. zijn dusdanig (met name door subsidies) dat handige ondernemers grond opkopen en doorverkopen en beleggers langjarig goede rendementen ontvangen. Als je draagvlak wil, zorg er dan voor dat die rendementen volledig bij de burger terugkomen. Er zijn miljarden aan spaargeld met 0 of zelfs negatieve rente. En daar komt ook nog eens de rendementsheffing overheen. Zou het niet prachtig zijn als uitsluitend Nederlanders meeprofiteren van duurzame energie? Gemeentes kunnen een coöperatie opzetten of helpen coöperaties opzetten en voor eventuele tekorten tegen nagenoeg 0% rente bijlenen bij de Staat. Duurzame energie, van Nederlanders voor Nederlanders. Ik bepleit graag Apeldoorn als proeftuin om dit op te zetten. Tenslotte zou ik graag zien dat direct omwonenden die de meeste hinder ondervinden van energie-opwekking extra winstcertificaten krijgen in zo'n coöperatie.

Inzending 4-2-2021 BIJLAGE 6

Arnhem, 4-2-2002 1. Maak van RES'en Regionale Energie en Klimaat Strategieën (REKS'en) samen met burgerpanels. 2. Maak/start een 6de Klimaattafel over communicatie en dialoog met inwoners en consumenten. 3. Neem Klimaatcrisis maar zeker ook Klimaatoplossingen (zoals genoemd door Project Drawdown en Urgenda) op in curricula in alle onderwijsvormen. 4. Geef een extra boost aan Klimaatgesprekken en Duurzaamheidschallenges. 5. Pas op

met institutionaliseren geef ruimte aan creativiteit. 6. Zorg bij alle overheden dat er ook budget is voor maatschappelijke initiatieven (zie bijlage 1 van Gelders Klimaatplan 2021-2030). 7. Leer van goede voorbeelden in het buitenland (zoals de Australische film 2040) en binnenland op gebied van dialoog en wederkerige participatie en start een Kennisplatform Klimaat (zowel digitaal als fysiek) mogelijk samen met het Klimaatverbond. 8. Visualiseer en gebruik cultuur om gesprekken over klimaat een extra duwtje te geven. 9. Gebruik (begrijpelijke) data en andere soorten van informatie om mensen te betrekken. 10. Laat met de SDG's zien waar klimaatoplossingen allemaal aan bijdragen. Gebruik daarbij mogelijk de Mission Control Centers van Data for Good.

Inzending 3-2-2021 BIJLAGE 7

Goedemorgen, In het AD van 1 februari jl. las ik een artikel over onderzoek naar burgerpanels bij wind- en zonneparken. In dit artikel wordt ook opgeroepen om goede ideeën en voorbeelden te mailen. Bij deze wil ik graag de aandacht vestigen op de coöperatieve dialoog die wordt uitgevoerd in Nispen. In de bijlage treft u hiervan een beschrijving. Deze dialoog beperkt zich niet tot wind- en zonneparken, maar is een integrale dialoog over de verduurzaming van het dorp. Met als doel om gezamenlijk en van onderop tot een alternatieve warmte oplossing te komen. Antoon Uijtdehaag (cc) is projectleider. Vanuit het programma Sociale Innovatie Energietransitie, wat een samenwerking is tussen de Provincie Noord-Brabant en Enpuls, ondersteunen we deze coöperatieve dialoog.

(<https://energiewerkplaatsbrabant.nl/pilots+sociale+innovatie/default.aspx>)

Mocht er behoefte zijn aan een aanvullende toelichting dan horen we het graag.

Inzending 3-2-2021 BIJLAGE 8 8.1

Geachte heer Brenninkmeijer,

Afgelopen week hebben wij het artikel in het AD gelezen over uw aanstelling die u heeft gekregen vanuit het ministerie van EZK als voorzitter van een onafhankelijke expertcommissie. In deze expertcommissie gaat u onderzoeken hoe burgers beter bij de energietransitie betrokken kunnen worden. Waarbij u specifiek gaat kijken naar inzet van burgerpanels.

Mede namens de heer Nijhof, wethouder duurzaamheid gemeente Hellendoorn, onderschrijf ik het belang van het vroegtijdig betrekken van onze samenleving bij dergelijke ingrijpende transitie's. Wij binnen de gemeente Hellendoorn zijn er van overtuigd, en hebben dit inmiddels bewezen, dat het vroegtijdig en mede-eigenaar maken van inwoners én bedrijven binnen de energietransitie haalbaar én zeer wenselijk is. In ons proces hebben we wel gemerkt dat er een uitdaging ligt om de balans tussen vergaande maatschappelijke acceptatie versus beleidskaders, zoals borging van ruimtelijke kwaliteit én systeemefficiëntie, te bewaken.

In het artikel van het AD werd opgeroepen om goede voorbeelden aan te dragen. Vandaar dat wij u deze mail sturen, omdat wij in Hellendoorn denken u van goede ideeën en voorbeelden te kunnen voorzien.

Graag zijn wij bereid een nadere toelichting te geven en/of u in contact te brengen met onze betrokken inwonerspanels over de resultaten én ervaringen in het door ons gelopen proces.

Met vriendelijke groet,

Inzending 4-2-2021 BIJLAGE 9

Beste Alex Brenninkmeier, in de bijlage een foto van een lucht vol met vliegtuigbewolking. De uitstoot van de Luchtvaart is de grootste klimaatopwarmer de laatste decennia. En vreemd genoeg ook het meest verzwegen. Hier mijn pleidooi om hier verandering in te brengen. Om te beginnen met in het weerbericht de mensen voor te lichten wat het gevolg is van hun vlieg(vakantie)reis. Tot nu toe wordt er gemeld dat er wat hoge of sluierbewolking is. Natuurkundig is dit onjuist omdat het vliegtuigrook betreft die condenseert op vlieghoogte. Deze vliegbewolking hindert overdag de zon en dat is in Nederlandse omstandigheden meestal jammer. De blauwe lucht wordt grijs en goor door de uitlaatgassen van de Luchtvaart. Maar deze laag aerosolen ligt er ook in de nacht zodat de aarde niet meer kan uitstralen. Vliegtuigbewolking warmt 2-3 keer meer dan CO2 is gebleken uit recente studies. Mijn stelling is, als er open en eerlijk in o.a. het Weerbericht gemeld wordt wat de impact van de Luchtvaart is, er bij de mensen een bewustwording ontstaat zodat er minder gevlogen gaat worden. Net als bij roken kan dit een langdurig proces zijn maar alles begint met goede voorlichting. Mijn verzoek aan u; dwing een objectief verslag van de invloed van de Luchtvaart af in het weerbericht. Zorg voor goede voorlichting aan ieder die in politiek en beleidsvorming zit. De schaduwkanten van de Luchtvaart mogen niet langer onderbelicht worden. Met vriendelijke groet,

Inzending 5-2-2021

Als het over klimaat gaat moet ONMIDDELIJK gestopt worden met de biomassa energiecentrales. Geen boom mag meer gekapt en/of geïmporteerd worden om in die Moloch verbrand te worden. Daar moet een verbod op komen. De overschakeling van gas- naar houtverbranding moet ONMIDDELIJK gestopt worden. Neem in een overgangsfase maar Russisch gas af. Zoals Duitsland doet. Verkeer, ter land, ter zee en in de lucht, moet aan banden gelegd worden. Er mogen GEEN nieuwe wegen worden aangelegd en GEEN uitbreidingen van (lucht-)havens. De onnatuurlijke aanwas van de bevolking moet ONMIDDELIJK gestopt worden. Expats en asielzoekers moeten worden uitgezet. De bouw moet ONMIDDELIJK stoppen met het bouwen van huizen. We zitten al jarenlang vol. Boeren kan best een beetje anders maar GEEN ENKELE BOER mag van zijn land gejaagd worden! Beter boeren dan huizen. Beter landschap dan verstedelijking. Ik ben een achternicht van Pieter Verhagen Lzn die in belangrijke mate bijdroeg aan het behoud van het landschap. Dat moet maatstaf zijn. De 3 grote natuurbeschermers moeten natuur beschermen en niet overal de bomen kappen! En zelfs hele stukken tot op het zand kaal trekken! Stoppen daarmee! (Energiehout en dergelijke). Populieren en bomen langs N-wegen moeten blijven staan! Geen boom mag meer gekapt worden! (tenzij voor het behoud van bomen noodzakelijk). De grootste terughoudendheid ten aanzien van het kappen van bomen moet betracht worden! Zorgen dat vogels en insecten terugkomen

waarvan enorme percentages verdwenen zijn! Geen overbevissing en megastallen! Klimaat politiek is GEEN VERDIENMODEL! Geen afschuwelijke uitwassen meer zoals in de Hedwigepolder! Er zijn verschillende grote Facebookpagina's die zich met behoud van natuur bezig houden. Die moeten met hun volgers uitgenodigd worden in dit proces. Ik had een grote Facebookpagina Behoud Scheveningse bosjes, Waterpartij en Westbroekpark waarmee we de plannen om daar een 'Internationaal Park' van te maken wat betekende dat meer dan 4.000 bomen gekapt zouden worden, hebben tegengehouden. Ik wil graag zitting nemen in een burgerforum en geef me hierbij daarvoor op.

Inzending 5-2-2021

Stop direct met vrachtluchten die geen relatie hebben met de regio. Maastricht Aachen airport ontvangt jaarlijks duizenden vluchten die onnodig zijn, de economie niet bevordert en slecht is voor de gezondheid.

Inzending 5-2-2021

Meer gebruik maken van aquathermie. Zoals in Drenthe gebeurt, daar worden 400 huizen verwarmd met water uit de Drentse Hoofdvaart.

Inzending 5-2-2021 Bijlage 10

Geachte commissieleden, Al ruim 40 jaar houd ik me bezig met energiekwesties. Ik heb er veel over gepubliceerd en talloze lezingen gehouden. Daarbij viel en valt het me telkens op hoe weinig mensen weten van zowel hun eigen energiegebruik als van energie in het algemeen. Ook kom ik vaak tegen dat energie en elektriciteit door elkaar worden gebruikt. Daarnaast gebruiken overheden bij hun Regionale Energiestrategie het getal TWh terwijl mijn ervaring leert dat de betekenis van deze term alleen maar voor een gespecialiseerde groep betekenis heeft; ook wordt er nergens verteld hoeveel kWh (dat mensen wel begrijpen) 1 TWh is. Toen ik dat recent uitrekende voor de provincie Groningen vonden overheden dat niet zo leuk. Vandaar dat ik u even schrijf. Ik heb met veel moeite een poging gedaan om uiteen te zetten wat energie is, hoeveel gebruikt wordt etc. (zie bijlage). Naar mijn mening zou een dergelijk document een randvoorwaarde kunnen zijn voor uw activiteiten. Ik ben benieuwd naar uw reactie

Inzending 5-2-2021

De voorbije week heb ik deelgenomen aan een (tijdelijke) online Energie Community van regio Hart van Brabant. Regio Hart van Brabant bestaat uit 9 gemeenten; 2149 inwoners hebben een online-vragenlijst ingevuld; ± 50 inwoners hebben deelgenomen aan deze tijdelijke community. Een van de vragen ging over participatie: Wat er anders zou moeten? Mijn antwoord sluit aan bij de opdracht van deze commissie: Hoe betrek je alle inwoners? "Door in de gelegenheid gesteld te worden om pro-actief mee te kunnen doen. Dus geen achterkamertjespolitiek, maar burgerberaden met een dwarsdoorsnede van de

inwoners van alle gemeenten in de energieregio's. Daarmee creëer je betrokkenheid." De meeste mensen maken zich zorgen over de klimaatcrisis. En ook over die andere urgente crisis, de biodiversiteitscrisis (da's de blinde vlek in de concept-RES'en). Maar als je inwoners buitenspel zet, kun je niet verwachten dat ze staan te juichen bij tekentafel-ideeën met grote (ecologische) impact op de leefomgeving van mens en dier. Een goed werkend burgerforum zou dus niet alleen over klimaat en energie moeten gaan, maar ook over biodiversiteit en leefomgeving. Dat kunnen we niet overlaten aan commerciële energiestelers op de markt. Die partijen behartigen vooral de korte termijnbelangen van de oude economie (lees: aandeelhouders). Wat Nederland m.i. hard nodig heeft is een ministerie van Ecologische Zaken en Klimaat.

Inzending 5-2-2021

Als mensen in financiering en opbrengst mee kunnen doen in het energieproject in hun omgeving zijn ze vanzelf betrokken. Dan komen ook de voorstanders op bijeenkomsten af. Vrijwilligers zouden ook bij de aanleg van natuurinclusieve zonneweides kunnen helpen. Mogelijkheden van warmtenetten en het elektriciteitsnet (eventueel met tijdelijke of seizoensopslag elektriciteit en/of warmte), collectieve inkoop warmtepomp etc. kunnen dan geschetst worden. Maak duidelijk dat kernenergie en waterstof geen oplossing zijn voor de komende tien jaar en dus geen mogelijkheid bieden om niets te doen. En dat de handtekening onder de doelstellingen geen mogelijkheid meer biedt om tegen alle oplossingen "nee" te zeggen.

Inzending 4-2-2021 Bijlage 11

Burgers betrekken bij het klimaat beleid. Dan moeten inwoners van NL ook weten wat er aan de hand is met het klimaat. Ze moeten eerst bewust worden van zaken die het klimaat niet helpen. Ik richt mij daarom op de luchtvaart. We worden gewezen op zonnepanelen, windmolens, huizen isoleren, elektrisch rijden, circulaire economie, hergebruik etc. , echter de luchtvaart sector komt overall mee weg (zit niet in het klimaat akkoord, doen aan greenwashing, hebben een enorme lobby). Ik kan het heel slecht hebben dat de lucht boven ons vol wordt gevlogen. Inwoners bewust maken van de impact van vliegvluchten kan naar mijn idee op de volgende manier en daardoor betrokken te raken bij het klimaat beleid: 1. Door te mogen demonstreren bij Schiphol bewust maken van effect luchtvaart op ons milieu, ons leven, het klimaat op aarde. 2. Door de weermannen en vrouwen tijdens de weersverwachting ook te laten benoemen dat sluierbewolking afkomstig kan zijn van uitstoot luchtvaart. Bewust maken van impact luchtvaart op ons leven, ons milieu, het klimaat op aarde. 3. Door het niet uitbreiden van nog een vliegveld in NL en krimp van de luchtvaart te bepleiten zoals al veel inwoners van NL inmiddels al doen. Bijgaande foto: contrails, deze bevatten roetdeeltjes, een vliegtuig verbrandt kerosine, daarnaast zorgen contrails voor opwarming van de aarde.

Inzending 5-2-2021

Zolang kernenergie geen onderdeel vormt van de energietransitie is het onmogelijk voor verstandige mensen om het klimaat/energiebeleid serieus te nemen, laat staan zich er betrokken bij te voelen. Kernenergie moet op gelijke voet gesteld worden met hernieuwbare energie bij alle besluitvorming, consultatie en informatie over de transitie. Er moet duidelijkheid verschaft worden over de ultieme duurzame energiemix waar Nederland op aanstuurt, en die mix mag geen fossiele energie bevatten of energie geïmporteerd uit regio's waar niet dezelfde arbo- en milieuregels gelden als in Nederland.

Inzending 5-2-2021

Verbeter de wereld begin met jezelf. Het klimaatbeleid is niet concreet noch daadkrachtig. Waar zetten we op in? Dit is niet iets wat we kunnen neerleggen bij de Nederlander (de routekaart klimaatneutraal in Amsterdam gaat echt nergens toe leiden) of even kunnen oplossen met een participatierondje communicatie. Stop ook alsjeblieft met verdere onderzoeken. Hier krijgt de Nederlander echt een baard + wantrouwen van. De overheid is zelf aan zet om lef te tonen en keuzes te maken qua leiderschap en stevig ook. Wat er moet gebeuren is: - een taartverdeling met knetter scherpe keuzes in hoofdcomponenten (incl aquathermie etc) - een snoeiharde carbontax (zie Zweden sinds 1991) - Urgenda serieus nemen - Stoppen met politiek bedrijven! - beginnen met visie! - taboes doorbreken: kerncentrales, strenge boetes bij overtreding etc. Ik wil het hier graag verder over hebben.

Inzending 5-2-2021

Burgers beter bij klimaatbeleid betrekken kan door goede informatie te geven (ook interactief met gelegenheid tot vragen) over bijv. de bijdrage die burgers leveren versus de bijdrage die het bedrijfsleven levert, zowel voor CO2 uitstoot als reductie; de kosten van niets doen afzetten tegen de kosten voor aanpassingen en de toekomstige besparingen op energiekosten; banen die verloren gaan versus banen die er nieuw bijkomen; mogelijke bijdragen aan de economie; voordelen van duurzame energie in termen van gezondheid (minder luchtverontreiniging); eenduidig (langjarig) beleid ipv voortdurend nieuwe subsidieregelingen die vervolgens weer worden afgeschaft en ook eenvoudiger en eenduidiger regelingen.

Inzending 5-2-2021

Verbied het propageren van zogenaamd sportief rijgedrag zoals nog steeds in auto-advertenties en -tests gebeurt. 'Sportief' rijden betekent in de praktijk: (Te) snel optrekken, (te) hard rijden, (te) weinig afstand houden, (te) snel bochten nemen en (te) laat remmen. 'Sportief' en 'dynamisch' autorijden is asociaal, gevaarlijk, hinderlijk, lawaaiig, energieverspillend, luchtvervuilend en klimaatopwarmend. Bij iedere autotest in media geldt een snelle acceleratie als aanbeveling, maar in NL kan en mag men nergens in een paar seconden optrekken van 0 naar 100 km/u. 'Sportief rijden' is alleen mogelijk in woonwijken en op binnenwegen, want alleen daar zijn scherpe bochten, kruispunten en stoplichten. En spelende kinderen, voetgangers en fietsers..

'Sportief' rijgedrag is nergens anders goed voor dan alleen voor een korte Eftelingsensatie van versnelling. Autorijden is geen sport en de openbare weg is geen sportterrein. 'Sportief' rijgedrag is onsportief, ongezond en schadelijk. Kap ermee.

Inzending 5-2-2021

Ik maak me zorgen over het milieu en hoe de overheid (niet) omgaat met het gedrag van onze bevolking. Nederland heeft plannen voor meer asfalt en luchthavens hebben een groeiambitie. Hiermee passen we de infrastructuur aan aan ons gedrag. We hebben al een hele goede infrastructuur en hoeven die niet nã³g beter te maken om slecht gedrag van mensen te stimuleren. We hoeven er niet voor te zorgen dat mensen veel en ver kunnen blijven reizen, nog meer online bestellen, producten voor een prikkie van veraf laten komen en noem zo maar op. Beter zou zijn om een mentaliteits- en gedragsverandering teweeg te brengen, en mensen zich ervan bewust te maken wat het inhoudt als ze een zich op een bepaalde manier gedragen. We kunnen naast belonen van goed gedrag (bijv statiegeld) ook bepaald gedrag bestraffen (belasting, boetes, normen en waarden duidelijk maken in campagnes of met behulp van voorbeeld figuren). Hang maar een prijskaartje aan auto rijden, vliegpreizen, buitenlandse producten, afval op straat. Daarmee bestrijd je niet alleen de symptomen maar ook de kern: onze mentaliteit. En het is ook nog eens goed voor de staatskas. Laat mensen en zeker ook bedrijven maar inzien wat goed/slecht is voor de wereld en hoe je dat bereikt en hoe juist niet. En leer mensen maar wat een beter alternatief is voor iets wat niet zo goed is voor de wereld (en laat het ze ook voelen: ondervinden, geprikkeld worden, inzicht verschaffen, belonen). Voorbeelden: - Online een product uit China bestellen: hoeveel extra vliegtuigen en vrachtwagens kunnen er per jaar bespaard kunnen worden als we dit niet meer zouden doen. En hoeveel CO2 besparen we hiermee. - Als we statiegeld op blikjes gaan introduceren, dan wordt er nog steeds een hele hoop andere rotzooi wel op straat gegooid. Beter leer je ze dat je niets op straat moet gooien. Daar zou ook iets aan gedaan moeten worden. Bijvoorbeeld mensen belonen voor het inleveren van zwerfafval, boetes uitdelen, SIRE campagne net zoals met roken â€”dit doe je niet, dat is niet okâ€™™. - Bij ons in de buurt zie ik dat er meer afval wordt gedumpt (en niet wordt opgeruimd als ze het op straat zien) omdat er hier per kilogram afval betaald moet worden. Dat betalen voor afval is niet erg, maar zet er dan ook controles tegenover voor Ook naar andere landen toe zou Nederland hiermee een signaal kunnen afgeven dat het menens is met de klimaatveranderingen en dat ons land er alles aan doet om er het beste van te maken (zelfs als dit een risico is voor onze handelspositie; duurzaam is de toekomst dus zoâ€™™n groot risico is het niet)

Inzending 5-2-2021

Een burgerforum lijkt me een goed idee. Er is al de nodige ervaring mee in binnen en buitenland. Gebruik die ervaring. Niet te lang over debatteren, maar aan de slag. De tijd dringt. Werk met de 20/80 regel, ga voor inspanningen die 20% kosten en 80% opleveren. Laat niet de achterblijvers het tempo bepalen. Probeer ook niet alles dicht te timmeren, maar houdt ruimte voor uitzonderingen. Net als met biomassa stook merken we dat dingen nog sterk in beweging zijn,

dan er voortschrijdend inzicht is. Laat dat niet belemmerend werken bij het inslaan van nieuwe wegen, maar accepteer dat we al doende leren. Maar leer daar dan ook echt van.

Inzending 5-2-2021

Pas de salderingsregeling dusdanig aan dat het loont om meer panelen op daken van particulieren te leggen dan het eigen verbruik en geef subsidie op accu's aan particulieren om de fluctuaties in energieafgifte te dempen. Er worden nu daken niet vol gelegd omdat het alleen loont om je eigen verbruik op te wekken, terwijl er wel ruimte vrij is.

Inzending 5-2-2021

Ik ben begaan met het klimaat. De opwarming heeft nu al gevolgen: hete, droge zomers, geen schaatsen in de winters. En tegelijk doet niemand er wat aan. Alleen de overheid probeert het. En nu ben ik best voor burgerparticipatie, maar in mijn eigen omgeving zie ik mensen alleen maar tegen zijn. Die willen niet dat het grondwater hoger komt tegen droogte, en vinden groene daken te duur. (Of zeuren over een paar zonnepanelen en denken dat ze kanker krijgen van een windmolen, al het gek om het maar tegen te houden.) Ik wil dus eigenlijk geen burgerparticipatie, maar dat de overheid actie onderneemt en iedereen daaraan mee doet. Als er dan toch burgerparticipatie moet zijn, laat ze het dan niet tegenhouden of vertragen. Want ik kan nu al niet meer schaatsen met mijn kinderen zoals ik dat vroeger wel kon, straks krijg ik ook nog een woestijn om de hoek vanwege mijn weigerachtige burens.

Inzending 5-2-2021

Ik schreef er dit stuk over in De Groene Amsterdammer:

<https://www.groene.nl/artikel/een-cadeau-aan-de-politiek> En we voerden dit debat erover in Debatcentrum De Tussenruimte in de serie Nieuwe Democratie: <https://www.emma.nl/artikelen/verslag-3-loting-als-tweede-been-van-de-representatieve-democratie>

Inzending 8-2-2021

Ik kom maar niet aan boord bij mijn gemeente/regio. Communicatie is er niet. De regio is al 2 jaar bezig met RES en inwoners hebben pas 1 keer een enquête mogen invullen. Raadsleden worden wel geïnformeerd, maar alleen met technische verhalen die boven de pet gaan en niet over het belang van participatie, laat staan de middelen daartoe. Er wordt gepraat met stakeholders, maar inwoners zijn daarbij nog steeds niet aanwezig. Ook vanuit het nationaal programma worden veel te positieve statements over participatie afgegeven. In sommige regio gaat het heel goed, maar dat is wel een minderheid. In ieder geval is de concept RES zonder mening van bewoners van mijn gemeente

ingediend. Mijn suggestie is om via een advertentie in de kranten te vragen of en zo ja hoe burgers betrokken zijn bij de transitie in hun gemeente. Dat zal een schokkend beeld geven. Ik hoop dat u de guts heeft dat ook te laten zien. Dit hoeft niet tot maart te wachten; u kunt het nu al doen. Raadsleden vinden het moeilijk een vuist te maken en wachten af met welke voorstellen het college komt. In regio's met meerdere gemeenten blijven wensen van afzonderlijke gemeenten niet boven water. Maak duidelijk wat de status is van de regio's, want naar mijn mening hebben ze die niet in de bestuurlijke trits rijk provincie gemeente. Waar kan ik de PBL beoordeling aan de concept RES terugvinden??

Inzending 8-2-2021

De daadwerkelijke uitvoering van klimaatmaatregelen (en ook de vergunningverlening voor projecten) vindt lokaal/regionaal plaats. Er is dan ook verbinding nodig van een landelijk burgerforum naar een lokaal/regionaal forum en vice versa. Om te voorkomen dat men het gevoel krijgt iets opgelegd te worden vanuit het landelijke forum zou je dan ook lokaal/regionaal kunnen starten met een burgerforum met daaruit een afvaardiging naar het landelijk forum, en ook die lokale/regionale forums betrokken houden. Het is net zo belangrijk dat gemeenteraden zich willen committeren aan het proces van werken met een burgerforum, zij gaan over beleidskeuzes en over de uiteindelijke goedkeuring van bestemmingsplannen. Gemeenteraadsverkiezingen in 2022 kunnen problematisch zijn omdat er dan soms weer heel andere mensen in gemeenteraden komen die niet bij dit proces betrokken zijn geweest. Het proces moet dus iedereen glashelder zijn.

Inzending 8-2-2021

Eerst alle plannen waar de belanghebbenden conform Klimaatakkoord Parijs niet hebben meegedaan: on hold!

Ten tweede conform Klimaatakkoord Parijs pas projecten serieus nemen als er een overeenkomst met de belanghebbenden is gesloten.

Ten derde alle absurde plannen van individuen stoppen. Concreet voorbeeld hiervan is het plan van bestuur Amsterdam om windturbines binnen 350 m van woningen te plaatsen en dat door middel van subsidies ook nog eens te sponsoren en de fake-participatie vervolgens aan commerciële partijen over te laten!

Overigens ook: maximaal windturbines op zee. Er is nog ontzettend veel ruimte zoals binnen Min EZK bekend. Koppel dat aan waterstofproductie en het wordt allebei subsidievrij door partijen gebouwd!

Inzending 9-2-2021 BIJLAGE 12 overige bijlagen zijn niet openbaar beschikbaar.

Aan: de Adviescommissie Burgerbetrokkenheid bij het Klimaatbeleid

Geachte Adviescommissie,

Bijgaand stuur ik u een korte toelichting op dit bericht.

In afwachting van uw reactie,

Met vriendelijke groet,

Inzending 9-2-2021

Beste lezer,

De manier waarop de overheid de klimaatverandering tegen wil gaan door op land en te dicht bij de kust windmolens te plaatsen staat mij zeer tegen. Windmolens leveren slechts een beperkte bijdrage aan de klimaatdoelstelling. De nadelen voor mensen en dieren zijn niet gering. Het draagvlak voor het klimaatakkoord neemt door dit soort ingrijpende projecten in snel tempo af.

Inzending 9-2-2021 ZIE BIJLAGE 13

Wat gaat er goed?

Het energielabel is een effectief middel om burgers/consumenten makkelijk een (vaak groene) keuze te laten maken over witgoed, auto's en woningen.

Hoe kunnen burgers beter worden betrokken bij klimaatbeleid?

- (1) Door een openbaar debat en onderzoek, op locatie en via tv en sociale media, naar de beste en slechtste opties (A t/m G) voor duurzaamheid inzake energie en klimaat
- (2) Door wetgeving voor een 'klimaatlabel' o.g. met scores A t/m G op alle relevante producten, reclames en websites zodat burgers/consumenten duurzame ontwikkeling versnellen door bewuste koop.

En heeft u ideeën voor een goed werkend burgerforum over klimaat en energie? De ontwikkeling van de nieuwe grondwet van IJsland biedt een goede basis voor een burgerforum door:

- (1) Een openbaar debat en onderzoek, op locatie en via tv en sociale media, naar de beste en slechtste opties (A t/m G) voor duurzaamheid inzake energie en klimaat
- (2) Een burgerforum stelt de definitieve scores A t/m G op voor energieopwekking en andere klimaatcriteria. En schrijft een wetsvoorstel voor invoering van een 'klimaatlabel' o.g.
- (3) De Tweede Kamer behandelt en ratificeert het wetsvoorstel
- (4) De wetgeving treedt in werking. Bedrijven worden verplicht hun laagste score op hun producten, reclames, website en toegangsdeuren kenbaar maken
- (5) Burgers/consumenten herkennen via de score A t/m G de (niet-)duurzame producten en bedrijven en 'stemmen' door wel/niet te kopen.

In de bijlage(Stappenplan burgerforum Energie en Klimaat 9-2-2021) en op de tradelabel.nl wordt dit idee nader uitgelegd.

Inzending 9-2-2021

Om burgers te betrekken zul je ook moeten kijken of ze kunnen participeren in DE projecten. Als het (deels) eigendom is van de omwonenden is er ook geen weerstand en is er ook financieel voordeel. Als voorbeeld een groot energie park in Duitsland in de gemeente Saerbeck. Ca 25 MW gefinancierd door bewoners, boeren, bedrijven en de gemeente. Er staat een combinatie van wind, zo'n en biomassa vergisting .

Inzending 9-2-2021 BIJLAGE: Niet openbaar beschikbaar

[:https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/democratie-kan-alleen-bestaan-als-je-ook-nee-kunt-zeggen~b81c454c/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F](https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/democratie-kan-alleen-bestaan-als-je-ook-nee-kunt-zeggen~b81c454c/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F)

Ik heb de pech dat ik al jaren mijn leefomgeving moet bescherming tegen de vernietigende invloed van windturbines.

Tegenstand tegen het klimaatbeleid concentreert zich vooral op windturbines op land.

Het valt op dat tegenstanders van wind op land niet bij u aan tafel zitten. Dit is een ernstige omissie en ondermijnt het gezag van deze onderzoekscommissie.

Het RES team Amsterdam voert een toneelstuk van inspraak en participatie op. Het boegeroep over dit toneelstuk wordt volkomen genegeerd.

Het totaal negeren van bezwaren maakt de tegenstand nog heftiger.

Het RES team toont minachting voor de bezwaren van omwonenden en gaat zonder participatie van omwonenden gewoon verder met de voorbereiding voor de plaatsing van windturbines.

De tegenstand wordt nog heftiger.

Alle afspraken uit het klimaatakkoord, zoals een omgevingsovereenkomst, worden terzijde geschoven.

De tegenstand wordt nog heftiger.

Het hele proces is niet ingericht om met tegenstand om te gaan. Dit heeft een desastreuze uitwerking op het inspraak proces en het vertrouwen van de burgers in de politiek.

Volgens de Omgevingswet gaan burgers over hun eigen woonomgeving.

Martin Sommer heeft het in zijn column in de Volkskrant van 6 februari 2021 goed verwoord:

"Democratie kan alleen bestaan als je ook NEE kunt zeggen"

Ik voeg zijn column toe.

Ik ben graag bereid om mijn praktijkervaring verder met u te delen.

Ik wens u veel wijsheid toe.

Inzending 10-2-2021

Korte keten opzetten binnen een gemeente. Boeren en healthy lifestyle met elkaar verbinden . Graag licht ik het persoonlijk toe.

Inzending 10-2-2021

Burgerbetrokkenheid is waardevol. Het op een juiste manier organiseren van burgerbetrokkenheid is echter lastig. Klimaat en energie zijn abstracte begrippen die in het dagelijks leven van mensen een ondergeschikte rol spelen. Het voordehandliggend inzicht is dat men gemiddeld een lage energierekening en lage impact op klimaat wil, maar daar het liefst zo min mogelijk zijn of haar

leven op moet aanpassen. Dit is een voorbeeld van een van de spanningsvelden die de energietransitie zo complex maakt. Hoe kunnen we waardevolle input krijgen van burgers die rekening houdt met de complexiteit van dit vraagstuk?

Als ontwerper in de energietransitie kom ik dit soort spanningsvelden voortdurend tegen: Wetgeving die duurzame keuze in energielevering voor nieuwbouw afremt. Of cv-ketels die ondanks dat een woning binnenkort van het gas afgaat toch moeten worden vervangen. Ook mijn eigen huurwoning is slecht geïsoleerd en heeft nog een gaskachel. Aangezien wij zelf het energieverbruik moeten betalen is verduurzamen voor de huurbaas slechts een kostenpost en dus financieel onaantrekkelijk.

Een ontwerpde aanpak kan hier oplossing bieden. Door gericht met burgers aan de slag te gaan over hun wensen binnen sprekende thema's die raken aan klimaat en energie als het eigen huis, de buurt en mobiliteit, sluit je aan op de beleefwereld van burgers. Hoe ziet hun wensbeeld er nu uit? En hoe ziet dit er over 30 jaar uit? Dit wensbeeld kan vervolgens gezien worden als een uitgangspunt voor het beleidsvraagstuk: Hoe zou het beleid opgezet moeten worden om zoveel mogelijk dit wensbeeld te faciliteren?

Inzending 10-2-2021 BIJLAGE 14

Recent was EU Comm Frans Timmermans de gast in een discussie programma van omroep HUMAN, olv gesprekleider Coen Verbraak, gasten oa CEO van Essent, een ondernemer in recycled plastic en twee melkveehouders/mvh. Het tweetal vertelde dat zij hadden geprobeerd om biologisch te gaan boeren maar dat dat financieel helemaal niet uit kwam, omdat ze dan grond moeten bijkopen voor euro 100.000 per hectare, in frankrijk is de prijs euro 9000 per hectare. Timmermans vertelde dat er discussie mogelijk was, maar dan moest NL een eigen NL Green Deal in Brussel aanleveren, dit was volledig onbekend bij de MVHs. Ook de methaan strategie vanuit de EU is hier volledig onbekend en kent geen gelijke NL variant, maar is wel nodig voor tijdig beleid naar een duurzame varkenssector met dagontmesting en een integraal emissie arme stal met stikstof emissie en methaan emissie reductie met complementaire biogas/groengas opwekking, zie mijn bijlage. het ministerie van LNV heeft helaas een organisatie vanuit het verleden met een te lange doorlooptijd van innovatie naar de boeren praktijk, dit werd tot mijn verassing ook opgemerkt door Frans Timmermans in de genoemde TV uitzending, waar Timmermans ook werd uitgenodigd om een bezoek aan de MVH in Nederland te brengen, en dat gaat hij doen.... De innovatie kracht in de nederlandse veeteelt moet juist nu ruimbaan krijgen naar een duurzaam 2030, voor de blijvende familie bedrijven met tussen 30 en 50 % minder vee en CO2equivalenten uitstoot.

Inzending 11-2-2021 BIJLAGE 15 Overige bijlagen zijn niet openbaar

beschikbaar: <https://www.trouw.nl/opinie/effectief-energiebeleid-vraagt-om-een-deltaplan~b79d1ef3/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

Beste mensen,

Deze documenten zijn bestemd voor de recent ingestelde commissie Betrokken Bij Klimaat onder voorzitterschap van Dr. Alex Brenninkmeijer.

Hierbij bied ik deze aan. Graag vertrouw ik erop een zinvolle bijdrage te hebben geleverd aan de behandeling van dit onderwerp.

Uw reactie zie ik met belangstelling tegemoet.

Met een vriendelijke groet,

Inzending 11-2-2021

Het is belangrijk om inwoners correct in te lichten over wat het energiebeleid betekent. Dat begint met te laten zien wat er staat te gebeuren. Daarna moet duidelijk worden wat het netto-klimaat-effect is, en daarna tegen welke prijs. Alleen dan kunnen inwoners een oordeel vormen over het beleid.

Het eerste begint op resinbeeld.nl

Inzending 11-2-2021 ZIE BIJLAGE 16

In het maatschappelijk belang moet burgers meer worden geboden dan betrokkenheid

Het begrip 'maatschappelijke betrokkenheid' is slechts een van de mogelijke middelen om een duurzame energievoorziening in te richten die aansluit op wensen en behoeften in de samenleving. In mijn proefschrift 'Hernieuwbare energie voor iedereen' (Van Beek, 2019) heb ik de energietransitie beschouwd vanuit het maatschappelijke belang van energie. Dat maatschappelijke belang vereist dat energie, en ook hernieuwbare vormen ervan, in voldoende mate en onder aantrekkelijke condities voor iedereen beschikbaar moet zijn.

Dit is een grotere opgave dan het "betrekken van de samenleving bij bedenken en uitvoeren van klimaatbeleid". Het gaat om adequate bestuurlijke en systeemtechnische maatregelen om de samenleving waarborgen te bieden dat duurzame energie en andere uitwerkingen van het klimaatbeleid iedereen, dus de hele samenleving inclusief burgers, ten goede zal komen. Dat is de inzet van het bestuurlijk raamwerk dat ik in mijn promotiestudie heb ontwikkeld. In dat licht kan een burgerforum een interessante rol vervullen, maar er is meer nodig te betrekken bij het klimaatbeleid. Het bestuurlijk raamwerk in het proefschrift kan een rol vervullen in de concrete uitwerking van het middel betrokkenheid om maatschappelijke doelen te bereiken.

Zie de bijlage met de samenvatting (Samenvatting Hernieuwbare energie voor iedereen). Ik ben beschikbaar voor nadere toelichting.

Inzending 11-2-2021

Zoek alstublieft uit hoe snel kernenergie mogelijk is voor het hele land en laat alle horizonvervuilende maatregelen achterwege. (zie Ronald Plasterk)

Inzending 11-2-2021

ik ben al klaar met de energietransitie. sinds 2012.

1-ik heb Zonnepanelen op het dak en nu wordt salderen afgeschaft. slecht voor de transitie en slecht voor betrokkenheid burgers.

2-ik heb een warmtepomp voor verwarming en warm water. Warmte uit de buitenlucht, stroom van de zon. sinds 2012. huis is van 1907. Kropswolde. werkt beter dan gas.

3-ik heb inductiekoken, keuken zonder gas.
geen gas sinds 2012.

4- ik heb een laadpaal

5-ik heb een EV, rijden op stroom van het dak.

6 km per kWh.

dus dit is mijn persoonlijke energietransitie. sinds 2012.

Behoud salderen voor meer zon op dak en betrokkenheid burgers en een succesvolle transitie. Zonder salderen geen zon op dak en de burger vindt de overheid onbetrouwbaar.

is ook zo.

het volgende is

Herziening Energiebelastingwetgeving.

ik woon in Midden-Groningen.

Gasgemeente van Nederland en de armste gemeente van Nederland.

de winsten van het gas gingen naar Den Haag.

we hebben al 300 hectare Zonneparken in M-G.

plek voor 1000 hectare Zonneparken in M-G.

Een kWh kost 24 cent.

een hectare produceert 1 miljoen kWh.

240.000 euro per hectare per jaar.

Energiebelasting is 12 cent, ODE 3 cent, btw 4 cent

19 cent per kWh Energiebelasting.

190.000 euro per hectare.

M-G heeft straks 1000 hectare Zonneparken.

belastingopbrengst 190 miljoen euro per jaar.

verdwijnt weer naar Den Haag.

M-G blijft de armste gemeente van Nederland

productiegarantie 30 jaar.

opbrengst 30 x 190 miljoen is 5700 miljoen euro voor Den Haag.

geproduceerd in M-G.

Lokale energieproductie moet lokale inkomsten opleveren met herziening Energiebelastingwet.

het volgende is

schone energie geproduceerd in Nederland is rijkdom, Nederland Energieland.

Werk met aanleg Wind op Zee, aanleg Zonneparken op land. regionale

inkomsten met herziening Energiebelastingwet met productie schone stroom. en aantrekkende werkgelegenheid met aanbod goedkope schone stroom. het volgende is.

Tata Steel is de grootste vervuiler.

daar werken 10.000 mensen met verlies.

Kolen Limburg ging dicht.

Philips Eindhoven ging dicht.

Sluit Tata Steel, maak van IJmuiden

Brainport Amsterdam Northsea Metropole.

Philips ging dicht in Eindhoven is nu Brainport Eindhoven, zie PSV voetbalshirts.

President Biden sprak over Cancer Alley Louisiana

Tata IJmuiden is Cancer Alley Nederland.

mijn broer had kanker, dood in oktober

mijn vrouw heeft kanker

straks heb ik kanker

straks heb jij kanker.

dat moet anders.

Wind op zee voor kolen.

Wind boven de Wadden voor Groene Aluminium Aldel Delfzijl.

Biomassa subsidie stoppen.

miljarden subsidie voor RWE, Vattenfall geeft de burger geen vertrouwen in de Overheid.

en miljarden subsidie voor CCS, Shell geeft de burger ook geen vertrouwen in de Overheid.

miljarden subsidie voor RWE, Shell, en de saldering zon op dak stopt.

raakt mij persoonlijk.

Overheid onbetrouwbaar.

De Overheid heeft een gasfiasco, ik heb scheuren.

De Overheid heeft een toeslagfiasco.

de Overheid heeft een Corona fiasco.

De Overheid heeft Transitiefiasco.

Kabinet weg, Wiebes weg, Asscher weg.

ik ga niet kiezen, verkiezing is een superspreader,

als ik wordt besmet ben ik dood binnen een week.

we hadden al 4 streaming crematies.

ik heb nog veel meer.

Energiehuizen, energiewijken, energiesteden.

elke gemeente 200 hectare Zonneparken met lokaal inkomsten.

Mediapark verplicht zon op dak en parkeerplaats.

EV en laadpalen voor de medewerkers.

voor schone lucht en minder kanker.

en als laatste.

er wordt gesproken over de

ELFSTEDENTOCHT.

Niemand legt de connectie

Corona Maatregelen Vriezen ELFSTEDENTOCHT.

ZONDER CORONA GEEN ELFSTEDENTOCHT.

en

It goat net aon door Corona.

dat is jammer.

dat was het wel

Inzending 11-2-2021 BIJLAGE 17

Geachte commissie Brenninkmeijer,

Bijgevoegd ons advies,(Advies voor commissie Brenninkmeijer.docx)

Inzending 12-2-2021 BIJLAGE

Koers, H. W., & Bröring, H. E. (2017). Burgerparticipatie en omgevingsprojecten: hoe zorgen we voor kwaliteit? Tijdschrift voor Omgevingsrecht, 2017(4), 161-166. DOI: 10.5553/TO/156850122017017004003

Gaarne bijgevoegd artikel persoonlijk aan de heer Brenninkmeijer ter hand stellen. Wij kennen elkaar uit het verleden. In dat verleden was ik jarenlang zeer betrokken bij dit onderwerp. Het bijgevoegde artikel is m.i. nog steeds relevant, juist ook voor de opdracht van deze commissie.

Inzending 12-2-2021

Goede middag.

Kennis delen is een belangrijk middel de draagvlak te creëren.

Om laag drempelig te houden zou in iedere wijk een voorbeeld persoon moeten zijn. Die kan de kennis die hij of zij op doet delen in de wijk

Inzending 12-2-2021 BIJLAGE 18

Ik heb mijn inzending geüpload.

Opdracht: hoe betrek je burgers bij klimaatbeleid?

Het klimaatbeleid moet holistisch worden benaderd en gericht zijn op het terugdringen/beheersen van de antropogeen veroorzaakte klimaatverandering.

Dit kan door mitigatie en door adaptatie. Bij mitigatie worden de oorzaken bestreden en bij adaptatie worden de gevolgen gedempt. Dit moet op alle

schaalniveaus, van lokaal via regionaal en nationaal naar continentaal en mondiaal. Voor Nederland gelden dan het lokale, regionale, provinciale en nationale schaalniveau. Daar moet Nederland zich zelfstandig op richten.

Argumenten als: dat kunnen we alleen Europees of internationaal regelen, zijn dooddoenertjes.

Wat hier voor nodig is een mentaliteitsverandering bij bestuurders; Tweede Kamer/ Provinciale Staten en gemeenteraden en zelfs waterschappen en hun zogenaamde 3e macht, de ambtenaren. LEF is hierbij het cruciale begrip!

In tweede instantie bij de bevolking

In derde instantie bij bedrijven.

Daarnaast moeten de technische mogelijkheden ook beschikbaar zijn.

Ad1. Bestuurders moeten initiatieven initiëren die aan de Tweede Kamer etc. worden voorgelegd, die hieraan kaders stelt en controleert op de uitvoering. Noodzaak is dat zij hiervoor ook de mogelijkheid hebben zonder dat ze door enige vorm van drang/dwang worden beperkt. Dat wil zeggen dat het kiessysteem op de schop moet.

Ten eerste moet de zittingsperiode verlengd worden naar minimaal 6 jaar, zodat de hete adem van de verkiezingen uit de nek van zowel bestuurders alsmede Tweede Kamerleden afneemt.

Ten tweede Moet hiervoor een kiesdrempel worden ingesteld. Ondanks dat ik eigenlijk vind, dat de kleine partijen, zelfs de éénmanspartijen, het geweten van het volk of een deel daarvan vertegenwoordigen, vind ik bij nader inzien ook dat kleinere partijen, kleiner dan 3 personen, onmogelijk in staat zijn de dossiers die in de Kamer behandeld worden ook zorgvuldig te bestuderen. (Ik merk dit al als raadslid in een kleinere gemeente (30.000 inw))

Daarnaast is het noodzakelijk dat er een Ministerie komt voor klimaatverandering. Dit ministerie moet beleidsmatig niet alleen rekening houden met de huidige generaties, maar ook met die in de verre toekomst.

Economische groei wordt als alleenzalmakend afgezworen.

Ad2. Ook bij de bevolking is een mentaliteitsverandering noodzakelijk.

Dit kan door de prioriteiten in het onderwijs te verleggen van 'Kies Exact' naar 'Kies Bewust'. Algemene kennis en vaardigheden zoals ze voorkomen bij vakken als Aardrijkskunde, Biologie, Maatschappijleer en de Creatieve vakken moeten meer benadrukt worden. Daarnaast moet er een vak als Ecologie komen. Belonen en bestraffen spelen een belangrijke rol. De mens is nu eenmaal hebzuchtig. We hebben wel empathie en sommigen zijn misschien zelfs altruïstisch, maar dat neemt met de afstand tot anderen en dus de algemeenheid af. De meeste mensen willen ook wel deugen. En dus niet bestraft worden. Handhaven is daarbij cruciaal. De 'overheid' moet met haar plannen hierop inspelen. Daarbij moet ze rekeninghouden met het feit dat iedereen in gelijke mate mee kan doen. Dus niet alleen de geldverstrekkers/ aandeelhouders, maar ook degenen die onder aan de maatschappelijke ladder staan. Er mag geen scheefgroei ontstaan. Als mensen in de gaten krijgen dat de één zich, om wat voor reden dan ook, meer kan permitteren dan een ander dan ontstaat er frustratie.

Ad3. Bedrijven gelden nu als onafhankelijke rechtspersonen. Het zijn echter niets meer dan administratieve eenheden met een hoop stenen. Dat moet veranderen. Bestuurders van bedrijven moeten weer hoofdelijk aansprakelijk worden voor de bedrijfsvoering.

Ten tweede moet de voorkeurspositie die bedrijven belastingtechnisch, met betrekking tot energiekosten en subsidies etc. t.o.v. de burgers worden opgeheven.

Ad4. Technologie gaat snel. Technologische veranderingen en verbetering dus ook. Zowel als het gaat om producten alsmede bedrijfsprocessen. Het is dus noodzaak dat hier in zwaar op ingezet wordt.

Het klimaatbeleid dient zich verder te richten op de belangrijkste veroorzakers. De uitstoot van broeikasgassen, met de nadruk op gassen, moet worden teruggedrongen. Dus niet alleen maar CO₂, maar ook Methaan bijv. of Lachgas. Daarnaast moet de opslag van broeikasgassen in natuurlijke systemen worden bevorderd.

En ook de ecosystemen moeten worden hersteld om de biodiversiteit te waarborgen.

Voorlopig tot zover.

12-2-2021

Mijn inzending doe ik even in tekst.

Elektrische auto's hebben een accu met een gemiddelde capaciteit van ongeveer 50KWh en die kunnen met V2G of V2H aan het stroomnet gekoppeld worden. Een huishouden kan daar ongeveer 1 week op draaien.

In de toekomst worden bijna alle auto's (ong. 9 miljoen) elektrisch. Als we daarvan 'maar' 1 miljoen constant aan het net gekoppeld hebben, dan hebben we volgens mij een stroombatterij van 50TWh en daarmee kunnen we de verwarming ook 'elektrificeren' mits we de benodigde stroom CO₂ vrij opwekken door de energie te lenen van de zon, wind etc.

Het systeem van www.wedrivesolar.nl is hier een blauwdruk van.

Inzending 13-2-2021

Goedendag,

Ik stel voor een Europeaan, de Belgische deskundige Doctor Ferdinand Meeus, te betrekken in het overleg. Hij is zelf regelmatig in het veld om het klimaat te bestuderen.

Onze minister president Mark Rutte zei onlangs dat er te weinig naar Coronacritici is geluisterd. Dat geldt wellicht ook aangaande het klimaat en de verschillende visies daarop. Een gebalanceerde afweging en daaropvolgend beleid, kun je pas maken als andere meningen en visies zijn gehoord en gewogen

Inzending 13-2-2021 BIJLAGE 19

Hallo beste mensen, Niet schrikken, maar ik denk dat we een Dansgaard-Oeschger event hebben getriggerd. En dit is echt slecht nieuws. Het heeft te maken met het verdwijnen van zee-ijs, VAST zee-ijs om mee te beginnen in 2020. Ik kan het helemaal uitleggen. In September 2021 weet ik het 100% zeker als de temperatuur in het noordpool gebied ongeveer 6 weken later onder het vriespunt zal zakken, dan normaal. Dit jaar was het ongeveer 3 weken later. (zie

80 N grafiek van het DMI) Ik denk dat de vertraging nu elk jaar verdubbeld. Minder nieuw zeeijs, smelt het jaar erop ook weer sneller. Als mijn theorie klopt moeten we komende 100 jaar 4 meter zeespiegelstijging verwachten en 5-8 graden temperatuurstijging op het noordelijk halfrond. (op basis van wikipedia info van vorige Dansgaard-Oeschger events.) Ik meld het maar even, omdat ik anders misschien spijt krijg als ik het niet verteld zou hebben. Mochten er vragen zijn neem gerust contact met me op. Dit is echt geen grap. Ik denk er al ruim 3 jaar over na en ben zelfs gescheiden en zie mijn kinderen niet meer, omdat mijn ex-vrouw me voor gek verklaarde . Dat doe ik niet voor de lol. Ik weet het gewoon zeker, dat ik gelijk heb. Ik kan de fouten in zee-ijs modellen van IPCC ook uitleggen. Als ik het toch fout zou hebben, dan spijt het me , maar als het klopt dan denk ik dat we het beter zo snel mogelijk kunnen weten. Hopelijk kunnen jullie er wat mee.

Met vriendelijke groet,

Inzending 14-2-2021

1. Burgerpanels zijn veelal slechts bedoeld om van bovenaf opgelegd beleid te verkopen aan de publieke media en het volk. Ze geven de politiek en machthebbers de mogelijkheid om verantwoordelijkheid voor concrete beslissingen te ontlopen. Het begrip klinkt democratisch, maar is dat geenszins, zoals hieronder uitgelegd.

2. Het fundamentele probleem is dat, indien burgerpanels invloed krijgen op besluitvorming, die panels onvermijdelijk het voorwerp worden van politieke manipulatie. Die panels gaan onvermijdelijk hun macht uitoefenen ten voordele van bepaalde dominante groepen. Dat gaat ten koste van de niet-dominante groepen.

Het betekent dat een burger die zijn belangen wil verdedigen, zich ook in dat proces moet verdiepen en zijn belang vertegenwoordigd moet zien te krijgen. Het eindresultaat is onvermijdelijk dat degenen die daartoe niet in staat zijn of die aan dit proces niet willen of kunnen meedoen, de verliezers zijn. Hoe democratisch is dat?

3. Empirisch onderzoek naar burgerpanels is geen betrouwbare basis om beleid voor burgerpanels op te maken. De aannames en beperkingen zijn maatgevend voor de uitkomst. De verkwanselde belangen van burgers worden in zulk onderzoek niet stelselmatig onderzocht juist omdat ze niet vertegenwoordigd zijn. Wat er niet is, kun je niet onderzoeken.

In verband met punt 2, is het ook van belang de rol van activisten en subsidiestromen in de analyse te betrekken. De heer Wynia heeft bijv. belangwekkende artikelen geschreven over de rol van de Staatsloterij in de financiering van politiek activisme. Macht over de subsidiestroom verschaft macht over activisten die burgerpanels in een bepaalde, gewenste richting kunnen duwen.

De dominante cultuur speelt hier een doorslaggevende rol. Op papier is Nederland een 'gezonde democratie' maar hoe pakt dat uit in de praktijk? Daarover schreef ik het volgende stuk: www.wyniasweek.nl%2Fprogressief-filtersysteem-ondermijnt-democratie%2F

De dominante cultuur wordt automatisch ook de cultuur van de burgerpanels. Veel burgers zullen zich daarom niet in of door die burgerpanels vertegenwoordigd voelen.

Burgerpanels zullen verworden tot instrumenten van de macht om de ongewillige burgers beleid 'door de strot te duwen' en andersdenkende burgers te delegitimiseren.

Kortom, noch in theorie noch in praktijk zullen de burgerpanels een panacee blijken te zijn voor beleid dat niet in het publiek belang is, zoals het beleid t.a.v. wind- en zonne-energie.

In verband met punt 2, is het ook van belang de rol van activisten en subsidiestromen in de analyse te betrekken. De heer Wynia heeft bijv. belangwekkende artikelen geschreven over de rol van de Staatsloterij in de financiering van politiek activisme. Macht over de subsidiestroom verschaft macht over activisten die burgerpanels in een bepaalde, gewenste richting kunnen duwen.

De dominante cultuur speelt hier een doorslaggevende rol. Op papier is Nederland een 'gezonde democratie' maar hoe pakt dat uit in de praktijk? Daarover schreef ik het volgende stuk: www.wyniasweek.nl%2Fprogressief-filtersysteem-ondermijnt-democratie%2F

De dominante cultuur wordt automatisch ook de cultuur van de burgerpanels. Veel burgers zullen zich daarom niet in of door die burgerpanels vertegenwoordigd voelen.

Burgerpanels zullen verworden tot instrumenten van de macht om de ongewillige burgers beleid 'door de strot te duwen' en andersdenkende burgers te delegitimiseren.

Kortom, noch in theorie noch in praktijk zullen de burgerpanels een panacee blijken te zijn voor beleid dat niet in het publiek belang is, zoals het beleid t.a.v. wind- en zonne-energie.

Inzending 15-2-2021 Bijlage 20

Vanuit mijn ervaringen rondom de ontwikkeling van een procesaanpak warmtetransitie voor gemeenten ('slimme wijken aanpak', zie bijlage) zie ik dat de mate van gewenste betrokkenheid verschilt qua intensiteit en inhoudelijkheid. De bekende koplopers zijn meestal wel in staat hun belangen helder over te brengen, maar andere groepen burgers, zoals 'sociale volgers' of 'het stille midden' zijn daar terughoudend in. Niettemin zijn zij van groot belang voor een succesvolle energietransitie. Mijn belangrijkste inzicht is dat juist deze groepen een zichtbare gemeente willen, die op transparante wijze kan vertellen wat de plannen met een wijk zijn en op welk moment er welke keuzes worden voorgelegd. Het commitment van de gemeente is echt wezenlijk. Dat maakt bijvoorbeeld energieloketten voor individuele maatregelen minder succesvol, omdat de gemeente weliswaar opdrachtgever is, maar niet in beeld is. Mensen zoeken naar een betrouwbare partner, en de lokale overheid is dat in toenemende mate. Dus 'verstop' je als gemeente niet achter intermediaire organisaties of achter de zoveelste bewonersavond van de energiecoöperatie.

Daarnaast wil ik een pleidooi houden voor een empathische gemeente: laat merken dat je weet wat er speelt en spreek er open over. Voer de dialoog. Geef toe dat de warmtetransitie best ingewikkeld is, maar dat het dan ook een heel groot belang dient: het behoud van onze aarde. Ten derde: maak gebruik van geobjectiveerde informatie, zeker in het begin van een wijkproces. Voorkom dat bewoners meteen met offertes van bedrijven worden geconfronteerd. Laat ze wennen aan het transitieproces en geef ze informatie die toegespitst is op het type woning waarin ze wonen.

Inzending 15-2-2021

Graag zou ik zien dat er meer aandacht voor het zuiniger doen met alles. We zullen moeten wennen aan een soberder leven als we werkelijk het klimaat willen redden. Alle andere maatregelen zullen uiteindelijk het bekende : "œdweilen met de kraan open" betekenen. Ook de digitalisering kost erg veel kostbare energie. We kunnen en willen ook niet anders, maar zou het ook iets minder kunnen? Ons hele systeem is gebaseerd op groei. Maar alles wat ongecontroleerd doorgroeit is ten dode opgeschreven. Waarom kijken we niet meer naar balans, naar evenwicht in ons consumptie patroon? De afgelopen vijftig jaar is alles gegroeid: de bevolking wereldwijd, ons energieverbruik, ons wagenpark, onze bezittingen, het aantal vakanties. Maar ook de bureaucratie en het aantal regels. En ook die kosten allemaal energie. Dit kan niet eindeloos zo doorgaan zonder consequenties. Ook de zgn. ontwikkelingslanden willen ons bestedingspatroon graag volgen. En we gunnen dat aan iedereen maar ons milieu zal daar niet tegen bestand zijn, ook als we slim omgaan met onze natuurlijke hulpbronnen en de door zonnepanelen, windparken en wellicht waterstof of andere, nog nieuwere energie mogelijkheden. Het moet het nieuwe normaal worden om sober en verantwoordelijk te leven. Voor iedereen. Daartoe moet begonnen worden met bewustwording. Het vraagt een omkeer van ons denken. Maar uiteindelijk zullen we er gelukkiger en gezonder van worden - wijzelf als mensheid en de gehele planeet. Het is immers niet vanzelfsprekend dat we zo door kunnen gaan als we nu doen. Besparen op energie kan voldoening geven. Maar het is ook echt nodig, want de mentaliteit van het alsmaar meer moeten kunnen wij niet nog een generatie volhouden.

Inzending 15-2-2021

1 wereldwijd maximaal 3 kinderen per gezin. De wereld gaat aan vlijt ten onder. Meer mensen betekent meer gebruik van grondstoffen, energie etc. Dat gaat dus niet lukken. Dus we moeten minderen. Ook zuiniger leven. 2 de overheid moet weer participeren in energiecoöperaties. Vroeger was gas en elektra ook in handen van de (plaatselijke) overheid

Inzending 15-2-2021

Ons 100% burgerinitiatief kon alleen succesvol zijn doordat een aantal particulieren met risicokapitaal een grondpositie konden verwerven. Stel lokaal/landelijk risicokapitaal beschikbaar om dit ook in andere plaatsen mogelijk te laten zijn. Dit is anders een erg lastige horde om te nemen! Tot nu toe in ons

project met name de (semi) overheid de meest remmende factor! Daar is echt een oorlog te win

Inzending 16-2-2021

Tip 1: zet dit forum op volgens de regels der kunst zoals beschreven door David van Reybrouck in zijn boek Tegen verkiezingen. Met de huidige aanpak doe je wat je deed: burgers die al betrokken en actief zijn laten hun stem horen (in het besef dat de kans groot is dat voorstellen sneuvelen als ze bij het oude bestel - Tweede Kamerleden- belanden). Her aanzienlijke deel van de bevolking dat is afgehaakt gaat echt reageren. Je krijgt dan wat je kreeg. Tip 2: maak het lastiger voor grote commerciële cowboys om snel geld te verdienen en de subsidiepot leeg te roven. Eis bijv. dat altijd minimaal 50 % van de winst geïnvesteerd wordt in verduurzaming van de gemeenschap waar de opwek van duurzame energie plaats vindt. Daarnaast streven is niet genoeg: ze komen nu te makkelijk met het argument dat ze geen burgerparticipatie kunnen vinden. Tip 3: laat de vervuiler betalen. Vervuilers die hier bedoeld zijn: energie groot verbruikers. De prijs moet pijn doen, aanzetten tot echte serieuze maatregelen en minstens tot het besef niet op dezelfde voet door te kunnen. Wees daarbij niet bang de concurrentiepositie te verslechteren: dat geldt vaak slechts op korte termijn. Wat vaak vergeten wordt is dat hogere prijs innovatie aanjaagt. Geldt ook voor hogere loonkosten. Tip 4: laat alle vervuilers betalen: dus ook de boeren. Gebruik van andbouwgif moet zwaar ontmoedigd worden. Dat kan het beste door de prijs fors te verhogen met een milieubelasting. Verlaag tegelijkertijd de belasting op biologisch voedsel (bijv. Door de btw te verlagen op alle biologische producten. Tip 5: zet in op verkleining van de bevolking. Maak anticonceptie gratis en met name klimaatvriendelijke methoden (o.a spiraaltje voor vrouwen en sterilisatie voor mannen), geen kinderbijslag vanaf derde kind. De bevolkingsdruk op het klimaat en leefomgeving is al te hoog. Onze ecologische voetafdruk - de consumptie van natuurlijke levensnoodzakelijke bronnen - is veel te groot. In dit verband: 1 miljoen woningen kunnen er gewoon niet meer bij. Tip 6: beperk het vliegverkeer door 1 de prijs te verhogen ofen 2 een beperkt aantal vliegreuren aan iedere burger toe te kennen. Tip 7: maak waterconsumptie igraaurder. Maak gebruik boven een gemiddelde per persoon fors duurder. Tip 8: er is niets dat zo goed gedrag stuurt als prijs!!!

Inzending 16-2-2021

Drie ideeën, 1 begin bij elk product de werkelijke kosten te vermelden (lees boek De vergeten oplossing van Eric Broekhuizen) 2 Laat gemeentes hun burgers en bedrijven meer vrijheid geven in het openbaar terrein aanbieden van groene stroom in de verkoop aan laadpalen ze zullen dan meer en sneller PV installeren 3 De energiewet aanpassen dat input en output van groene stroom vrij wordt voor meerdere initiatieven coöperaties welke elders (ook in buitenland) willen produceren maar dit nu niet mogen (labelen van stroom) 4 Eigenaren van Onroerend goed verplichten labelsprongen te maken

Inzending 16-2-2021

kijk eens naar de documentaire Kiss the ground. 43 awards. Mss dat we in Nederland ook een ommekeer kunnen maken!!

Inzending 16-2-2021

geef alle particulier woningeigenaren een eigen, woninggebonden aardgasvrij budget waarmee ze binnen een bepaalde periode maar in eigen tempo aardgasvrij kunnen worden.

Als procesbegeleider in de gemeente Ermelo heb ik ism met een bewonerswerkgroep en de gemeente deze werkwijze ontwikkeld. Met subsidie van de gemeente Gelderland (€ 4,5 miljoen voor ca. 500 jaren '70 woningen, 2/3 corporatie, 1/3 particulier) geven we als volgt vorm:

De corporatie krijgt een bedrag per aardgasvrij gemaakte woning. Voor alle particuliere woningeigenaren staat er een woninggebonden budget klaar van € 12.000; max € 6.000 voor isolatie en € 6.000 voor installatietechniek. Als een woning al voldoende geïsoleerd is (streven is label B) en het isolatiebudget niet helemaal op gaat, kan het resterende deel naar het installatiebudget. De helft van de kosten betalen bewoners zelf.

In mei 2020 is de regeling van start gegaan. Te subsidiëren isolatiemaatregelen moeten overeen komen met het uitgebreide energieadvies dat iedereen kan aanvragen.

Tot nu toe heeft 35% van de particuliere eigenaren een advies gehad en heeft ruim 20% isolatiemaatregelen genomen. Er is nog 6 jaar tijd (de subsidie loopt tot eind 2026) om in eigen tempo, in kleine stappen of alles in een keer, mee te doen met de ontwikkeling naar een aardgasvrije wijk.

Deze werkwijze, in combinatie met verhoging van de aardgasprijs, kan naar mijn idee succesvol zijn, zodat ook duidelijk wordt dat niets doen ook geld kost.

In de bijlage stuur ik de beschrijving van de aanpak mee (= de subsidieaanvraag aan de provincie Gelderland).

Inzending 17-2-2021 BIJLAGE 21

Bij deze de brief aan Alex Brenninkmeijer

Inzending 17-2-2021 BIJLAGE 22

Geachte leden van de adviescommissie,

Graag maak ik gebruik van deze gelegenheid om mijn ideeën en ervaringen met u te delen over burgerparticipatie bij klimaat- en energiebeleid in Nederland, met

als onderzoeksdoel een eventueel burgerforum op - naar ik meen - nationaal niveau.

Als inwoner van Amsterdam, woonachtig op het Zeeburgereiland, ben ik en mijn gezin afgelopen najaar overvallen door het bericht dat wij via-via ontvingen dat onze woning in een zoekgebied valt van mogelijk 4 megawindturbines met een ashoogte van 200 meter hoog op een afstand van 350-600 meter van onze woning (gelegen midden in een woonwijk met duizenden inwoners). Laat voorop gesteld zijn dat wij voorstander zijn van een progressief klimaatbeleid en ook van een verstandige energietransitie in dat verband. Het radicale voornemen tot het plaatsen van dergelijke megawindturbines op korte afstand van woningen in een zeer dichtbevolkt gebied in een metropoolregio, heeft evenwel direct tot gevolg dat burgers en lokale overheden in een volledige impasse geraken en burgerparticipatie alleen nog maar tot strijd met de gemeente/provincie leidt in plaats van tot constructief overleg. Ik zal u mijn ervaringen delen om dit toe te lichten, gevolgd door mijn ideeën:

Door het publieke debat in de media en op wetenschappelijk niveau, blijkt overigens dat onze ervaringen niet op zichzelf staan, maar dat deze gang van zaken in veel RES-regio's aan de orde is: burgers worden niet vanaf het begin af aan betrokken en meegenomen in een eerlijk en transparant beleidsproces en besluitvormingsproces. De toegang voor burgers tot het beleidsproces en het besluitvormingsproces is zeer beperkt tot niet bestaand. Als burgers wel worden betrokken, dan communiceert de gemeente Amsterdam - in ons geval - niet volledig, niet transparant en niet juist. Ik doel hierbij op een zogenaamd draagvlakonderzoek wat op buitengewoon onzorgvuldige wijze in Amsterdam is uitgevoerd en waar de gemeente Amsterdam evident onjuiste conclusie aan verbindt. Amsterdam stelt op basis van een draagvlakonderzoek (zie bijlage) dat een meerderheid van haar inwoners voorstander is van het plaatsen van megawindturbines op een afstand binnen 600 meter van woningen. Zoals uit de bijlage blijkt, is deze vraag in het geheel niet aan het zeer beperkt aantal respondenten van nog geen 1700 inwoners gesteld (zie p. 43). De vraag die gesteld is hoe inwoners van Amsterdam staan tegenover het plaatsen van windmolens van maximaal 150m hoog binnen Amsterdam, die voldoen aan alle regelgeving en wettelijke eisen en waarbij bewoners in de buurt van de windmolens de gelegenheid krijgen om mee te denken over de plannen en om financieel mee te profiteren. Wie zou tegen een dergelijk omschreven vraag zijn, kunt u denken. De vraag is zo veilig en comfortabel geformuleerd immers, dat je geneigd bent om voor dit plan te zijn. Dat de megawindturbines tot permanente slagschaduw, geluidshinder, mogelijke gezondheidsschade bij bewoners en tot ernstige verlaging van de waarde van woonhuizen kan leiden, wordt niet vermeld. Evenmin dat deze plannen waar naar wordt bevraagd überhaupt alleen in Amsterdam kunnen worden uitgerold als deze binnen een grens van 600 meter tot woningen worden uitgevoerd. Internationaal geldt een afstandsregel van 10x de ashoogte om bovengenoemde schade te voorkomen. Ondanks deze zeer veilige, misleidende zo niet leugenachtige vraagstelling antwoordt

gemiddeld meer dan 75% van de bewoners van de zoekgebieden negatief op deze vraag. Zie immers de grafiek op pagina 9. Toch schermt Amsterdam met de algemene conclusie dat er draagvlak bestaat voor haar voornemen! De welwillende burger die bereid is te participeren en hiervoor ook nadrukkelijk het contact zoekt om toegang te krijgen tot het beleidsproces en het besluitvormingsproces, staat dan met 10-0 achter. De gemeente is niet langer bereid om dit gesprek te voeren met burgers die andere ideeën hebben en tegen het plaatsen van megawindturbines zijn. Immers, er zou al draagvlak zijn. Dit is een zeer kwalijke en zorgelijke ontwikkeling. Wij hebben geprobeerd om te participeren in informatie-zoomsessies van de gemeente over deze plannen in oktober, november en december 2020. Telkens werd door de gemeente streng aan de poort en in de chatbox geselecteerd: expliciet is gezegd dat deze sessies niet bedoeld zijn om tegenargumenten te bespreken tegen het plan om megawindturbines te plaatsen in deze zoekgebieden. Bewoners hebben zich hierdoor genoodzaakt gezien zich te moeten verenigen tegen een onbetrouwbare overheid (en dat na de toeslagenaffaire). Een petitie tegen de megawindturbines is door duizenden bewoners ondertekend. Een organisatie is door deze bewoners in rap tempo opgericht, die inmiddels de belangen van van alle 7 zoekgebieden behartigt, genaamd Windalarm (zie www.windalarm.amsterdam). Bewoners hebben in december 2020 ingesproken in de stadsdeelraden, die zich uiteindelijk tegen het plan van de gemeente hebben uitgesproken. Bewoners hebben in november, december en januari honderden brieven gestuurd naar de coalitie en de wethouder van Amsterdam. Op 7 januari 2021 heeft een historisch aantal van ongeveer 200 burgers ingesproken op een speciaal ingelaste inspraakavond van de gemeenteraad tegen dit voornemen. Op het zelfde moment dient de wethouder haar meerjarenvisie in tot 2050 inclusief de megawindturbines, waar bewoners een zienswijze op kunnen indienen. Dit gebeurt ook. Ook wij hebben ingesproken, brieven gestuurd naar de gemeenteraad, naar de coalitie en de wethouder, en zienswijzen ingediend. Wij kregen evenwel geen enkele reactie. Überhaupt hebben wij nooit van de gemeente een brief ontvangen waarin zij dit voornemen communiceerde. Uiteindelijk stuurde de wethouder na de inspraaksessie van 7 januari op 15 januari een obligatoir en geantedeerde brief (nl op 7 januari 2021) aan de bewoners van de zoekgebieden. Al deze inspanningen van deze duizenden bewoners ten spijt heeft de wethouder de gemeenteraad inmiddels schriftelijk geïnformeerd haar plannen onverkort en ongewijzigd te willen doorzetten zodat deze geagendeerd staan voor de besluitvorming in mei. Enige vorm van burgerparticipatie of het betrekken van deze bewoners heeft tot op heden niet plaatsgevonden. Er zijn gesprekken geweest met Windalarm, maar de wethouder luistert niet en zet haar zin simpelweg door. Ik zal u met de inhoud van deze discussies verder niet vermoeien. Het punt is: er vindt geen burgerparticipatie plaats, terwijl de gemeente op onbegrijpelijke wijze meent dat dit wel heeft plaatsgevonden. Hier gaat - kortom - iets goeds mis. En dit is niet zonder gevolgen. Immers, in een breder perspectief vindt deze gang van zaken in tal van RES-regio's plaats. In het publieke debat is al vaker gewezen op het grote risico dat het beleid van de RES kan en zal leiden tot een tunnelvisie op energietransitie in confetti verband.

De diverse RES-regio's denken alleen in zonne- en windenergie, ieder in haar eigen beperkte regio. Er vindt geen "cross-border" overleg plaats en dus ook in veel gebieden geen overleg met bewoners. Er bestaat een groot risico dat bij doorzetting van dit beleid Nederland vol wordt gezet met windturbines en zonnepanelen, terwijl de klimaatdoelen al zijn gehaald (in Noord-Holland) en kansen op betere en innovatie duurzame vormen van energie niet worden benut. Het stelt mij gerust te zien dat binnen burgerorganisaties als Windalarm ontzettend veel goede technische ideeën bestaan om aan een duurzame vorm van energietransitie te voldoen. Vaak goedkoper, logischer, minder belastend voor natuur en mens en zonder onzinnige subsidiestructuren zoals voor windenergie. Bovenal lijken hogere machten een rol te spelen in het huidige RES-beleid. Een sterke windturbine-lobby van onderzoeksbureaus, politieke-adviesbureaus, participatiemaatschappijen, gezondheidswetenschappers en coöperaties beïnvloeden met dubbele pet de besluitvorming rondom het plaatsen van megawindturbines. Dit heeft sterk te trekken van de lobby rondom de alcohol- en tabaksindustrie: ook daar spelen dergelijke partijen en machten een prominente rol. Een partij als Pondera Consult is namelijk niet onafhankelijk om zoekgebieden in kaart te brengen of om haalbaarheidsstudies te doen. Zij hebben er een belang bij, als participant (op UBO-niveau) in meerdere windgebieden, om zoveel mogelijk zoekgebieden succesvol in kaart te brengen.

Om al deze redenen meer, is het een vergissing om de energietransitie te delegeren aan de RES-regio's en zou het een grote fout zijn om dit beleid door te zetten. De energietransitie dient op nationaal niveau plaats te vinden, in uiteindelijk overleg met de lokale gebieden die het betreffen. Op nationaal niveau dient een burgerforum te worden opgericht, waarin wetenschappers, beleidsmakers, juristen, medici, bestuurders, bewoners gezamenlijk kunnen meebeslissen en adviseren over energietransitie in brede zin. Dus niet enkel over of zonnepanelen of windenergie. Maar ook over andere vormen van duurzame energie. Gezondheid van mensen en dier dient daarbij in acht te worden genomen, maar ook de structuur van de uiteindelijk begunstigden bij de gekozen transitie dient in kaart te worden gebracht om de gesloten lobby zoals bij de windturbines te doorbreken en te voorkomen.

Ik hoop van harte dat uw adviescommissie het nieuwe kabinet zal adviseren om de RES per direct te staken en om te zetten in een energietransitie op nationaal niveau, met deugdelijke en serieuze burgerparticipatie op de onderwerpen duurzaamheid en gezondheid, om te voorkomen dat Nederland vervalt in een wildgroei van megawindturbines en zonnepanelen velden, met grote gezondheidsrisico's voor haar bewoners.

Ik ben tot een nadere toelichting bereid en hoor graag van u.

Met vriendelijke groet,

Inzending 17-2-2021 (BIJLAGE 23)

Zie brief in de bijlage. Heeft u een email adres waar we de andere bijlagen naar toe kunnen sturen?

Inzending 18-2-2021

Geachte commissie,

Ik ben een burger die in een huis woont dat voorzien is van elektra aansluiting en een gas aansluiting. Prima infrastructuur die zelf bij koude dag het huis uit 1913 kan verwarmen. Wij nemen groene elektra af. Gas wordt gemeten in m3 gas en elektra in Kwh. Ik kan opzoeken hoeveel CO2 wij (in dit geval een wooneenheid bestaande uit 2 mensen) jaarlijks uitstoten.

Toen de klimaat discussie begon heb ik mij verdiept in wat de plannen betekenen voor ons als burgers.

Dan verdwaal je in rapporten waarin gesproken wordt over Gebouwde omgeving en worden er getallen gebruikt die absoluut niet aansluiten bij de belevingswereld van burgers. En bij navraag bij bijv. het PBL krijg je geen antwoord.

Het bos waar je als burger in gestuurd wordt is dicht en de moed zakt je in de schoenen.

Begin als Overheid met eerlijke open communicatie en stop met het gebruik van de term gebouwde omgeving. Maak rapporten over woonhuizen en overige gebouwde omgeving, schrijf en praat in terme die de burger kent vanuit zijn belevingswereld. Dus tonnen CO2, m3 gas en Kwh. Wees eerlijk over de kosten van de vernietiging van de bestaande voortreffelijke gasinfrastructuur, de kosten van aanleg van warmtenetten en verzwaring van elektriciteitsleidingen etc. en uitsluitend gerelateerd aan woningen en verder geen vervuiling.

Vertel er verder bij dat ALLE kosten betaald gaan worden door de burger vanuit belastingen en/of opslagen of door eigen investeringen in woningen die vanuit een kosten/baten analyse nooit kosten neutraal zullen zijn.

Zolang Overheden niet eerlijk zijn en blijven communiceren op een manier die de burger niet begrijpt zet diezelfde burger terecht zijn hakken in het zand tegen "toevalsenergie" zoals zonnepanelen en windmolens, warmtenetten op houtstook of vanuit datacenters die op groene energie draaien.

Als voorbeeld zal onze eigen woning uit 1913.

De geraamde kosten van isolatie, verzwaring dakconstructie voor zonnepanelen en dubbele beglazing worden geraamd op € 80.000 en is er geen besparing op energiekosten. U begrijpt dat wij ervoor kiezen om een gasaansluiting te houden en een compensatie te betalen, net als de industrie, voor de uitstoot van onze CO2 (3,5 ton CO2) en eventueel de opslag daarvan. Ik vermijd daarmee een kostbare verbouwing met heel veel overlast en zou, mocht ik het geld hebben,

dit kunnen investeren tegen een gemiddeld rendement van 4% en dat is € 3200,-

De Overheid had en heeft zichzelf voorgenomen om begrijpelijk te communiceren met de burgers maar de ondersteunde instanties, betaalt door diezelfde Overheid, doen dat niet. Zelfs geen begrijpelijke samenvattingen.

Ik wens de commissie veel succes en hoop dat zij hun bevindingen in begrijpelijk Nederlands opstellen.

met vriendelijke groet,

Inzending 18-2-2021 BIJLAGE 24

Wij stellen: beschouw het burgerforum als een ad-hoc oplossing. Honoreer, in plaats van loting, de stem van de duizenden vrijwilligers die al bijdragen aan de energietransitie. En faciliteer de ontwikkeling van een structurele oplossing in de vorm van Meervoudige Democratie.

Inzending 18-2-2021

Koemelk is slecht voor het milieu, omdat de koe slecht is voor het milieu. Voor de productie van 1 liter melk, is 200 liter water nodig. Daarbij produceert de koe CO2 en andere broeikasgassen, en eeft veel landoppervlak nodig.

Hier mag best een accijns op komen. Van de inkomsten van deze accijns kunnen plantaardige alternatieven zoals sojamelk, havermelk, rijstmelk, etc betaald worden. Deze kunnen dan goedkoper worden, want voor consumenten een stimulans is om ze een kans te geven.

Daarbij zou ik willen vragen om het toe te laten dat plantaardige alternatieven gewoon "melk", "room", "yoghurt" en andere nu nog beschermde namen in hun productnamen mogen hebben - Dus bijv sojamelk ipv sojadrank.

Inzending 19-2-2021 Bijlage:

<https://www.trouw.nl/nieuws/haal-die-stroom-toch-uit-het-zuiden~b90597ca/>

Wij adviseren om de deelnemers van het burgerforum voor klimaatbeleid de volgende opdracht te geven: Stel veranderingen voor in de klimaatwet waardoor Nederland (burgers, bedrijven, overheden) een grotere terugdringing van de mondiale uitstoot aan broeikasgassen gaat bewerkstelligen. Toelichting: Voor een goed werkend burgerforum over klimaat is het cruciaal dat er een heldere taakstelling of opdracht is, en dat de randvoorwaarden duidelijk zijn. Wij zijn het volmondig eens met de randvoorwaarde dat de discussie zich moet beperken tot de aanpak van de klimaatcrisis. De discussie met hele of halve klimaatsceptici dient elders gevoerd te worden. Zij mogen niet de gelegenheid krijgen om de voortgang van de gedachtenvorming binnen het burgerforum te saboteren. Op

grond van de algehele ontwikkeling van het Nederlandse denken over klimaatpolitiek en de voortgang van de Nederlandse energietransitie maken wij ons echter grote zorgen. Gegeven het feit dat de gehele mensheid wordt geconfronteerd met het klimaatprobleem, hebben we te maken met een mondiaal probleem. In het ideale geval zou een wereldregering met voldoende bevoegdheden de meest verstandige maatregelen nemen om de uitstoot van de broeikasgassen in het vereiste tempo te verminderen. Dit naar analogie van de maatregelen die de huidige nationale regeringen nemen om het coronavirus in eigen land te bestrijden. Ondanks het feit dat het de Verenigde Naties aan macht ontbreekt, is het niet moeilijk om zich voor te stellen hoe een wereldregering de klimaatcrisis zou aanpakken. Namelijk als een economisch en ruimtelijk probleem. De huidige CO₂-uitstoot is voor een zeer belangrijk deel het gevolg van het feit dat de schade door die uitstoot niet voldoende economisch wordt geprijsd en dat het daardoor aan voldoende klimaat-neutrale energiebronnen ontbreekt. De actie zal dus vooral gericht zijn op de massale, en snelle vervanging van de verbranding van olie, kolen en aardgas door toepassing van zonne-energie en windenergie, en waar in voldoende mate beschikbaar, andere hernieuwbare energiebronnen en CO₂-neutrale energiebronnen. Dit alles in samenhang met de aanleg van de daarvoor benodigde infrastructuur. De meest beperkende factoren zijn: de neiging tot een nationalistische focus, het gebrek aan verbeeldingskracht om buiten de gebaande paden en de nationale grenzen te denken, gebrek aan geoordeeld investeringskapitaal, gebrek aan productiecapaciteit van bijvoorbeeld zonnepanelen en gebrek aan ruimte. Op wereldschaal is geen gebrek aan ruimte. Als bijvoorbeeld een oppervlak zo groot als Egypte of Marokko volledig zou worden bedekt met zonnecentrales, zouden deze centrales alle fossiele brandstoffen ter wereld kunnen vervangen. Dit feit is al 20 jaar bekend, onder andere uitgedragen in het Desertec initiatief van de internationale industrie. Maar relatief nieuw is, dat deze centrales, in combinatie met hoge-temperatuur opslag, hoogspannings gelijkstroom transport en flexibilisering van het elektriciteitsverbruik, nu reeds in staat zijn om te concurreren tegen de fossiel gestookte elektriciteitscentrales. Met deze overvloed aan groene stroom kan - met maatregelen naar voorbeeld van het Nederlandse Klimaatakkoord - de mondiale uitstoot naar nul gaan. Een wereldregering zou dus prioriteit geven aan de opwekking van hernieuwbare energie in de landen waar de opbrengst het hoogst is, en aan het transport van die energie naar de gehele wereldbevolking. Helaas hebben we geen wereldregering, we zullen het moeten doen met de afzonderlijke inspanningen van de 200 nationale staten (en blokken, zoals de EU). Op de grote klimaatconferentie van 2015 in Parijs hebben alle landen zich gecommitted aan CO₂-reductiedoelen, de NDC's (Nationally Determined Contributions). Als alle landen stevige NDC's vaststellen, en die doelstelling halen, dan moet de mondiale uitstoot in voldoende mate dalen. De praktijk is helaas anders. In de meeste landen zijn de NDC's te weinig ambitieus, en het is zeer de vraag of alle landen hun zelf gestelde doelen gaan halen. In Nederland focussen we ons vrijwel voor 100% op het halen van de nationale reductiedoelstelling met hernieuwbare energiebronnen van eigen bodem. Vrijwel iedereen handelt hierbij vanuit een dogma, het Eigen-Bodem Dogma, zie bijlage: Haal die stroom toch uit het Zuiden, Trouw 9 oktober 2018. Dit heeft bijvoorbeeld als pervers gevolg dat wij - in een dichtbevolkt land met relatief weinig zonne-uren - natuurgebieden en akkerland met behulp van subsidies omtoveren tot zonneweides, terwijl elders, in zwakkere economieën, terreinen met een veel hogere opbrengst per zonnepaneel braak blijven liggen. De interesse voor wat er in het buitenland op klimaatgebied gebeurt (waarbij onze

EU-buren ook als buitenland gelden) is bij de meeste Nederlandse klimaatpolitici nihil. Onze burenen worden in de Nederlandse beleidsdocumenten alleen spaarzaam genoemd als leveranciers van elektriciteit bij windstilte, als onze windturbines het laten afweten. Er wordt geen enkele verantwoordelijkheid genomen voor het feit dat in zo'n situatie de Duitse en Britse windturbines ook minimaal zullen leveren. Laat staan dat er wordt overwogen om naar het Zuiden te kijken, waar de stroomleverantie uit zonnecentrales veel stabiel is, en om daar te gaan investeren in zonnecentrales (en op de juiste locatie ook in windparken). Zelfs als Nederland het aangescherpte doel voor 2030 (55% uitstootreductie t.o.v. 1990) gaat halen (wat wij twijfelachtig vinden), maar toch blijft volharden in een nagenoeg afwezige internationale klimaatpolitiek, blijft de kans zeer groot dat de wereldgemeenschap faalt, en getroffen wordt door de nog onvoorstelbare gevolgen: honger, overstromingen, oorlog, ellende, juist ook in ons laaggelegen Nederland. Er zullen ongetwijfeld argumenten zijn waarmee dit pessimistische verhaal over de Nederlandse klimaatpolitiek kan worden afgezwakt. Maar geef het burgerforum in ieder geval de gelegenheid om hierover te discussiëren. De taakstelling of opdracht aan de leden van het burgerforum zou dan verstrekkender moeten zijn dan het behalen van nationale doelstellingen, en moeten luiden: Stel veranderingen voor in de klimaatwet waardoor Nederland (burgers, bedrijven, overheden) een grotere terugdringing van de mondiale uitstoot aan broeikasgassen gaat bewerkstelligen. Een taakstelling die zich beperkt tot een nationaal doel, bv. 55% reductie in 2030, leidt tot een suboptimale inzet van de Nederlandse middelen, met als resultaat het niet halen van de doelstelling, onnodig hoge kosten van de belastingbetalers en energieverbruikers. Bij de door ons geformuleerde opdracht aan het burgerforum zou het forum bijvoorbeeld kunnen praten over een voorstel dat Nederland en Tunesië hun nationale klimaatdoelstellingen samenvoegen, en dat Nederland bijdraagt aan de massale bouw van zonnecentrales in Tunesië waardoor de elektriciteitsvoorziening aldaar in 2030 al volledig duurzaam is geworden. Dit is een van de vele voorbeelden van een effectieve internationale klimaatpolitiek. Het is een misverstand om te denken dat leden van een burgerforum uitsluitend geïnteresseerd zijn in lokale kwesties, zoals windturbines om de hoek, van-het-gas af, warmtenet of warmtepompen. De meeste Nederlanders hebben weldegelijk een bredere blik. Aangezien veel Marokkaanse, Turkse en Antilliaanse Nederlanders hun identiteit mede ontlenen aan de landen van hun voorouders, en dit allemaal zonnige landen betreft, dient er bij de toelating van de leden van het burgerforum erop worden toegezien dat deze groeperingen naar evenredigheid zijn vertegenwoordigd. Wij adviseren om ook specialisten op het gebied van de energietransitie in het buitenland uit te nodigen om het burgerforum voor te lichten, bijvoorbeeld medewerkers van Instituut Clingendael.

Inzending 19-2-2021 BIJLAGE 25

<http://www.gpx.nl> is een initiatief sinds 1999. GPX bouwt in het Spijkerkwartier (Arnhem) een buurtenergieplatform voor een beter sociaal klimaat. De oprichter ondernemer werkte eerder als bedrijfsvoerder hoogspanningsnet en centrales, daarna als netbeheerder van stad Arnhem, nam ontslag bij KEMA om GPX te starten. Motto: slow but sure.

Inzending 20-2-2021

1. Woningcorporaties verplicht met het reservekapitaal zonnepanelen laten leggen op alle geschikte gebouwen en woningen. Dit resulteert in een lichte huurstijging, maar een grotere energiekosten daling, het zal rond de 20 miljoen panelen zijn en via de huurstijging komt het geld weer terug bij de corporaties, huurders (vaak lagere inkomens) hebben een financieel voordeeltje, 20 miljoen panelen is een stuk werkgelegenheid. 2. Nederland verdelen in cirkels van +/- 40 km radius. In die cirkels universele overslag centra, en dan het vrachtvervoer op snelwegen ALLEEN in de nacht, dit nu nog even op diesel, maar, overslag naar elektrisch en alleen die mogen nog in woongebieden komen. Reductie CO2, schonere lucht in steden, werkgelegenheid overslagcentra, bescherming Nederlandse logistiek, laden elektro wagens tijdens beladen via panelen op het dak. Beter verdeling verkeersdruk door geen vrachtverkeer overdag, minder file, minder asfalt nodig, lagere piek uitstoot gassen. 3. Door punt 1, en windmolens te plaatsen in de buurt van woongebieden meer regionale opwekking van stroom, hierdoor minder grit belasting. Windparken op ze zetten stroom vaak op in waterstof, omdat het teveel is om in het net te duwen, hierdoor wel 2/3 energieverlies, dit heb je niet als je meer lokaal opwekt. Het zelfde zie bij zonneparken, niet aan te sluiten soms, dus miljoenen subsidie verlies. Paneken horen op daken, waar de parken zouden komen, gebruiken voor groengebieden en woningbouw, zo doe je op 3?vlakken wat, groene stroom, woningbouw, en vergroening.

Inzending 20-2-2021

Kopie van reactie naar Gemeente n.a.v. RES1.0 Metropool Eindhoven: crux: RES concept is schijndemocratie, goede intenties maar geen daadwerkelijke participatie: Beste Peter, Als "vermoedelijk - een van de weinige inwoners uit Reusel-de-Mierden die de RES 1.0 van de metropool Eindhoven doorgelezen heeft (en ook onbetaald deelnam aan het digitale overleg van 8 februari jl.), wil ik met je delen dat je op basis van het te consulteren RES1.0 document hoogstwaarschijnlijk niet veel reactie gaat krijgen. Ook ik ben het eigenlijk wel eens met de breed uitgemeten goede voornemens. Maar het vertelt me geenszins wat er binnenkort te doen staat, welke keuzes we zoal moeten maken. Inwoners van Reusel-de-Mierden denken m.i. op een andere tijdlijn: Moet ook ik van het gas af of koop ik nog een nieuwe cv-ketel (of beter huren?). Waarom kan ik als huurder geen gesubsidieerde ledlampen aanschaffen net als mijn zoon met een eigen huis? Is het nog verstandig om zonnepanelen op mijn megastal te investeren? Gaat er landbouwgrond verloren in onze Gemeente vanwege de aanleg van zonneparken? Of vliegt het allemaal over ons heen en hebben we er ook geen financieel voordeel aan, zoals betoogd in de RES1.0? Etc. Wat ik zou aanraden is snel om een aanvullend stukje te maken om uit leggen "in beter begrijpelijke taal - wat er nu concreet in onze eigen Gemeente speelt (of naar verwachting binnenkort gaat spelen) inzake de RES1.0, dan komt het immers dichterbij bij burgers. Ik wil met alle plezier "free of charge" meedenken over dat soort communicatie.

Inzending 20-2-2021

Ik pleit er voor dat de energietransitie niet ten koste mag gaan van de gezondheid van burgers. (de discussie over windenergie op land en de nadelige gezondheidseffecten op omwonenden). Daarnaast pleit ik er voor dat in overeenstemming met het Verdrag van Aarhus de burger veel meer vanaf

aanvang van voornemens inspraak kan heb ben als alles nog open ligt. Momenteel wordt de burger pas betrokken al alles vrijwel vast ligt en er van echte inspraak geen sprake meer is. Voorts pleit ik voor veel beter onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek naar de energietransitie. Ik heb sterk de indruk dat in de waan van de dag onzorgvuldige en ondoordachte besluiten worden genomen. Zo vind ik het idee dat iedere gemeente energieneutraal moet worden (op termijn) met als gevolg overal plukken zonneweides en windturbineparken een onzalig idee dat het landschap van ons land ernstig zal aan tasten (en het is nu al ernstig aangetast). Ook het feit dat de burger opdraait voor het grootste deel van de kosten die de energietransitie met zich mee brengt vind ik een slechte zaak. Ik denk dat als de SDE wordt afgeschaft er geen windturbine meer gebouwd zal worden omdat geen enkele initiatiefnemer zonder subsidie een windturbine zal willen bouwen.

Inzending 21-2-2021

Geachte Commissie, Mijn bijdrage aan de commissie volgt uit de inzending van diverse rapportages. De RES heeft geen wettelijke grondslag. De RES is niet transparant. De RES draagt op geen enkele wijze bij aan de CO2-reductie zeker daar waar het gaat bij de toepassing van windturbines. Voor lokale gemeente besturen is de vraagstelling een maatje te groot en door het gebrek aan centrale regie doet iedere gemeente maar wat. Het ontbreekt aan deskundigheid en de ingehuurd deskundigen zijn belanghebbenden. In de discussie tussen burgers en gemeenten wordt steevast de burger genegeerd. De overheid, op alle niveau 's, kijkt weg van de gezondheidsrisico 's en structureel wordt Europese wetgeving genegeerd. De RvS toets marginaal en beroept zich op onjuiste jurisprudentie. Daarmee degradeert ze zichzelf tot een 'tool' van de politiek die eveneens de burger niet beschermt. Een calamiteit als bij de toeslagen affaire dreigt. Vriendelijke groet, fO

Inzending 21-2-2021 BIJLAGE 26

Beste, Ik reageer graag op de oproep tot input. Wat ik merk is dat vaak logica ontbreekt. De oorzaak lijkt me niet ver te zoeken... niemand draagt graag schuld; vandaar dat het eenvoudiger is weg te kijken van de pijn, schade, weerstand die molens e.a. klimaat oplossingen met zich meebrengen. De belangen zijn groot, de disbalans des te meer... het is daarom cruciaal om onafhankelijken en of kritische omwonenden mee te nemen in deze gesprekken. Een werkgroep van ervaringsdeskundigen is daarom steeds de cruciale stap. Ik zeg dit niet zomaar; ze bouwen momenteel op 400 meter van mijn maatschappelijk rustoord (bijzonder stiltegebied) over het kanaal, 4 mega turbines. Een ware onteigening van mijn bestemming "rustoord". Uiteraard kan ik niet anders dan mensen bewust te maken dat logica niet mag wijken voor belangen. Spijtig genoeg, mogelijks bewust, is dit natuurgebied net buiten het onderzoeksgebied getekend (logisch om een goedkeuring te verkrijgen) en zijn omwonenden aan deze kant van het kanaal niet betrokken geweest om dan plots te ontdekken dat er turbines gebouwd worden. Wat gaat er gebeuren als morgen mijn zoon, dewelke een verzwakt gestel heeft door chemo en bestraling,

hartfalen of problemen krijgt door laag frequent geluid e.a.? Wat met de kwetsbare doelgroepen die hier komen? Welke bestemming kan nog dienen voor dit voormalige klooster terrein waar stilte centraal staat en het gemiddelde geluid met 6 DB stijgt? Ik ben benieuwd wie deze verantwoordelijkheid durft te nemen en erkennen dat men fout was. Dit is een concreet voorbeeld dat voorkomen had kunnen worden, echter ook rechtgezet dient te worden. Ik verneem graag en draag daar waar kan graag bij aan beredeneerde beslissingen om klimaatdoelen te halen zonder daarbij de burger te schaden en wetten te overtreden.

Inzending 21-2-2021 BIJLAGE;

<https://www.hellendoorn.nl/wonen-leven/publicatie/plannen-lokale-energiewerkgroepen-2>

De burgerparticipatie in de energietransitie is in de gemeente Hellendoorn tot op heden perfect verlopen . Zoals de bedoeling was bottom-up. De gemeente heeft buurtschappen gevraagd of zij deel wilden nemen in de transitie waarop alle buurtschappen ja hebben gezegd en vervolgens 1 februari alle plannen in zijn gediend. De opdracht was 30% van verbruikte energie groen op wekken in 2030. De gemeente had vanuit de RES Twente het verzoek 71 GwH op te wekken. Dit is ruimschoots behaald met zon op dak en kleine zonnepanelen. Ik wil dit graag nader toelichten, zo creëer je draagvlak!! Ik zend u ons ingediende plan mee. Ik hoop van u te horen zodat ook gezien wordt dat de gewone burger mee kan praten en beslissen in deze geruchtmakende energietransitie . Met vriendelijke groet

Inzending 22-2-2021

Het voorzorgsbeginsel dient te allen tijde in acht genomen te worden. Inmiddels is duidelijk dat windmolens, met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid, gezondheidsklachten veroorzaken met de huidige geluidsnormen. Daarbij geldt de te meer, dat er voor laagfrequentgeluid ¼berhaupt geen normen vastgesteld zijn.

Inzending 22-2-2021

Geachte lezer, Mijn naam is, ik mail u namens Worldconnectors. Worldconnectors is een coalitie van betrokken verbinders en de enige vereniging in Nederland die professionals uit verschillende sectoren, generaties en disciplines samenbrengt om complexe duurzaamheids- en maatschappelijke vraagstukken op het terrein van de SDGs aan te pakken. De leden zijn o.a. beleidsmakers, ondernemers, wetenschappers, vertegenwoordigers van NGO's of media. Zij verbinden zich vanuit hun professionele functie en verdere activiteiten aan het versnellen van de SDGs en positieve maatschappelijke verandering. Graag zouden wij onderdeel zijn van de klankbordgroepen of deel nemen aan een sessie. Mijn collega Douwe van der Stroom had hier al even contact over gehad met Werner Schouten, die aangaf dat wij zo contact op konden nemen. Worldconnectors heeft de nodige expertise in huis op het gebied van duurzaamheid, maar ook inzicht in de problemen waar men tegenaan loopt bij de implementatie van deze verduurzamingsplannen. Daarbij representeert Worldconnectors een brede groep mensen, jong en oud,

maar ook uit verschillende sectoren, deze verscheidenheid lijkt ons van grote waarde. Graag zouden wij met een deel van onze Worldconnectors en de commissie in gesprek gaan en onze visie daarop delen. Mochten zij op een andere manier van dienst kunnen zijn of deelnemen aan gesprekken, dan hoor ik dat graag. Met vriendelijke groet,

Inzending 22-2-2021

Kostencontrole. Als docent engineering heb ik via meerdere ingezonden brieven en inspreekbeurten bij de gemeenteraad in Oss een kosten en baten berekening gevraagd voor de RES opgaven. In de gemeenteraad zitten geen technici die een goede uitleg kunnen geven over de gemaakte keuzes voor en zonnepanelen en wind energie. Zie bijlage en downloadlink. Tot op heden zijn deze vragen onbeantwoord gebleven. De kosten van de energietransitie zijn astronomisch. Toch ligt daar geen grondige analyse van nut- en noodzaak/ (maatschappelijke) kosten en baten aan ten grondslag. Voor zowel het totaal van de transitie als op projectniveau moet daar onmiddellijk in worden voorzien. Daar heeft de bevolking recht op en de politiek heeft het nodig voor haar geloofwaardigheid. Democratie of draagvlak? Zowel de parlementaire als buitenparlementaire partijen die ons besturen zoeken legitimatie. Stuk voor stuk snakken zij naar draagvlak onder de bevolking. Logisch want het is de burger die voor hun daden moet betalen. Mijn advies aan deze beleidsbepalers is om de door mij gestelde vragen zonder voorbehoud en controleerbaar waar te beantwoorden. De bevolking heeft daar recht op en, wie weet, levert het ook nog enig draagvlak op. Veel beter is echter om de democratie ten volle te herstellen. Want voor op democratische wijze tot stand gekomen plannen is draagvlak een vanzelfsprekend. Van het gas af. De Verenigde Naties tellen 193 leden. In 192 daarvan wordt in het kader van de energietransitie vastgehouden aan, of zelfs gekozen voor (aard)gas. De politieke partijen moeten ons voorrekenen wat wij ermee opschieten om als enige land van het gas af te gaan. Zijn die 192 allemaal dom en wij het enige snuggere land ter wereld? Klimaat. Op 25 en 26 januari 2021 is door ons land een klimaatop over klimaatadaptatie belegd. Bij die gelegenheid is door het VN- Bureau voor Klimaatadaptatie te Groningen een claim gelegd van \$ 300 000 miljoen. Voor de hele wereld maar wel per jaar. De cijfermatige onderbouwing van die claim ontbreekt. Wat is er dan nog serieus aan deze claim?. Raar is ook dat de doelstellingen worden uitgedrukt in dollars en niet "€" zoals bij klimaatzaken zou worden verwacht "°C" in graden Celsius. Dit laatste deed staatssecretaris Dijkema in 2016 wel toen zij de Tweede Kamer meldde dat de klimaatwinst van de geruchtmakende Urgenda-zaak 22000e van een graad zal zijn. Veelzeggend is dat de bekende Als Dijkema geen onzin verkoopt, dan ligt de opdracht van de volgende Parlementaire Commissie klaar: zoek snel uit wat er met ons klimaatbeleid aan de hand is. Buitenspel. De Crisis en herstelwet, de Rijksoordnatieregeling, het energieakkoord, de klimaatwet, onverhoeds gesloten verdragen etc. ontnemen het volk de kans en het recht om mee te praten over zijn eigen bestaan. Politiek: leg de inwoners van het dorp Lith (Noord-Brabant) die een overlast veroorzakend windpark in hun achtertuin opgedrongen hebben gekregen uit waarom ze monddood gemaakt zijn. Ook de rest van Nederland is zeer benieuwd naar uw antwoord.

Inzending 22-2-2021

Energie is een van de belangrijkste voorwaarde voor economische ontwikkeling (bron 1). Een stabiele energietoevoer behouden in ons prachtige land is dus van levensbelang. Immers, wie niet economisch ontwikkeld staat stil en stilstand is achteruitgang. Als wij zo door gaan met het uitbreiden van het aandeel "duurzame" energie gaan wij als samenleving er op achter uit omdat het niet altijd beschikbaar zal zijn (bron 2). Kortom, technisch is het niet haalbaar. Een "echte duurzame oplossing is er volgens de van Dale een die lang mee gaat. Daarnaast kun je het begrip duurzaam ook linken aan het rijtje people, planet, profit. Wij als mensen worden er niet beter van als onze energie alleen beschikbaar is als de zon schijnt of als het waait met een significante snelheid. Kortom, dit is geen goed plan. Dit plan wordt op dit moment wél uitgevoerd, zonder democratische controle/oppositie. Als dit wel het streven was dan zou dit wel bij de landelijke of provinciale overheid liggen. Dan kon er ook over gestemd worden. Nu is het een akkoord wat bereikt is met belangen- en subsidie clubs waardoor de burger buiten spel is gezet. Gemeentes trekken een te grote schoen aan en doen ambitieuze biedingen bij de RES door wethouders die 4 jaar later weer weg zijn en burgers zitten met de gebakken peren. Diezelfde burger moet gaan accepteren dat er industriële windmolens naast zijn huis komt die er voor zorgt dat er onbalans in het elektranet komt waardoor de beschikbaarheid drastisch omlaag gaat. Kortom, zowel democratisch al technisch niet een juiste keuze. Mijn oproep aan de commissie is dan ook om dit terug te draaien. Op technisch gebied niet elke gemeente het zelfde wiel uit te laten vinden, maar een landelijke aanpak voor grootschalige nucleaire energie opwekking. Deze mag bij mij in de achtertuin, liever dan een windmolen. Laat vanaf de komende gemeenteraadsverkiezingen een duidelijke agenda opgesteld worden door de partijen met een keuze wat zij gaan doen. Niet iedereen industriële windmolens of zonneparken, maar met de inwoners zelf initiatieven opzetten. Besparing, kleinschalige opwek of plek voor een landelijk initiatief. Energievoorziening is een belangrijke voorwaarde voor economische groei. Gooi deze groei niet weg en laat burgers niet in de kou staan. Bron 1:

<https://www.usc.gal/economet/reviews/aeid8114.pdf> Bron 2:

https://research.utwente.nl/files/6079769/Thesis_Ny_final_proven.pdf

Inzending 23-2-2021

Geachte mevrouw mijnheer, Wat ontbreekt in de Nederlandse energietransitie is een visie, gebaseerd op feiten, een kader met discussieruimte. Waar vroeger de Trias Energetica volstond, volstaat deze nu niet meer. En is een nieuwe versie. Het is mijns inziens in het landsbelang om de bevolking te doen realiseren dat: - fossiele energie (nu 90% van het totaal) volledig of grotendeels zal worden uitgefaseerd op termijn (2050) - er op aarde ruim voldoende duurzame energie is maar onvoldoende in Nederland en vooral onvoldoende door seizoenen en dat grootschalige import en opslag nodig zijn ter vervanging van fossiele energie import. Zie webinar TNO. - iedere lokale opvang en opslag de noodzaak tot importen reduceert - sluisen, schoorstenen van fabrieken, bruggen en monumentale molens zijn maatschappelijk geaccepteerde kunstwerken (GWW

jargon). Moderne windmolens en zonnepanelen zijn minimaal van een soortgelijk nut en hebben nog niet bij iedereen een beleving van noodzakelijk en mooi. - efficiency een tweede viool speelt bij energieketens. De efficiency van de fossiele keten (die startte bij de zon) is onder de 1%. De keten is daarmee weliswaar inefficiënt maar wel effectief. Effectiviteit is daarmee het eerste criterium voor ieder systeem en ook voor energieketens. De discussieruimte is minder zinvol voor de volgende vragen. - in de vraag of groene moleculen noodzakelijk zijn. Ja dat is nodig. - of efficiency de energie reden is voor het welslagen van nieuwe energieketens. Nee, effectiviteit is leidend. Een gedeeltelijk gevuld glas is beter dan een leeg glas. - de weg die zonnepanelen hebben afgelegd. Dankzij 40 jaar subsidies is de economie of scale zodanig dat kostprijzen nu op sommige lokaties en momenten onder die van fossiele stroom liggen Het is zinvol om een kopje "veelgehoorde misverstanden" die in veel hoofden leven te maken. Dan benoem je zaken die feitelijk onjuist zijn. De discussieruimte is wel zinvol voor vragen als: - in hoeverre energiebesparing wenselijk en goedkoper is dan het zorg dragen van aanvoer van duurzame energie - in hoeverre lokale energie opwek de centrale fossiele energieketens gaat vervangen. Denk hierbij aan lokaal zon, wind omgevingswarmte (warmtepomp) en geothermie - nut en noodzaak van kernenergie in de vorm van kernsplijting en kernfusie - nut noodzaak en wenselijkheid van grootschalige windparken op water (Noordzee en IJsselmeer) - nut noodzaak en wenselijkheid van grootschalige windparken op land. - nut noodzaak en wenselijkheid van grootschalige zonneparken op land. - nut noodzaak en wenselijkheid van grootschalige zonneparken op water - de kansen die innovaties op termijn bieden. Denk aan: Battolyser (batterij en elektrolyser) warmtebatterij, PVT paneel, waterstofpaneel, waterstofbatterij (vast stof).

Inzending 23-2-2021

Zonnepanelen (zonneparken) niet in het landschap maar op daken en bermen of wanden. Een enorme roofofbouw wordt gepleegd op landbouwgrond waar woekerprijzen worden geboden die grootendeels obv subsidies mogelijk zijn. Dit gaat ten koste van kostbare landbouwgrond en prachtige flora en fauna. Een ongepaste schijnoplossing. Buitenlandse investerders strijken de opbrengst/winst op en onze burgers en boeren worden de dupe.

Inzending 23-2-2021 BIJLAGE

[https://www.blauwvuur.nu/cms/index.php/duurzameontwikkeling/energie/624-onderzoek-naar-draagvlak-en-betrokkenheid-bij-zonnevelden-in-etten\)](https://www.blauwvuur.nu/cms/index.php/duurzameontwikkeling/energie/624-onderzoek-naar-draagvlak-en-betrokkenheid-bij-zonnevelden-in-etten)

Geachte Commissie B rennikmeijer, Hierbij zend ik u onze ervaring met een initiatiefnemer aanleg zonneweiden bij Etten, Gelderland, Wij hebben een enquête gehouden onder aanwonenden om te kunnen bepalen wat het betekent

"in nauw overleg met de aanwonenden". Wanneer u dat wenst voor meer onderzoek kunnen wij u in contact brengen met "aanwonenden". De gemeente beschouwt mensen die binnen een straal van 400 meter wonen als aanwonend. In werkelijkheid hebben hele buurtschappen, dorpen, wijken er last van. Blijkbaar is "last hebben van" ook ziekmakend. Hier vindt u een deel van de "Voorlichting" via de "plattelandsraad Oude IJsselstreek". Het verslag is gemaakt op persoonlijke titel. De presentatie is gegeven door Conny Huijskens, ambtenaar duurzaamheid. Energietransitie wordt gezien als "duurzaamheid", maar het is geen integrale duurzaamheid. Er wordt land onttrokken aan voedselproductie en mensen worden ziek.

<https://www.blauwvuur.nu/cms/index.php/duurzameontwikkeling/landbouw/505-verslag-bijeenkomst-plattelandsraad-over-energie-9-jan-2019> Uit de ppp blijkt dat 20% "Besparing" zou zijn. Hiermee bedoelt men de opwekking door particulieren op hun daken. Dat is geen werkelijke energiebesparing. Er is niet ingezet op besparen van energieverbruik. De gemeenten zagen het als een "opgave", waardoor we nu overgeleverd zijn aan de "hagelslag"methode. Aan inwoners/aanwonenden is NIETS gevaagd, behalve of men kapitaal wil inbrengen om de windparken en zonneweides te realiseren. De gemeente zegt te werken met de zonneladder, waarin staat eerst op de daken. Daar houdt men zich niet aan. Wij willen u nog meer informatie zenden met onze visie op energie. Heeft u vragen neem gerust contact op Met hartelijke groet,

Inzending 24-2-2021 BIJLAGE

<https://www.blauwvuur.nu/cms/index.php/duurzameontwikkeling/energie/623-zienswijze-op-het-huidige-nederlandse-energietransitiebeleid>

Geachte leden van de commissie Brenninkmeijer, Hierbij zenden wij ons visiedocument op energie. Het is met de u eerder gezonde enquãate overhandigd aan de wethouders in onze gemeente Oude IJsselstreek. Wij willen u ook op de hoogte brengen van onze zienswijzen en beroepen t.a.v. de locatie van een ziekenhuis en het oprichten van een 380KV hoogspanning Met hartelijke groet wensen wij u veel succes bij uw werk,

Inzending 24-2-2021

LS, Het overgrote deel van Nederlandse bedrijfsleven heeft een MKB omvang. Echter de CO2 besparing of via B.A.T. aanpak is erg lastig ten gelde te maken. Het EU-ETS is alleen voor de ca 475 grootste bedrijven in NL en daarnaast kennen we de "vrijwillige CO2 markt". De CO2 prijzen van deze laatste markt liggen significant lager van de EU-ETS markt en kent hele andere papierwinkel. Neem als EZK het initiatief om een NL-ETS te maken waarin bv 50.000 of meer bedrijven kunnen meedoen. Zorg voor een transparant handelsplatform en prijsvorming die gerelateerd is aan de EU-ETS. Dit instrument kan groot effect hebben om bedrijven te betrekken en een prikkel te geven om te innoveren op energiebesparing en op B.A.T.-systematiek. Laat kans niet liggen, want Nederland loopt (helaas) al enorm achter in beleidsmatige innovatie, alle beloftes ten spijt. Met vriendelijke groet,

Inzending 25-2-2021 BIJLAGE 27

Klimaatdoelstellingen halen we alleen als iedereen meedoet. Mensen doen mee met hun eigen plan, niet met het plan van een ander. Daarom zaak mensen met elkaar hun eigen plan te laten maken. Tot nu toe ligt binnen beleid de focus op mensen mee te laten denken. Gevolg: mensen brengen wel hun kennis in, maar gaan zich geen eigenaar voelen van de uiteindelijke plannen. Daardoor gaan ze niet meedenken. Om dat te doorbreken dient beleid te focussen op de transitie van werken van top-down naar werken van bottom-up. Alleen dan komen we van meedenken naar denken. Bijgaand document bevat: 1) een analyse wat nodig is voor deze omslag 2) voorstel voor concreet project om dit zichtbaar te maken (heb ik Alex beloofd ;-) Tenslotte: met mijn ervaring op dit terrein binnen het gemeentelijk (o.a. via A&O fonds Gemeenten) en provinciaal domein denk ik graag verder met jullie mee.

Inzending 25-2-2021

Ons idee is om in een Burgerberaad vooral veel aandacht te besteden aan de klimaatpsychologie. Als Stichting KlimaatGesprekken hanteren wij methoden en werkvormen waarin dit is opgenomen en kunnen eventueel ervaringen aanleveren en delen. Het is noodzakelijk om de psychologie van het maken van klimaatkeuzes mee te nemen, omdat dit het gedrag van mensen bepaalt. De werkvormen en samenstelling van een Burgerberaad bepalen of het veilig genoeg is en mensen zich uitgenodigd voelen om te delen waar hun zorgen zitten. Een BurgerBeraad zou ook echte invloed moeten hebben. Niet als onderdeel van het democratisch stelsel, maar als dwingend advies (belangrijke stem) in het debat in de Tweede Kamer. Daarvoor zou de politieke invloed in het BurgerBeraad juist zo klein mogelijk moeten zijn. Het klimaatvraagstuk vraagt om snelle actie en dat vergt gedurfde beslissingen, daadkracht en geduld. Snelle en gemakkelijke oplossingen zullen er niet zijn. Vandaar dat de werkmethoden (en onderliggende principes) van een Burgerberaad juist rekening moeten houden met de taaiheid en de emotionele lading van de gesprekken. De klimaatpsychologie (omgaan met angst, verlies, schuld, schaamte en andere emoties, die opkomen bij vragen over gedragsverandering door klimaatverandering) kan daar een belangrijke bijdrage in leveren.

Inzending 25-2-2021 BIJLAGE 28

In de bijlage vindt u het advies "WAARACHTIGE BURGERSPARTICIPATIE in het klimaatbeleid" van NederWind voor uw commissie Brenninkmeijer. Deze is gebaseerd op het feit dat burgerorganisaties, i.t.t. financieel belanghebbenden en gesubsidieerde NGO's, nergens aan tafel zitten, daar waar besluiten worden genomen en/of voorbereid. De rode draad in het advies is dat burgers participeren in de besluitvorming op gelijkwaardige basis met de financieel belanghebbenden en NGO's. Er is immers geen logica te bedenken waarom financieel belanghebbenden en NGO's meer invloed zouden moeten hebben dan burgerorganisaties. Een aparte "bijzettafel" voor burgers is geen burgerparticipatie. In een democratie horen burgers aan de "hoofdtafels" plaats te nemen. Het advies laat zien dat velen uit ons netwerk bereid zijn om deel te nemen aan de huidige besluitvormings- cq. besluitvormingsvoorbereidings-

gremia, mits op gelijkwaardige basis met de financieel belanghebbenden en NGO's. Verder worden voorstellen gedaan om de burger het laatste woord te geven als het gaat om zijn directe leefomgeving. Tevens worden voorstellen gedaan, waarbij het leeuwendeel van de financiële vruchten van (indirect door de burger) gesubsidieerde projecten aan de burger toekomen.

Inzending 25-2-2021 BIJLAGE

https://www.fedet.nl/wp-content/uploads/2017/02/Fedet-NLA-Infographic-A4-vo_10.pdf

Beste lezer, In een voorbeeldroute voor de technologische industrie (onderzoek van Berenschot -<https://www.berenschot.nl/route-naar-49-co2-reductie>) wordt getoond dat 49% CO2-reductie tot 2030 haalbaar en meest zinvol is met een combinatie van energiebesparing, procesoptimalisatie, elektrificatie van processen, verduurzaming van gebouwen en zonnepanelen op daken. Daarnaast zijn een snelle adaptatie van LED-verlichting en isolatie nodig om aan de gebouwnormen te voldoen. Met LED-verlichting kunnen we in Nederland 3.5 Megaton aan CO2 besparen in een handomdraai! Hele mooie en zichtbare stap in de energietransitie (zie bijlage). Wij gaan graag het gesprek aan hoe we dit kunnen bereiken!

Inzending 26-2-2021 BIJLAGE

<https://www.technieknederland.nl/stream/infographic-ecofys-verlichting-besparing>

Bij deze een aanvulling op mijn eerder ingedende stukken.
groet

Inzending 27-2-2021 BIJLAGE Niet openbaar beschikbaar.

Het Waddeneiland Ameland is vooruitstrevend op het gebied van duurzame energie en heeft al veel stappen gezet. Een belangrijke succesfactor is de jarenlange betrokkenheid van de bevolking. Voor de opgaven die nu voorliggen, ontwikkelt Ameland een eigen participatieve aanpak. Ameland staat in de energietransitie model voor een groot aantal kleine gemeenten en dorpse gemeenschappen in Nederland.

Inzending 27-2-2021 BIJLAGE 29

Geachte heer Brenninkmeijer en commissieleden, Bijgevoegd treft u een korte samenvatting van een visie op kwaliteit en procedurele rechtvaardigheid van burgerberaden. Ik heb lang gewerkt aan dit advies waarbij ieder woord is gewikt, gewogen en getoetst. Ik zou het waarderen als u deze visie zorgvuldig zou willen lezen en in overweging zou willen nemen. Met deze visie wil ik graag meedenken over succesvolle implementatie van het burgerberaad klimaat zodat het gezien gaat worden als een voorbeeld van hoe succesvolle, zorgvuldige en procedureel rechtvaardige participatieve advisering en besluitvorming kan plaatsvinden. Ik heb overigens groot vertrouwen in uw Commissie. Wellicht kan

ik u toch inspireren. Ten geleide van het advies wil ik graag nog het volgende benadrukken: Het is wellicht beter eerder de inclusiviteit en diversiteit van het burgerberaad te benadrukken dan de representativiteit. De representatieve volksvertegenwoordiging legt in het openbaar verantwoording af over standpunten en keuzes en wordt op basis daarvan verkozen. Het doel van een burgerberaad is volgens mij het bevorderen van een maatschappelijke dialoog met een diverse en inclusieve groep inwoners, zodat alle relevante zorgen en visies aan bod kunnen komen. In de bijgevoegde visie worden daarom diverse elementen geïntroduceerd die vooral beogen de procedurele rechtvaardigheid en daarmee de inhoudelijke representativiteit (inclusiviteit en diversiteit aan zorgen en visies) te bevorderen. Hoogachtend,

Inzending 28-2-2021 BIJLAGE 30

1 maart 2021 Geachte Commissievoorzitter Alex Brenninkmeijer In de regio Zijpe (gemeente Schagen) is door de overheid een brede maatschappelijke discussie gevoerd mbt plaatsing van windturbines. In deze brief wordt expliciet gemeld dat het draagvlak voor grootschalige windenergie binnen de gemeente is gedaald tot een absoluut nulpunt! Ondanks dat de bewoners zich overduidelijk hebben uitgesproken zien wij dat grote delen van de gemeente Schagen zijn aangewezen als zoekgebied voor grootschalige windturbines en zonnevelden. De RES-organisatie en het overheidsbestuur blijkt geen gehoor te hebben en handhaaft de zoekgebieden. Daarmee rest ons slechts één instrument en dat is de gang naar de rechter zodra er vergunningen worden verleend. Wij zullen actief deze acties begeleiden. Het buitensluiten van burgers en burgerorganisaties voor wat betreft de discussie over klimaatmaatregelen blijkt uit deze opstelling structureel. Deze gang van zaken heeft geen enkele verbinding met burgerparticipatie. Door echte inspraak van burgers in het voortraject, zoals bijvoorbeeld de totstandkoming van het klimaatakkoord, had dit voorkomen kunnen worden. Wij betreuren het ten zeerste dat in de samenstelling van uw commissie geen burgerorganisaties zijn vertegenwoordigd. In het begeleidende document hebben wij het probleem nog eens nader toegelicht.

Inzending 28-2-2021

Stichting windmolenklachten maakt zich ernstige zorgen over de huidige regelgeving voor wat betreft plaatsing van windturbines. De huidige gemiddelde geluidsnorm voor windturbines wordt elders in Europa niet toegepast en zijn ook niet geschikt voor een fluctuerende geluidsbron zoals een windturbine. Bovendien is de geluidsnorm voor burgers niet meetbaar, niet transparant en dus niet transparant. Deze regels leiden volgens het RIVM tot 9% tot 22% ernstige overlast. Deze 'hinderwaarden' zijn gemiddelden. In de praktijk blijkt het voor direct omwonenden van windturbines nog veel ernstiger. De WHO heeft in haar advies bevestigd dat de huidige regelgeving in Nederland onvoldoende bescherming biedt voor omwonenden. Voor de Provincie Noord-Holland heeft dit geleid tot een aanscherping van de regelgeving. Er is een afstandsnorm van

minimaal 600 meter ingesteld met als reden ter bescherming van woon en leefklimaat omdat de landelijke norm hierin niet voldoet. Deze kritiek is al vele malen naar voren gebracht door bewoner organisaties maar tot op heden niet of onvoldoende meegewogen in de plannen voor de Regionale energiestrategie. Wij zijn van mening dat deze Regionale Energie Strategie te eenzijdig inzet op uitsluitend windenergie en zonne-energie op land. Andere bronnen zoals wind op zee, duurzame bronnen uit het buitenland en/of kernenergie worden niet meegewogen maar verdienen wel de aandacht. In de praktijk blijkt dat bij plaatsing van grootschalige windturbines en/of zonnevelden dan ook in de meeste gevallen burgers kiezen voor de gang naar de rechter. Deze gang van zaken druist in tegen de afspraken die ook de Nederlandse Overheid heeft onderschreven in het verdrag van Aarhus.

Inzending 28-2-2021

Beste commissieleden, Dank voor deze mogelijk. Maar in onze situatie mosterd naar de maaltijd. Gemeente Oss heeft haar besluit genomen. Ondanks dat de bevolking middels wen petitie duidelijk aangaf dat hiervoor geen draagvlak is. De informatie richting burgers was er nauwelijks. Gemeente heeft hiervoor zelfs Corona gebruikt. De actiegroep Behoud Lithse Polder heeft zich aan de Corona-regels gehouden en de broodnodige informatie-avonden geschrapt. De gemeente is ondanks diverse verzoeken snel doorgeslagen. Schandelijk. De nog mogelijke inspraakmogelijkheden zijn zoveel en goed mogelijk gebruikt. Maar eigenlijk werd alles zoveel mogelijk gefrustreerd. Als er 30 insprekers zijn mag dit toch een teken zijn. Niet voor de gemeente Oss. Niet ingaan op het verzoek om het besluit nog uit te stellen. Als burger denk ik dat er continu naar nieuwe ontwikkelingen gekeken moet worden bij dit en andere onderwerpen. Vraagstukken die zo complex zijn behoren niet op gemeentelijk niveau te moeten worden genomen. Onvoldoende kennis en Willekeur. Onze gemeenschap is in ieder geval niet gehoord. Aandragen van ideeën is mooi, maar mijn vertrouwen is nagenoeg weg. Gezien het feit dat de commissie er is gekomen is het natuurlijk al duidelijk waar de knelpunten zitten. Ik wens uw commissie veel succes toe om het vertrouwen te laten terug keren in een overheid die er voor de gezondheid van de mensen is en niet voor het geld.

Inzending 28-2-2021

De burger is de uiteindelijke opdrachtgever, hij betaalt de energie rekening maar hij staat ook buiten spel. De energie transitie (in de gebouwde omgeving) is te groot voor het individu. In het verleden losten we dat in Nederland op met coöperaties, zoals waterschappen en gemeenschappelijke ontginning (Boscoop, Nieuwcoop). Het is onjuist dit aan private bedrijven te laten die rendementen op geïnvesteerd vermogen moeten maximaliseren. Warmte is als drinkwater een basisrecht waar geen dividenden uit betaald moeten worden. De Warmtewet 2.0 wijst de verkeerde kant uit. Hier worden in 30jarige monopolies geïntegreerde private energie maatschappijen kavel aangereikt. Hierdoor zal de burger afhaken en blokkeren. Warmteschappen met burger mede zeggenschap/ beslissing recht zijn hier nodig. Schoorvoetend komen de eerste voorbeelden daar al van naar voren. Mijn bedrijf krijgt opdrachten van VVE's die dit zien aankomen en ontwikkelen een plan B. Ook als individu zal ik niet het huidige gemeentepan

volgen. (Den Haag). Het is essentieel dat er een expliciet gedefinieerd burger mede zeggenschap proces wordt vastgelegd.

Inzending 28-2-2021 BIJLAGE 31

Graag deel ik mijn ideeën over het optimaliseren van burgerparticipatie ten aanzien van klimaatbeleid. Mijn bijdrage gaat specifiek over de vorm en aanpak van burgerfora op het vlak van klimaat. Ik focus hierbij op twee aandachtsgebieden die m.i. van belang zijn: 1) verschil als verrijking van dialogische leerproces 2) affectieve en lichamelijke ervaringen als verbindende factor tussen zelf/ander en individu/collectief In de bijgevoegde bijlage vind u een uitwerking van beide aandachtsgebieden. Ik stel mij graag beschikbaar voor het geven van nadere toelichting en/of medewerking. Ik baseer mij in deze bijdrage op mijn wetenschappelijke expertise t.a.v. het ontwikkelen van nieuwe vormen van deliberatieve democratie en niet-mensgecentreerd denken in relatie tot morele en existentiële uitdagingen t.a.v. klimaat- en ecologische crises. Voor contact en achtergrond, zie mijn profiel bij de UvH

Inzending 28-2-2021

IDEE Klimaatinitiatieven in een stroomversnelling brengen: door het burgerforum zo op en in te richten dat vertragende of weerstandopwekkende obstakels bij hun kernoorzaken worden opgelost. SITUATIE Met nog slechts negen jaar te gaan om de klimaatdoelen van 2030 te halen, is het dringend gewenst de klimaatinitiatieven in een stroomversnelling te brengen. Maandenlange discussies of vertragingen vanwege dezelfde obstakels waar al veel projecten op zijn vastgelopen, is geen optie meer. Al tijdens het oprichten van het burgerforum is het belangrijk dat de deelnemers de denk- en werkwijzen, die vertragingen en weerstand tot gevolg hebben weten, durven los te laten en durven te kiezen voor denk- en werkwijzen die leiden tot een stroomversnelling. Door Corona en het landelijke project ter bestrijding van de aardappelziekte *Phytophthora* (<https://www.planfacilitators.net/hoe-de-sector-de-aardappelziekte-ondercontrole-kreeg.html>) weten wij dat het mogelijk is denkwijzen los te laten en andere werkwijzen te kiezen. Bij Corona en de aardappelziekte was te zien hoe, in tegenstelling tot de gebruikelijke gang van zaken, extreem snelle en betrouwbare beslissingen werden genomen met een groot draagvlak onder de betrokken groepen. Het kan dus, maar het moet bewust worden toegepast. Toepassing van dezelfde werkwijze en methodiek op het onderwerp klimaat zal leiden tot stroomversnelling. Maar het klimaatvraagstuk is in onze optiek veel complexer. Om het klimaatvraagstuk op te lossen, is het nodig verdere structurele obstakels te verwijderen. In de volgende videoserie hebben wij diverse structurele obstakels ofwel kernoorzaken en impactvolle oplossingen geïdentificeerd. VIDEOSERIE: SOLVING TOUGH MATTERS Deze videoserie met Nederlandse ondertiteling staat via YouTube ter beschikking (www.bit.ly/36qJktP) en bevat de volgende afleveringen: 1. Climate and More: Insights and Demands to Change Slow Progress Into High-Speed Progress 2. What Would Einstein Do Next? 3. We Need a Slogan 4. What Would Einstein, Newton and Darwin do? Answers by Prof. Michael Fitzgerald. 5. A High-Speed Track for High-Impact Innovations 6. How We can Make Root Cause Treatment Work Again MOGELIJKE VERDERE BIJDRAGEN In het verlengde hiervan kunnen

wij diverse bijdragen leveren om het forum en klimaatinitiatieven daadwerkelijk uitvoerbaar te maken en in een stroomversnelling te brengen: workshops, identificeren van kernoorzaken en bijbehorende oplossingen, training en coaching. Het leren en toepassen van de werkwijze en de methodiek, die bij Corona en de aardappelziekte het verschil maakten, maakt hier onderdeel van uit. Met vriendelijke groeten,

Inzending 28-2-2021

Ik heb als centrummanager van Haarlem het initiatief genomen om duurzaamheidsprojecten in de binnenstad per straat (of wijk) samen op te pakken met ondernemers, bewoners, gemeente, marktpartijen. In dit geval ging het beter en schoner organiseren van het bezorgen (en ophalen) van pakketjes in de binnenstad. Inspirerend en veel kansrijker om het aldus aan te pakken en niet van bovenaf met ideeën te komen. Echt samenwerken werkt bijna altijd veel beter.

Inzending 28-2-2021 BIJLAGE 32

De inzichten uit de klimaatpsychologie zouden moeten worden toegepast. De regering moet de urgentie van de klimaatcrisis erkennen net zoals ze dat met de Covid crisis doet. Dan zie je ook gelijk het effect van een minister die gaat trouwen en de regels aan z'n laars lapt, dan ondermijnt het hele beleid. Dus je bent wat je doet niet wat je zegt en ga ervan uit dat NIEMAND een gesloopte planeet wil. We lijken apathisch maar we rennen weg voor onze gevoelens van machteloosheid. Ik heb een lange lijst van belangrijke wetenschappers en denktanks en Nederland heeft ook een afdeling van de Climate Psychology Alliance (Rembrandt Zegers en Evanne Nowak). Stop met de telling en selling van duurzame oplossingen en neem je burgers serieus.

https://www.ted.com/talks/renee_lertzman_how_to_turn_climate_anxiety_into_action/up-next en <https://manchesterclimatemonthly.net/interviews/interview-with-rosemary-randall-on-psycho-analysis-and-climate-change/>

Inzending 28-2-2021 BIJLAGE 33

Visie op het huidige Nederlandse Klimaatbeleid vanuit burgers gezien Het is slecht gesteld met het draagvlak voor de uitvoering van het Nederlandse energietransitiebeleid. Een belangrijke reden is dat deze haastig en niet democratisch tot stand gekomen is gekomen. Onder druk van eerst Urgenda en daarna het akkoord van Parijs bleef Nederland achter en is bij de regeringscoalitievorming in 2017 de oplossing bedacht. Dit is uitgewerkt met veel gelobbyde vertegenwoordigers van een beperkt aantal organisaties in 2018. Kritische organisaties zijn geweerd en de benodigde wetgeving is te snel gerealiseerd via ondoorzichtig subsidiebeleid. Bij de uitvoering via regio's en provincies en gemeentebesturen is sprake van "meervoudige democratie" die onduidelijkheid veroorzaakt heeft. Het heeft zeker niet goed gewerkt voor de besluitvorming betreffende grootschalige zonne- en windenergieprojecten. De transparantie van de besluitvorming is ver te zoeken. Dit komt door de onduidelijkheid over beslissingen en achtergronden samen met het ontbreken van fundamentele discussies met bestuurslagen, inwoners en

inwonersvertegenwoordigers en de combinatie met zich wijzigende actuele inzichten op energietransitie-gebied voor elektriciteitsopwekking. Inmiddels zijn veel burgers bekend met het verschijnsel van gigantische windmolens op land en grote uitgestrekte zonnevelden. Veel nadelen zijn daar naar boven gekomen. Voor windturbines geldt dat deze pas sinds 2019 boven de 200 m tiphoogte gebouwd zijn en nu de enorme impact op bevolking, landschap en milieu blijkt. Ook veel van de zonnevelden voldoen niet aan de vooraf afgesproken en gehoopte criteria. In plaats van eerst goed onderzoek te doen willen gemeenten snel doorpakken om hun doelen te halen. Alternatieven, als bezuinigen, kleinschalige opwekking op daken en ook die op grote daken tellen niet mee of ondervinden bezwaren als afbouwen van de saldering of verzekeringen die niet direct meewerken. Ook dure en ingrijpende netaansluitingen en ondoorzichtige subsidies worden meestal buiten de discussies gehouden. Vaak wordt ten onrechte gezegd dat grootschalige toepassingen rendabel zijn of dat er sprake is van "bewezen technieken". Dit zijn ook oorzaken dat participatie van inwoners ver onder de maat is. Voorlichting is tendentiekus en gericht op snelle realisatie, zodat participatie tot nu toe zich beperkt tot inwoners die op een handige manier geld denken te kunnen verdienen. Ondanks dat er al lang nieuwe inzichten zijn blijven bestuurders doorgaan met verouderde uitspraken en eerder afgesproken acties. Werkelijk luisteren naar weldenkende bewogen burgers in kritische maatschappelijk organisaties zou dat veel eerder doen veranderen.

Inzending 28-2-2021 BIJLAGE 34

Een brief aan de voorzitter van de commissie met bijbehorende bijlage is geupload.

Inzending 28-2-2021 BIJLAGE 35

Geachte heer Brenninkmeijer, Bijgaand vindt u onze inbreng op uw vraag hoe wij als burgers bij het klimaatbeleid betrokken willen worden. Onze inzet is: Creër ruimte voor en bied ondersteuning aan de ontwikkeling van permanente, coöperatief ingerichte, professionele Burgeromgevingsfora, als een nieuwe institutie voor duurzame, integrale gebiedsontwikkeling. U vindt bijgaand de onderbouwing van deze inzet, met daaraan toegevoegd twee bijlages. Met vriendelijke groet,

Inzending 28-2-2021 BIJLAGE 36

Randvoorwaarde voor een burgerplatform

Inzending 28-2-2021 BIJLAGE 37

Hierbij mijn bevindingen en aanbevelingen omtrent participatie binnen de RES. Mijn bevindingen en aanbevelingen zijn gebaseerd op interviews met nauw betrokkenen bij de opzet en organisatie van de RES Foodvalley en de RES West Brabant. Daar ik niet zeker was of de bijlage juist was verzonden i.v.m. een foutmelding in het formulier verzend ik u bij deze nogmaals mijn aanbevelingen. Hopelijk kunt u dit nog meenemen voor delichting van 1 maart en dus voor het advies naar de 2e kamer.

Inzendingen vanaf 1 maart

Om de inzendingen goed te kunnen analyseren is gecommuniceerd dat berichten vanaf 1 maart niet worden meegenomen in de analyse van de postbus. Wel zijn zover mogelijk de inzendingen meegenomen in het rapport van de commissie. Deze inzendingen worden hierbij wel openbaar gemaakt.

- **Inzending 1-3-2021 BIJLAGE 38.1.2.3.4.5**

Overige bijlagen:

[E-Pages \(volkskrant.nl\)](#) VK 07-01-2021 Windmolens ja, maar hier toch niet.

<https://fd.nl/economie-politiek/1357150/ollongren-slaat-barst-in-regionaal-energiebeleid>

Geachte heer Brenninkmeijer,

[Ollongren verstoort bestuurlijke vrede over windmolens. Is dat erg? - EW \(ewmagazine.nl\)](#)

Bijgaand de bijlagen bij onze eerdere inzending. Graag even een bevestiging dat deze goed ontvangen zijn. Ik had deze gisteren ook al naar uw persoonlijke email gestuurd.

Er komt nog een deel. In totaal 9 bijlagen

Inzending 1-3-2021

Er zijn zoveel data centrum in Nederland welke heel veel energie gebruiken.

Deze centra geven veel restwarmte.

Waarom wordt dit niet gebruikt ?

Zelf woon ik vlakbij de wieringermeer.

Daar zijn aantal data centra.

Rest energie wordt niet gebruikt, dit is zo zonde, burgers zijn verkeerd voorgelicht.

En de rest energie verdwijnt zonder dat er iets meegedaan wordt.

Daar snap ik dus niets van.

Besteed hier geld aan ipv kernenergie.

Een verontruste burger !!!

Inzending 2-3-2021

Een aantal ideeën tbv "grassroots" betrokkenheid bij klimaatbeleid:

- kom met duidelijke richtlijnen/beleid voor meetbaarheid in eigen context, bijv: hoe weet ik de impact (verandering in uitstoot etc) van mijn gezin, mijn organisaties (bedrijf, school, vereniging), mijn mobiliteit, mijn (leveranciers van) boodschappen, mijn nuts-voorzieningen (internet, telefonie, gwl), vakanties, etc.
- toon hoe mijn eigen inzet/resultaat (geaggregeerd) zich verhoudt tot het grotere doel (2030, 2050, etc.): ben ik beter dan gemiddeld, en waar vind ik mijn dashboard?

- ondersteun (en modereer) online dialogen (slack.com, discord.com, stackexchange.com, etc.) zoals bij de CoronaMelder-App

- ondersteun (en modereer) online argumentatie (argunet.org, rationaleonline.com, etc) om herhaling van zetten te voorkomen

Inzending 3-3-2021

Deze mogelijkheid om mee te kunnen doen met Burgerparticipatie alleen is al prima.

Ik denk ook dat veel burgers goede ideeën hebben die de moeite waard zijn om voor te leggen bij wetenschappers en rekenkamers i.p.v. ons blind te staren op de geijkte zogenaamd duurzame oplossingen!

Als voorbeeld; waarom zoveel windmolens als je zeer veel energie uit rivieren kan halen? Dit middels een lange watermolen bij de stuwen en de generator uit de oude kolencentrale.

De installatie draait 24/7 is snel te bouwen en kan op meerdere plaatsen bij een stuw in de rivier geplaatst worden.

En is voor service beter te bereiken dan een windmolen (hoeft ook geen hoogbouw te zijn).

Dat is pas groene energie!

En inderdaad wat doen we met getijdenstroming bijvoorbeeld bij de Deltawerken in combinatie met een waterkrachtcentrale?

Ik denk dat het een goed idee is om een klankbord met burgers op te zetten om ideeën uit te wisselen.

Hiermee wordt ook de draagkracht verhoogd, zeker als men het idee heeft dat er geluisterd wordt en helemaal als er wat gedaan wordt met hun inbreng

Inzending 3-3-2021

Met interesse hebben wij dit artikel over burgerpanels bij energie projecten gelezen.

<https://www.tubantia.nl/binnenland/onderzoek-naar-burgerpanels-bij-wind-en-zonneparken~a045f598/>

Samen met verschillende collega's van de UT hebben wij in de laatste jaren veel werk gedaan samen met burgers om hun beter betrokken te krijgen in de energie transitie. We maken gebruik van interactieve ontwerp tafels om het energie transitie verhaal een ruimtelijk kader te geven, wat het concreter en begrijpelijker maakt voor mensen. Dit proces maakt het mogelijk om verschillende impacts op een kaart te zien en dus te bespreken als een geheel. We hebben dus ook goede voorbeelden voor burgerparticipatie en zouden die graag willen delen.

We zouden graag willen meepraten en meewerken aan het opzet van zo'n initiatief over burgerpanels.

We horen graag van u terug.

Inzending 4-3-2021

In een niet zo heel grijs verleden hadden we contact toen ik nog in het Europees parlement zat. Inmiddels blijkt er leven te zijn na de politiek, en ben ik na enige omzwervingen (verkiezingen organiseren in de Centraal-Afrikaanse Republiek, werken in Wenen bij de OVSE over persvrijheid) sinds twee jaar directeur van het NIMD, een organisatie die in meer dan 20 landen democratie versterkt met o.m. trainingen en dialoog.

Als inwoner van Amsterdam-IJburg ben ik - ook vanwege mijn eigen ervaring met burgerparticipatie in een reeks van landen - diep geschokt over de regenteske participatie die de gemeente voorschotelt aan de bewoners bij de plannen voor windturbines. Tekenend bij het kruisje, en wie niet ja zegt is een NIMBY in dit proces.

Ik ben daarom actief geworfd in een burgerinitiatief rond de geplande plaatsing van deze windturbines nabij bewoning en natuurgebieden. Niemand

van ons ontkent de noodzaak van een snelle duurzame transitie. Maar wij als bewoners ervaren het beleid van de gemeente als een stoomwals, het gemeentebestuur is onwrikbaar en neerbuigend.

Er zijn inspraakavonden geweest waarin onze zorgen niet serieus werden genomen en het erop neerkwam dat we met gele bolletjes mochten aangeven waar die turbines mochten komen binnen de randvoorwaarden van de gemeente.

Die randvoorwaarden betekenen:

- op 350 m van de huizen (alle omringende landen hanteren een veel grotere afstand als minimum vanwege het laagfrequente lawaai, en vanwege de slagschaduw),
- vlak naast een groot vogelreservaat (het IJmeer, waar duizenden vogels leven; het wordt een slachting, alle natuurorganisaties zijn daarom fel tegen)
- en middenin de schaarse groene en open gebieden rond deze dichtbevolkte stad. De laagste inkomens worden als deze gebieden verdwijnen het hardst geraakt, mensen die niet naar Zuid-Frankrijk op vakantie kunnen gaan.

Gisteren besloot de meerderheid van de gemeenteraad dat de wethouder op de ingeslagen weg verder kon gaan. Coalitiebelangen tellen zwaarder dan de belangen van omwonenden.

Zou je ervoor voelen om met deze groep burgers in gesprek te gaan? Wij zouden dat heel graag willen. We hebben een kleine hardwerkende kerngroep en vertegenwoordigen ruim 10.000 inwoners die hun handtekening zetten onder een petitie. Beste groeten, tot spoedig,

Alle begrip voor vertraging in het beantwoorden van mails, je ziet dat ik zelf ook niet altijd zo prompt reageer...

Veel dank voor je reactie.

Natuurlijk kun je citeren uit mijn brief, geen enkel probleem - hoewel het geen literatuur oplevert.

Je uitgebreide citaten uit eerdere rapporten zijn scherp en leggen precies de vinger op de wonde plek. De regenteske bestuurscultuur van de Stopera is verbazend onveranderlijk - wij weten wat goed voor u is - en het meest teleurstellend is voor mij dat zelfs een progressief college daaraan blijkbaar niet weet te tornen.

Het college heeft een plan, en het college is daarna niet echt meer in staat om nieuwe inzichten op te nemen en plannen bij te stellen. Het toont een gebrek aan politieke wendbaarheid, aan openheid, en juist in de duurzame transitie is dat desastreus. De noodzakelijke veranderingen in die transitie zullen zo veelomvattend zijn dat ze elke burger zullen raken. Dan is er zo breed mogelijke ondersteuning nodig, desnoods ten koste van wat 'vertraging'. Het is buitengewoon contraproductief om nu als groene voorhoede het eigen gelijk te willen halen. De winst van luisteren en hier en daar plannen aanpassen is juist

dat de radicale omslag aanvaard en omarmd wordt en dat hebben we als samenleving nodig.

Bepaal de lange termijn doelen, maar laat de keuze van middelen om er te komen over aan maatwerk met alle betrokkenen. Hoe oud is dat inzicht al wel niet? De gemeente houdt nog vast aan de dwingend voorschrijven van de middelen.

De duurzame transitie is een stap in onbekend terrein, dat gaat met vallen en opstaan. Leren van fouten is essentieel, oude (geluids- of afstands-) normen bijstellen op grond van ervaring en nieuw onderzoek is uiteindelijk een detail en niet meer dan normaal in zo'n proces.

Je ziet, ik ben geen jacobijn, altijd een girondijn geweest en gebleven.

Ik wens je heel veel succes in deze delicate missie, maar dat is jou wel toevertrouwd.

Hartelijke groet

Inzending 6-3-2021 BIJLAGE 39

Beste,

Kan ik hier terecht met luchtballonnetjes zoals in bijlage of begrijp ik het dan verkeerd?

Met vriendelijke groet,

Inzending 9-3-2021 BIJLAGE 40

Geachte heer Brenninkmeijer,

Bij dit bericht vindt u de bijlage met onze visie m.b.t. de klimaat- en energiestrategie van de overheid.

In deze bijlage slechts een korte samenvatting. We waren niet op de hoogte van deze mogelijkheid om onze stem te laten horen. Anders waren we zeker op tijd geweest om voor 1 maart j.l. met een uitgebreider stuk te komen t.b.v. het klimaat- en energiebeleid.

We geven hierbij ook aan dat we aan een uitgebreid energiemanifest werken met een aantal innovatieve ondernemers en organisaties op het gebied van de energietransitie.

Inzending 9-3-2021

Burgers zouden bij klimaatbeleid kunnen worden betrokken op verschillende manieren.

1) burgerinitiatief/organisatie starten of aansluiten bij bestaande bewonersorganisaties zodat elke gemeente of regio aanspreekpunt heeft en als brug/hub functioneert tussen lokaal/regionaal en nationaal.

2) jongerenplatform opzetten in elke gemeente of regio om jongeren bij klimaat te betrekken. Combineren met scholing/werk/stageplaatsen waarbij wordt samengewerkt met overheden, scholen, ondernemers, ngo's en maatschappelijke organisaties.

3) polls uitzetten waarin burgers kunnen aangeven wat zij vinden van (ideeën voor) klimaatmaatregelen.

4) jaarlijks prijs uitreiken voor goede ideeën/ maatregelen van burgers (en jongeren) om klimaatdoelen te halen.

5) Platform dat taak krijgt om burgers te informeren over klimaat. Taak: bewustwording. Uitvoering: op onconventionele wijze.

6) Initiatief starten voor huurders op lokaal/regionaal niveau om hen te betrekken bij klimaatbeleid dat bedoeld is om woningbouwcoöperaties en verhuurders te bewegen (meer/andere) klimaatmaatregelen te nemen.

Inzending 9-3-2021

Beleid aanpassen aan ervaringen en voortschrijdend inzicht is een plicht van de overheid.

B.v.

windmolen afstand > 10H

warmtepompen LFG < 35dB(A)

Inzending 9-3-2021

De besluiten over het klimaatbeleid zijn al genomen. De burgers zijn daar niet bij betrokken (klimaattafels).

Om nu alsnog voor te wenden dat de "onderdanen" zijn geraadpleegd en er dus democratisch gehandeld zou zijn, is de Adviescommissie geïnstalleerd.

Een aantal leden staan m.i. meer overheidsinterventie op klimaatbeleid voor en leden die dat beleid mogelijk willen maken.

Als de overheid de "burgers" werkelijk bij het beleid zou willen betrekken dient een referendum gehouden te worden.

Gelet op de handswijze van het huidige (demissionaire) kabinet en het te verwachten nieuwe kabinet na de verkiezingen zal dat wel een illusie zijn. Stel je voor dat de onderdanen niet stemmen zoals de regenten willen. We hebben gezien waartoe dat leidt.

Inzending 9-3-2021

Als ik een suggestie mag doen: vergeet in de Regionale Energiestrategie de regio niet in het betrekken van inwoners. Ik merk nu nog vaak dat participatie wordt gedelegeerd naar gemeentes (ook op zich logisch, gezien dat gemeentes een democratisch mandaat hebben en energieregio's niet). Toch zou ik pleiten voor bijvoorbeeld deliberatieve sessies, burgerfora of burgerbegrotingen (qua financiën keuzes maken, maar ook zeker qua ruimtegebruik). Een vergelijkbare vorm ben ik van plan te organiseren voor Overijssel in mijn eigen onderzoek.

Inzending 9-3-2021

Het zou goed zijn als burgers bij hun nieuw te bouwen huis beter betrokken worden bij de ontwerpfase. Vaak gaan architecten uit van de buitenkant maar veel huizen zijn erg onpraktisch ingedeeld. Een paar simpele voorbeelden: waar

laat je alle poetsspullen in je huis (emmers, schoonmaakmiddelen, stofzuiger etc.) waar wordt de wasmachine geplaatst? bovenverdieping? Dan wordt de was niet buiten gedroogd. Waar laat je de fietsen (vd kinderen) daar houden veel architecten geen rekening mee.

En voor alle burgers die zelf willen gaan bouwen informeren over de mogelijkheden ivm klimaat neutraal bouwen. (bijv. houtbouw ja/nee, absoluutbouw ja/nee) welke materialen zijn milieubelastend? etc.

Inzending 10-3-2021

De regie van de verduurzaming van de gebouwde omgeving ligt nu bij de gemeenten.

Veel gemeenten zijn hier niet goed voor toegerust.

De kennis en de middelen daartoe zijn beperkt.

De regie zou beter op een plek geplaatst kunnen worden waar deze kennis wel aanwezig is.

De RES regio's zijn al goed opgelijnd en hier is al wel kennis aanwezig.

De RES organisatie zou de regie goed kunnen voeren in haar regio. Dit principe werkt al jaren heel goed bij de waterschappen met hun verantwoordelijkheid op het gebied van oppervlakte waterkwaliteit, grondwaterstanden en bescherming tegen water.

Richt de RES regio's in als Energieschappen met een landelijke eenheid als Rijkswaterstaat voor energie.

Inzending 11-3-2021

Prioriteit 1 is bewustzijn. Veel burgers denken nog steeds dat de invloed van de mensen op het klimaat beperkt is. Recentelijk stelde Wilders op het verkiezingsdebat dat het kleine Nederland verantwoordelijk is voor maar 0,35 procent van de totale wereldwijde CO₂-uitstoot: verwaarloosbaar. Het Nederlandse klimaatbeleid leidt tot een mindere opwarming van de aarde van slechts 0,00007 graden: óók verwaarloosbaar.

De uitspraken van Wilders geven burgers het gevoel dat het onzin is waar de overheid mee bezig is. Het lijkt meer een economisch belang (banen scheppen), dan dat het echt om het klimaat gaat. Ondertussen wordt de weerstand tegen groene energie steeds groter. Windmolens en zonnepanelen veroorzaken een afvalprobleem. Windmolens veroorzaken op land en op zee overlast (vissers, natuur, afval, geluid, enz enz). Huisbewonende beschermde soorten genieten geen bescherming bij het isoleren en verduurzamen van huizen. De overheid lijkt weg te kijken van haar wettelijke taak (Wet Natuurbescherming) wanneer het om een belang van de overheid gaat (verduurzamen = doelen behalen en extra werk).

Huizeigenaren maken zich zorgen, omdat het verduurzamen van een woning grote zorgen, kosten en werk met zich mee brengt. Wanneer die stap te zetten? Is het wel echt nodig?

Overigens: zeer zorgwekkend dat geeneen politicus in het debat wist te duiden waarom menselijk handelen noodzakelijk is om een klimaatcrisis te voorkomen. Niemand ontkrachtte de stelling van Wilders. Tegenargument was vooral dat

klimaatmaatregelen zorgen voor iets in de termen van 'nieuwe economie'. Is dat de dubbele agenda? Draait het daar om?

De stelling van Wilders komt overeen met de beperkte kennis van burgers: er is veel CO2 dat van nature voorkomt. Menselijke invloed is minimaal. Denk eerder aan vulkanen en andere natuurlijke processen. Logisch dat burgers gaan wangtrouwen richting overheid. Is deze klimaataanpak een stunt tot een nieuwe economie, of echt in het belang van het klimaat en moeder aarde?

De overheid lijkt te vergeten dat mensen horen wat ze willen horen. Als de overheid draagvlak van burgers wil vergroten, en werkelijk een (succesvolle) verandering beoogt, is urgentiebesef NOODZAKELIJK. Deze stap wordt vergeten als het om klimaat gaat, evenals stikstof.

Feiten worden onvoldoende gedeeld met burgers. De gemiddelde burger begrijpt nog steeds niet waarom de menselijke bijdrage aan CO2 wél relevant (of bepalend) is voor klimaatverandering. Dit besef is een noodzakelijk onderdeel van het urgentiebesef.

Verwijzen naar 'x-procent van de onderzoekers is het hiermee eens' is ontoereikend, en houdt geen rekening met het feit dat mensen horen wat ze willen horen. Er zijn nog altijd wetenschappers die de invloed van de mensen op klimaat ontkrachten, en de geschiedenis leert dat de meerderheid niet altijd gelijk heeft. De logica van Wilders en andere populistische figuren die niet geloven in de invloed van mensen op klimaatverandering ligt dichterbij wat mensen willen horen, en klinkt logischer dan de voor de burger onbegrijpelijke onderzoeken die wel stellen dat de mens invloed op het klimaat heeft. Hoe meer mensen hinder ondervinden van klimaatmaatregelen, hoe groter de kans dat zij afgaan op en steunen wat ze willen horen. Behalve... als daar een urgentiebesef is met een andere drijfveer.

Hetzelfde wat betreft de stikstofproblematiek. Burgers beseffen onvoldoende waarom het schadelijk of erg is als de natuur in Nederland verandert. Focus in de communicatie van overheid naar burger ligt op 'stikstof beïnvloedt natuur en biodiversiteit'. Focus zou ook en vooral moeten liggen op 'welke gevolgen geeft dat voor de mens?'. Is het zo erg als de natuur verandert? Waarom? De gemiddelde burger is niet overtuigd..

Belangrijkste tip is daarom: werk aan urgentiebesef, overtuig de burger dat actie nodig is. Vergeet daarbij niet een simpele uitleg van feiten opdat oorzaak-gevolg duidelijk wordt wat betreft de invloed van mens op klimaat. Als het wetenschappelijk zo helder is, dan is het de burger ook uit te leggen. En dat gebeurt onvoldoende, aangezien de gemiddelde burger nog steeds geen idee heeft.

Nu blijven er twijfels.. Waarom heeft Wilders geen gelijk? Als zijn stelling klopt, waar zijn we dan mee bezig? Een 'nieuwe economie', met een groene leugen om de burger voor de transitie daartoe te overtuigen?

Inzending 12-3-2021 BIJLAGE 41

Graag verwijs ik naar de bijlage. Kern is roep om duidelijkheid, rechtlijnigheid en veel meer betrekken van de jeugd in zowel communicatie als uitwerking.

Met excuses voor de lange tekst, hoop ik dat het een bijdrage kan zijn. Ik wens u alle succes toe!

Inzending 12-3-2021 BIJLAGE 42

Graag vestig ik uw aandacht op de Tweede Kamerbrief uit 2016 waarin de Minister aan de Kamer bericht hoe er volgens de principes van het Strategisch Omgevingsmanagement zal worden gewerkt [bijlage] bij het ontwikkelen van energieprojecten.

Mijn observatie is dat het Rijk nooit volgens deze mooie principes te werk is gegaan. Erger, de wijze waarop tot nu toe gewerkt is bij de RES-sen staat er haaks op.

Inzending 12-3-2021

Beste Commissie,

Heel benieuwd ben ik naar jullie advies. Een belangrijk onderwerp. Aanvullend hierop vraag ik me af of jullie in kunnen gaan op het volgende: er zijn toch wel meer beleidsvragen waar een goede dwarsdoorsnede van de bevolking in zou kunnen meedoen op een "burgerberaad-manier"? Zo zit ik te denken aan ruimtelijke ordening ("uitvoering van de NOVI") en keuzes ten aanzien van mobiliteit (keuzes na de "Ontwikkelagenda Toekomstbeeld OV 2040")? Het zou natuurlijk mooi als er in het advies aanbevelingen komen ten aanzien van het type onderwerpen / vragen waar burgers beter bij betrokken kunnen worden en er aanbevelingen komen over de manier waarop. Ik wens jullie veel succes bij het werk aan dit advies!

Inzending 12-3-2021 BIJLAGE 43

Korte beschrijving van ons idee

Het ontwikkelen van een online interactief platform, op maat naar de couleur locale, waar verschillende belanghebbenden (stakeholders) met elkaar het gesprek kunnen aangaan over het klimaatbeleid, ideeën hierover met elkaar kunnen uitwisselen en ook vragen kunnen stellen. We gebruiken Natural Language Processing en Machine Learning algoritmes om de online discussie te vertalen naar inzichten met betrekking tot draagvlak voor de verschillende aspecten van het klimaatbeleid.

Het is van belang dat op het platform ingezoomd kan worden op algemeen en lokaal (gemeenten) niveau. In de algemene modus kan er gediscussieerd worden over de verschillende aspecten van het klimaatbeleid in het algemeen, bijvoorbeeld de voor en tegens van windmolens, kernenergie, waterstof, etc.

In de regionale modus richt het gesprek zich op de eigen gemeente. Het is op gemeentelijk niveau waar het klimaatbeleid tastbaar wordt en waar verschillende belangen elkaar kunnen versterken maar ook kunnen tegenwerken. Door op regionaal en lokaal niveau de dialoog te voeren met inwoners gaat het ook over concrete ideeën en plannen. Via een lokaal platform (waarbij er wordt aangesloten op de couleur locale) kunnen inwoners:

- zich verdiepen in het maatschappelijke vraagstuk: actuele gemeenschappelijke informatiebron;
- Ideeën inbrengen en/of reageren op elkaars ideeën;
- Reageren op een plan van de overheid;
- Meedoen aan gerichte maatschappelijke consultaties;
- De dialoog voeren met anderen.

Teksten voortkomend uit het gesprek worden geanalyseerd met Natural Language Processing en Machine Learning algoritmes en vertaald naar inzicht in meningen, argumenten en sentimenten van burgers en andere groepen stakeholders met betrekking tot het klimaatbeleid/energietransitie

Inzending 13-3-2021

Geachte commissie, geachte heer Brenninkmeijer,

Graag deel ik met u informatie over het lotingsproject genaamd 'De wijsheid van Amsterdam'. Hierin hebben 248 inwoners met elkaar en het bestuur gesproken over zeggenschap en leefbaarheid in de stad. Ik was als projectleider bij Team Democratisering van de gemeente Amsterdam verantwoordelijk voor het project.

In het digitale boekverslag leest u de uitkomsten van de 9 lotingsrondes, waarbij is geëxperimenteerd met diverse criteria en volumes om te komen tot de meest optimale afspiegeling van de bevolking. Ook de uitkomsten van het proces, zoals gespreksmethode en procesbegeleiding, kunt u hier teruglezen. De methode Deep Democracy gaf ons belangrijke tools o.a. om alle stemmen te horen.

Hierbij de links naar:

1. Digitale versie van het boek 'De wijsheid van Amsterdam':
<https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/9557196/2/09012f978326d371>
Van dit boek is ook een gedrukte versie beschikbaar. Mocht u interesse hebben, dan kan ik een exemplaar doen toekomen.
2. Filmverslag van 4 minuten met bestuurders en inwoners aan het woord:
<https://vimeo.com/472586310>
3. Artikel over het project in Binnenlands Bestuur:
<https://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/nieuws/college-hoort-de-wijsheid-van-amsterdam.15662319.lynkx>
4. Voordracht college B&W aan Commissie KDD gemeenteraad Amsterdam van 6 jan 2020 o.a. met aankondiging besluit verkenning burgerforum en loting vaker in te zetten:
<https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/9560012/3/09012f97832a26be>

Nu ben ik zelfstandig adviseur en trainer op het vlak van democratische vernieuwing en verdieping. Desgewenst deel ik mijn expertise mondeling en ik geef graag mijn advies over de (proces)inrichting van een eventuele burgerberaad.

Inzending 14-3-2021 BIJLAGE 44

Als professional houd ik me ruim 25 jaar bezig met de verduurzaming van de energievoorziening, met name gericht op de gebouwde omgeving. Ook probeer ik als bewoner - samen met andere bewoners en ook oud-collega's - al meerdere jaren lokaal alternatieven - waarvoor bij de bewoners veel meer draagvlak is - gerealiseerd te krijgen. Helaas constateren we dat zowel de huidige lokale en landelijke route sterk dogmatisch is gedreven, waardoor wij nauwelijks worden gehoord en onze uitgebreide kennis, expertise en praktijkervaring terzijde wordt geschoven. In plaats daarvan lijkt men liever zelf het wiel opnieuw uit te willen vinden. Langzaamaan ontstaan er wel steeds meer signalen (zoals van de Rekenkamer, EIB) dat de huidige route zeer duur is en niet goed werkt en de maatschappelijke weerstand toeneemt. Desondanks lijkt men op deze weg door te blijven gaan en nog meer geld te willen besteden aan deze routes die weinig draagvlak hebben, maar die ook - op basis van inhoudelijke argumenten - ook in de toekomst niet zullen lukken en alleen de weerstand vergroten.

Terwijl ook steeds duidelijker wordt dat er veel betere en goedkopere alternatieven zijn. Bijgevoegd treft u de in 1 document samengevoegde notities: 1. "20200630 Verduurzaming vanuit bewonersperspectief v1.1" en 2. "20210314 Verduurzaming energievoorziening v1.0", waarin veel goedkopere en eenvoudiger alternatieven worden geschetst, die aansluiten bij wat veel bewoners willen en kunnen. Niet gebaseerd op dogma's, maar op decennialange kennis en ervaring. Ik hoop van harte dat de inhoud weer terug komt in het debat en we met elkaar aan de slag gaan met een versnelling van de realisatie van haalbare oplossingen, in plaats van nog veel meer miljarden te besteden aan routes die nu niet werken en ook in de toekomst veel te veel geld blijven kosten.

Ik ben graag bereid om een en ander nader toe te lichten en een verdere bijdrage te leveren om de energietransitie wel te laten slagen. Het onderwerp is te belangrijk om nog verder te worden vertraagd.

Inzending 15-3-2021 BIJLAGE 45

Bijgevoegd ons voorstel.

Inzending 15-3-2021 BIJLAGE Niet openbaar beschikbaar.

Beste Commissie,
Fijn dat de Motie Burgerpanels is aangenomen door de Tweede Kamer. Al jaren houd ik me (mede) bezig met de vormgeving van instrumenten voor publieke communicatie en governance voor het omgaan met nieuwe technologie en de afgeleide maatschappelijke dilemma's. In 2008 is er een soortgelijk initiatief geweest - qua inrichting - in Vlaanderen: De Vlaamse Burgerconventie: Auto en Gezondheid. Ik heb dit destijds geëvalueerd en in een bredere governance context geplaatst, alsook besproken met de betrokken leden van het Vlaamse Parlement, zie bijlage. Wellicht is e.e.a. nog interessant voor jullie verdere gedachtevorming. Inmiddels zijn in België al heel wat stappen gezet, daarover een keer later wellicht

Succes met het schrijven van het advies en hartelijke groet,

Inzending 15-3-2021 BIJLAGE 46

ZIE BIJLAGE OVER PARTICIPATIE KLIMAAT VIA GEDRAGSVERANDERING EN INZICHT

Inzending 15-3-2021 BIJLAGE 47

Laat burgers écht meedenken & meedoen via burgerinnovatie

Regelmatig krijgen burgers een stem bij het opstellen van klimaatbeleid via burgerparticipatie. Wij stellen voor om een stap verder te gaan, namelijk via burgerinnovatie. Een manier om met innovatieve initiatieven van burgers - jong en oud - aan de slag te gaan is de inzet van Climathons; burgers bedenken in 24 uur zelf vernieuwende ideeën voor de voor klimaatuitdagingen in hun buurt/stad/dorp. Complexe thema's zoals energietransitie, circulaire economie, biodiversiteit, wateropgaven, systeemaanpak komen op een behapbare manier aan de orde.

(Zie voor meer informatie de bijlage)

Inzending 16-3-2021

Naast mijn werk voor de gemeente Dronten ben ik ook docent aardrijkskunde in het voortgezet onderwijs. Ik heb recent enkele lessen verzorgd over klimaatverandering in een vwo-5 klas. Na afloop van de lessenreeks heb ik de leerlingen anoniem een enquête laten invullen. Daaruit blijkt dat een groot deel grote zorgen heeft over de klimaatcrisis en graag zou zien dat de politiek veel meer actie onderneemt. Ik pleit ervoor jongeren actief te betrekken / raadplegen in uw adviesrapport.